

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadói felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1908 márczius 21. d. e. 10 órakor. Motorikus szántógépverseny előkészítésére kiküldött bizottság ülése.
" " 27. d. u. 4 órakor. Közgazdasági, földmiv. és növénytermesztési, állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályok ülése.
" " 30. d. u. 4 órakor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.
" " 30-tól április 4-ig d. u. 5-7 óráig. Szociális kurzus.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“

közgazdasági, állattenyésztési és állategészségügyi, földmivelési és növénytermesztési szakosztályának

1908. évi márczius hó 27-én (péntek) d. u. 4 órakor a „Köztelken“ tartandó ülésére.

Tárgy:

A drágaság és a mezőgazdaság. Előadó: Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár. (Az előadói előterjesztés a „Köztelek“ márczius hó 21-iki számának mellékletén jelent meg.)

Desszeffy Aurél gróf s. k.,
egyesületi elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“

irodalmi és tanügyi szakosztályának

1908. évi márczius hó 30-án (hétfőn) d. u. 4 órakor a „Köztelken“ tartandó ülésére.

Tárgy:

Barabás Endre előadása a romániai közoktatás szociális irányairól.

Kodolányi Antal s. k.,
szakoszt. elnök.

Gazdasági tanulmányut Angliába.

Az angol királyi gazdasági egyesület szives meghívása folytán az OMGE. a f. évi június hó közepétől július hó 5-ig mintegy három hétre tervezett gazdasági társas tanulmányi utazást fog rendezni.

A tanulmányut összes költségei első osztályú vasuti és hajójegyeket véve számításba, legfeljebb mintegy 1200 koronára fognak rugni. Második osztályú vasuti és első osztályú hajójegyket véve számításba, legfeljebb mintegy 1000 koronát fognak kitenni.

A tanulmányut magában fogja foglalni Anglia legkiválóbb gazdaságainak, a hatalmas szövetkezeti központoknak, a kir. gazd. egyesület Newcastle-upon-Tyne-ben megtartandó évi vándorkiállításának tanulmányozását, a londoni és windsori gazdasági intézmények megtekintését és olyképp lesz szervezve, hogy a tanulmányi ut befejezése után még London további tanulmányozására is alkalom adassék.

A részletes programot, valamint a költségek végleges összegét akkor fogjuk közzétenni, amidőn az OMGE.-nek Londonba kiküldött tiszviselője az angol kir. gazd. egyesülettel együtt a végleges programot meg fogja állapítani.

A tanulmányi utazáson az OMGE. tagjai sorából legfeljebb 45-50 ur vehet részt.

A tanulmányi uton résztvevők sziveskedjenek részvételi szándékukat az OMGE. titkári hivatalával legkésőbb április hó 20-ig tudatni és a jelentkezéssel együtt a költségek első részletét, 200 koronát az OMGE. pénztárhoz beküldeni. Ha a megszabott számnál többen jelentkeznének, ugy a jelentkezés sorrendje lesz irányadó.
Budapest, 1908 márczius hó 19.

Igazgató.

Felhívás.

Az OMGE. 1907 december 8-iki közgyűlésén módosított alapszabályok 50. §-a értelmében „a szakosztályok tárgyalásaiban és működésében az igazgató-választmány által választott szakosztályi tagok, valamint az egyesület többi tagjai közül is azok, akik az egyik vagy másik szakosztályban való közreműködésre az illető szakosztály elnökénél a szakosztály megalakulása előtt vagy azt követően négy héten belül (7. §-a) jelentkeznek, tanácskozási és szavazati joggal bírnak.“ Egyesületünk igazgató-választmánya február hó 25-iki ülésében megválasztván az öt szakosztály állandó tagjait, egyszersmind elhatározta, hogy ezen választás közhírre tételétől számított négy hetet tűz ki az egyes szakosztályokba való jelentkezésre.

Felhívom tehát az igen tisztelt egyesületi tagokat, hogy amennyiben valamelyik, vagy esetleg több szakosztály f. évi működésében tanácskozási és szavazati joggal résztvenni kívánnak, sziveskedjenek ebbeli szándékukat legkésőbb f. hó 31-ig beárólag az OMGE. titkári hivatalával írásban közölni, pontosan és szembetűnően megjelölve a kiszemelt szakosztályt. Ügyrendünk 19. §-a értelmében az egyesület szakosztályai a következők: a) közgazdasági, b) irodalmi és tanügyi, c) földmivelési és növénytermesztési, d) állattenyésztési és állategészségügyi, e) mezőgazdasági ipari, üzemi és műszaki szakosztály.

Megjegyzem még, hogy valamennyi szakosztály ülésén ugy, mint eddig, ezentul is meg-

MAGYAR

Gazdasági és kertl

MEZŐGAZDÁK MAGYAR

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása

jelenhet az egyesület minden tagja, csakis a szavazati jog gyakorolhatása lesz a választott és f. hó 31-ig önként jelentkező tagokra korlátozva.

Budapest, 1908 márczius 1.

Desseffy Aurél gróf s. k.
elnök.

Luxuslővásárok a Tattersallban.

Az „OMGE.” védnöksége alatt a Budapesti Tattersall-társaság által rendezett f. évi tavaszi luxuslővásárok a következő napokon tartatnak: az első tavaszi XXXVIII. sz. vásár márczius hó 21., 22. és 23-án, a második tavaszi XXXIX. sz. vásár április hó 26., 27. és 28-án. Mindkét vásár díjazással lesz egybekötve, melyeknél a díjazás feletti bírálatot az „OMGE.” kebeléből kiküldött bizottságok végzik. Az első vásár bejelentési határideje márczius 5-én, a második vásáré április 10-én jár le. Bejelenteni csakis a vásárszabályokat magukon foglaló bejelentőlapokon lehet, melyeket bárkinek felszólítására a „Tattersall” titkársága (Budapest, Kerepesi-ut 5.) küld meg.

Egyről-másról.

(A vetések állása és a gabonapiac helyzete. — A nemzetközi pénzpiacról. — A francia gazdák nagyhete.)

A földművelésügyi miniszteriumnak az őszi teleléséről és a vetések mai helyzetéről márczius 19-én kibocsátott jelentése teljesen egybevágóan hangzik gabonairtudósító irodánkhoz beérkezett utóbbi heti jelentésekkel, a ma beérkezett és tőzsdei rovatunkban található tudósításaink pedig megerősítik a miniszterium jelentésében foglaltakat. A jelentés szerint a kedvezőtlen őszi időjárás által felkeltett aggodalmak a vetések mai fejlődése mellett most már alaptalanok, mert az őszi nemesek jól teleltek át, hanem az őszi hiányok is némileg helyreállították a február végén, márczius hó elején uralkodott kedvezőbb időjárás folytán. A miniszterium jelentésén általában a jövőbe vetett bizalom vonul végig. Eltekintve egyes vidékektől nagy általánosságban mondható, hogy a vetések állása kielégítő. Ez azonban természetesen nem jelenti azt, hogy termésállításaink is kielégítőek lesznek, egy pár kritikus időszakon kell még átgnolnunk, amíg a termés beérésére kerül a sor.

A miniszterium jelentése nem idézett elő a tőzsdén különösebb hatást. A készáru-piaczon iparkodott ugyan a malomérdekelttség olcsóbb árakon vásárolni, ami részben sikerült is, mert ugy a buza, mint a rozs és tengeri tiz fillérrel hanyatlottak árban métermázsánként, nagyobb mennyiséget azonban nem szerezhetek be, mert az árubirtokosok tartózkodók az eladásokkal és így a malmok azon törekvése, hogy a miniszteriumnak a vetések állására vonatkozó kedvező jelentését, mint hangulatkező momentumot olcsóbb beszerzésre használják föl, csak részben sikerült. A spekuláció pedig nem ért rá foglalkozni a jelentés-

sel, mivel most az áprilisi terminusok szálai bogozásával és oldásával van elfoglalva, megmesék kitalálásával, amelyekkel az ellentétes irányban spekuláló üzletfelek egymást rémitgetni iparkodnak.

Ha nagyobb hatással nem is volt a tőzsdére, a miniszterium jelentése, bizonyos árváltozást mégis idézett elő. Mint említettük, a készáru-piaczon tiz fillérrel lett olcsóbb a buza, a rozs és a tengeri, a zab és árpa változatlan maradt, ellenben az októberi buza nyolcz fillérrel drágult métermázsánként. És ezen árváltozásokban van némi kómikum. A tőzsde észjárásának kómikuma, mert a tőzsdén eszerint úgy gondolkodnak, hogy kedvezőbb vetésfejlődés pótolja a hiányzó készleteket, tehát olcsóbb lehet a készáru, de a kedvezőbb termésállítások csakis kedvezőtlen terméseredményt hozhat, tehát fel kell verni az októberi árat. Így gondolkodnak ma a tőzsdén, legalább is közvetlenül a vetésjelentés után fejlődött áralakulások erre engednek következtetni.

Az az örvendetes általános megkönnyebbülés, amelyet lapunkban legutóbb előre jeleztünk, szörül-szóra bekövetkezett a nemzetközi pénzpiacra. A német birodalmi bank, mint előrelátható volt, fél százalékkal mérsékelte a diszkontot s azóta a német gazdasági életben is fokozatosan enged a feszültség, noha egyelőre még sem Németországban, sem az alig letűnt pénzváltás főfészkeiben, Észak-Amerikában nem beszélhetünk teljesen normális pénz- és hitelviszonyokról.

Kedvező jelenség az európai kontinensre, hogy az Angol Bank — tekintettel aranykészletének nagymérvű megerősödésére, mely ma már meghaladja a 40 millió fontot — a leszámítási kamatlatát 3 $\frac{1}{2}$ %-ról három százalékra mérsékelte. Tekintettel arra, hogy az angol bankkamatláb már évek óta nem volt ilyen alacsony s hogy a londoni mazzánkamatláb még a 3%-ot sem éri el — ez azazal biztat, hogy a pénzpiac állapota tartósan kedvezőnek tekinthető, aminek visszahatása nem maradhat el hazánkban sem.

Az Osztrák-Magyar Bank legutóbbi üzleti kimutatása is pénzügyi szempontból felette kedvezőnek mondható, amennyiben a visszafizetések jóval felülmúlják az újabb hitelgényeket s az adómentes bankjegytartalék meghaladja a 150 millió koronát. Mindezek az okok amellet szólnak, hogy amennyiben a bennünket legközelebből érdeklő német pénzpiacra a javulás tartós lesz, jegybankunk vezetősége sem térhet ki a bankrátának legalább fél százalékkal való további mérséklése elől, amiről már mielőbb szeretnénk hallani.

Annival inkább szükségesnek kell ezt jeleznünk, mert a nemzetközi pénzpiac kedvező alakulása dacára még mindig felette drága nálunk a pénz, úgy, hogy a hitelre szorulóknak nyomát sem látják a bankkimutatásban hangzottatott pénzbőségnek.

A pénz olcsóbbodásával éppen ennélfogva nem tart lépést a vállalkozói kedv fellendülése, sőt az ipar terén inkább stagnációval talál-

kozunk, amit legjobban a szénárak csökkenése bizonyít. Az ipari konjunktúra maximumát erős visszahatás váltotta fel, ami a szénfogyasztás csökkenését, a pénzsükséglet apadását és a vállalkozói nyereségek alászállását vonta maga után. Bizalmatlanság és üzletlenség jellemzi az általános gazdasági helyzetet, míg a hitelviszonyok terén az egyensúly helyre nem áll.

Ez a sajnálatos pangás okozza, hogy míg külföldön a legkomolyabban tervezik új államkölcsönök felvételét (így Németországban a tavaszszal 600—700 millió márkányi államkölcsön kibocsátása várható, noha Poroszország már az év elején 181 millió márká névértékű 4%-os konzolt helyeztet el a súlyos pénzügyi viszonyokhoz képest eléggé kedvező körülmények között), addig a mi kormányunk még egyre húzódozik a régóta tervezett és már égetően szükséges új beruházási kölcsön kibocsátásától s záloglevélüzletünk sem tud oly lendületet venni, amilyenre szükség volna, hogy jelzálogkölcsönök kibocsátásával foglalkozó pénzügyintézetünknek mult évi mérlegében megnyilatkozó kedvezőtlen helyzete a hazai mezőgazdaság érdekeinek megfelelő javulást mutathasson.

Míg a mult hónapban a német mezőgazdaság képviselői adtak egymásnak a birodalom fővárosában találkozót, a legutóbbi hét a francia gazdák nagyhete volt, melyre ezrével sereglettek össze Párisba az ország minden részének mezőgazdái. A közelmúlt napok eseményeinek középpontjában az országos állatdíjazás (concours général) állott, melyen mintegy harmadfélezer hizó- és tenyészállat, továbbá másfélezernél több baromfi volt kiállítva s amelynek fényes sikere a francia állattenyésztés szép fejlődéséről tanuskodik. A gazdanyelhet folyamán tartotta meg Franciaország számos mezőgazdasági testülete is évi rendes közgyűlést, amelyek élénk részvétel mellett behatóan vitatták meg a francia mezőgazdaság időszerű problémáinak egész sokaságát.

Két kérdés áll e problémák homlokterében: az adóreform ügye és az 1892-iki francia vámtarifa revíziója. Az előbbi Caillaux pénzügyminiszter általános jövedelemadó-javaslatára napirendre, míg a másik ügyet az teszi alkalomszerűvé, hogy a parlament által Klotz elnöklete alatt kiküldött vámtügyi bizottság most tárgyalja a vámtarifa egyes pontjait s főleg az agráriusok befolyása alatt igen sok változtatást tett rajtuk már eddig is. Franciaországban az 1891 december 29-iki törvény a kettős autonóm tarifa rendszerét honosította meg maximális és minimális tételekkel. Azóta Franciaország nem köt hosszulejárta tarifális szerződéseket, hanem csupán egy évi határidőre bármikor felmondható konvencziókat, amelyekben a legtöbb kedvezés ellenében a minimális tarifa egyes, az aránylag csekély számú tételeit köti le a szerződő államoknak. E politika folytán természetesen hiányzik Franciaországban a vámtételeknek és külkereskedelmi viszonylatoknak ama stabilitása, amely a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem szempontjából egyaránt kívá-

natos, mert változtatható ország elé.

Most a tarifa nagy tervezik on szere fenn különbözöt megengedé vámos irán sonló állás képviselote és havre-ia biak azon kereskedel Franciaor lehetnek a készülve, a (Németorsz ország) ok

Ily körü hogy a fra keznek a ság érdek arra, hogy 72 termelő madrészt rendszer vámvédelel haszonnal

E nagyf mint az javaslat kö dák — al egyes gaz mindenese sához. Ne gazdák na kozott me nagyobb politikai m többség ké érdekeinek keivel min sülést és diadalt.

A répa

Ugy a kényesebb az egyező a kedvező féle állati benne, épp hogy a ré rább átme

A répa tényezőnek ket azért mozdítsuk mélyre ke után hírte vagy pedi nedvesség

Külön árjegyzékek mindenemő gazdasági gépekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZE VÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czelokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

atos, mert egyszerű törvénnyel bármikor megváltoztatható akár az egész tarifa és Franciaország eléggé sűrűn él is e jogával.

Most a különben is felette magas minimális tarifa nagyszámu tételének további emelését tervezik oly módon, hogy a kettős tarifa rendszere fenntartván, a kettő között 50% os különbözet állapítatik meg, némely eltérések megengedésével. A kamara többsége a védővamos irányzat további kiépítésének híve, hasonló állást foglalnak el a mezőgazdasági érdekviseletek kivül a marseillei, nizzai, lyoni és havre-i kereskedelmi kamarák is, amely utóbbiak azonban egyszersmind hosszú lejáratu kereskedelmi szerződéseket is sürgetnek. A Franciaországba exportáló államok tehát el lehetnek a vámtételek nagy részének emelésére készülvé, ami kivált a szomszédos államokban (Németország, Spanyolország, Svájc, Olaszország) okoz máris igen nagy nyugtalanságot.

Ily körülmények között csak természetes, hogy a francia mezőgazdák teljes erővel igyekeznek a vámtarifa revíziójáról a mezőgazdaság érdekeit érvényesíteni, joggal hivatkozván arra, hogy Franciaország minden 100 lakosára 72 termelő esik, akik az összes adók kétharmadrészét viselik. Lúdzsát törnek a prémiumrendszer megszüntetése mellett is, hatékony vámvédelemmel óhajtván a drága és kevés haszonnal járó prémiumokat pótolni.

E nagyfontosságú kérdés körül, éppen úgy mint az általános jövedelmi adóra vonatkozó javaslat körül — melytől méltán fájnak a gazdák — alapos és sokoldalú vitatkozás folyt az egyes gazdatevületek közgyűlésein, amelyek mindenestre hozzájárultak a nézetek tisztázásához. Nem lehet kétséges, hogy a francia gazdák magyhatén impozáns módon megnyilatkozott mezőgazdasági közvélemény szava a legnagyobb nyomatékkal esik majd az aktuális politikai mérlegébe s még a mostani parlamenti többség kebelében is biztosítja a mezőgazdaság érdekeinek, melyek Franciaország nemzeti érdekeivel mindenben közösek, a sikeres érvényesülést és a maguk szempontjából kívánatos diadalt.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán

A répa kikelésének és fejlődésének előmozdítása.

Igy a cukor, mint a takarmányrépa legkényesebb fejlődésének kezdetén, a kikeléstől az egyezésig. Ezen idő alatt ugyanis nemcsak a kezvezőtlen időjárás, hanem a sok mindenféle állati ellensége a répának sok kárt tehet benne, éppen ezért nagyon is fontos dolog az, hogy a répa ezen kritikus időn minél hamarabb átmenjen.

A répa fejlődésére, illetve kikelésére több tényezőnek jelentékeny befolyása van, amelyeket azért kell ismernünk, hogyha lehet, előmozdítsuk a répa fejlődését. Ha a mag nagyon mélyre kerül a földbe, vagy ha a talaj a vetés után hirtelen esőt kap és megcserepesedik, vagy pedig ha a répamag nem kap elegendő nedvességet, kikelése és első fejlődése gyenge

lesz. Ha a répa vetése után hideg időjárás áll be, a répa egyenetlenül kel ki, ami pedig sohasem válhat a termés előnyére. Azonban nemcsak ily külső abnormis körülmények vannak befolyással a répa fejlődésére, hanem olyanok is, melyek felhasználásával gyorsíthatjuk a répa fejlődését.

A répa erőteljes vagy gyenge első fejlődésére igen is jelentékeny befolyása van a répa-fajtának. Nemcsak a különböző cukorrépáknál, hanem takarmányrépáknál is tapasztalhatjuk azt, hogy azok teljesen egyidőben, ugyanazon módon és talajba elvetve, kikelésükre és első fejlődésükre mennyire különböznek egymástól. Az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás öt éven át végzett cukorrépa-termesztési kísérleteinél nagyon jól megállapítható volt az, hogy egyes fajták minden évben kitűntek erőteljes kikelésük és fejlődésük által.

Igy pl. az 1903-ik évi kísérletnél az egész országban kitűnt erőteljes kikelésével a Buszeczynski-féle répa, hasonlóan jók voltak a diószegi, G. Jaensch és Vásárhelyi repái. Ezen repafajták nemcsak előbb keltek ki 1—2 nappal a többi repánál, hanem a kikeléstől kezdve állandóan előbbre voltak fejlődésükben egészen a répa egyezéséig.

Az 1904-ik évi kísérletnél Vásárhelyi József repája és a Buszeczynski répa ismét legjobbak voltak kikelésre és az első fejlődésre, viszont amely repák 1903-ban a leggyengébbek voltak, ilyeneknek bizonyultak 1904-ben is. A Schreiber Original repafajta pl. mindkét évi kísérletnél az összes repák közül kikelés és első fejlődésre a leggyengébb volt.

Az 1905-ik évi kísérletnél ugyanazon 12 repafajta próbáltatott ki, mint az előző két évben és az eredmény ismét hasonló volt az előző évi eredményekhez. Mind a három évi kísérletnél felkérjük a kísérletező gazdákat, hogy figyeljék meg a répa kikelését és első fejlődését; ha a kikelésben különbség mutatkozik, akkor értékszámokban fejezzék ki a különbségeket. Az értékelés a következő módon történt: Azon repafajták, melyek sűrűn és egyenetlenül keltek ki, 1-es, a közepesek 2-es, a gyenge és egyenetlenül kelők 3-as számot kaptak. A három évi és nagyarányu kísérletek eredménye a következő volt:

A repafajta megnevezése	Átlagos értékszám			A fajta helye a sorozatban		
	1903	1904	1905	1903	1904	1905
1. Magyarfalusi	2.14	1.75	1.87	6	5	6
2. Schreiber Original	2.75	2.58	2.00	12	12	11
3. Kuhn & Comp	2.24	1.75	1.92	7	5	9
4. Schreiber Wanzleben	2.61	2.50	1.82	10	11	5
5. Vásárhelyi	1.24	1.27	1.87	3	1	6
6. G. Jaensch Vietrix	1.67	1.68	1.47	4	4	2
7. Diószegi	1.13	1.56	1.23	2	3	1
8. Rabethge & Giesecke	2.27	1.84	1.89	8	7	8
9. Gebr. Dippe	2.27	2.10	1.92	11	10	9
10. Buszeczynski és L.	1.85	1.28	1.54	1	2	3
11. Aderstedti	2.08	1.93	1.57	5	8	4
12. Ad. Strandes	2.48	2.00	2.13	9	9	12

Amint a mellékelt táblázatból kitűnik, a diószegi és a Buszeczynski repák mind a három évben a legjobbak közé tartoztak a kikelésre és első fejlődésre, a Vásárhelyi répa két éven át szintén a legjobb repák közé tartozott, a harmadik évben azonban csak közepes értékszámot nyert. A Schreiber Original, Dippe, Ad. Strandes mind a három évben a leggyengébb repák közé tartoztak, míg a magyarfalusi, Rabethge és Aderstedti repák kikelés és első fejlődésre közepeseknek bizonyultak.

Ezen kísérleti adatok világosan igazolják azt, hogy a répa kikelésének és első fejlődésének mérve első sorban is fajtatulajdonosság, azaz a különböző repák kikelési energiája nagyon is különböző.

A répa első fejlődésének gyorsítására jelentékeny befolyása van a különböző vetési módoknak is. A vetőgép minden egyes vetősaruját után járó kis és nagyobb vashengerek mindazon célból készítették, hogy a répa kikelését és első fejlődését előmozdítsák. A különböző repavetőgépek szerkesztésénél legtöbbször azon cél lebeg a gépek tervezőjének szeme előtt, hogy a gép a repavetést oly módon végezze, hogy a répa kelése egyenetlen és erőteljes legyen. Nálunk a legismertebb különleges vetési mód a diószegi vetés, ennek lényege azonban nem annyira magában a vetési módban, mint a talaj előkészítésében rejlik. A diószegi vetési mód talajelőkészítése oly sok és jó munkát kíván, hogy ez helyesen csak nagy igáserővel rendelkező gazdaságokban vihető keresztül. A diószegi vetési módnak rendeltetése sem más, mint az, hogy a répamag egyenetlenül megtömjött és kissé nedves talajba egyenetlen mélyre kerülve gyorsan és erőteljesen keljen ki. Oly helyeken, ahol a talaj előkészítéséhez megfelelő számú igáserő áll a gazdaság rendelkezésére és a gazda nem sajnálja a sok munkát, ott a diószegi vetési mód szép eredménnyel használható, de elterjedni sohasem fog, sőt több helyet láttam, ahol a hengerek ugyan meg voltak, de nem használták azokat.

Az országos m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás az 1904-ik évben több gazdaságba elküldte a „Kuffner“-féle nehéz hengereket, hogy a diószegi vetési mód a közönséges vetési móddal összehasonlítható legyen. Összesen 8 gazdaságban tétetett kísérlet a közönséges és a diószegi vetési móddal. A 8 gazdaság közül 7 helyen azt tapasztalták, hogy a diószegi vetési mód szerint elvetett répa kelése gyorsabb és egyenetlesebb volt, csakis egy helyen bizonyult jobbnak a közönséges vetési mód. Azt nem lehet elvitatni, hogy a helyesen keresztülvitt diószegi vetési mód alkalmas arra, hogy a répa kikelését és első fejlődését gyorsítsa, de a nagyon is sok munkát kívánó talajelőkészítés és a megkivántató nagy pontosság folytán elterjedni nem fog. A diószegi vetési módra nézve egyebekben megjegyezhetem, hogy az vagy tökéletesen, vagy sehogysem végzendő.

Az ismertetett módokon és körülményeken kívül a répa első fejlődését leggyorsabban előmozdíthatjuk *sortrágyázással*, azaz ha a maggal együtt műtrágyát is vetünk a sorokba. Az ilyen trágyázásnak célja nem lehet az, hogy a répa termését jelentékeny mérvben növeljük, hanem

WOHANKA FÉLE
NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK
és LOKOMOBILON.
NEM TŰZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!
LEGOLCSÓBB ÜZEM!
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK.
WOHANKA ÉS TÁRSA.
BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!
 HELLER MŰR X.

csak az, hogy a kikelést és első fejlődést gyorsítva, a répát hamarosan áthajthassuk legkritikusabb idején. A növénytermesztési kísérleti állomás 1903-ban több gazdaságban végzett ily irányú kísérleteket és a kísérletezők mind azt tapasztalták, hogy a sorokba adott műtrágya a répa kikelését és első fejlődését kedvezően előmozdította. A kísérletezők erre vonatkozó megjegyzései legjobb bizonyítékát adják annak, hogy a sorba való trágyázással a répa kikelése gyorsítható. Az alábbiakban közöljük a kísérletezők megfigyeléseit.

Tavarnok. A trágyázatlan parcellákon május 4-ikén, a trágyázott parcellák egyikén május 1-én, a másikán 2-án kelt ki a répa. A trágyázatlan parcellákon a kelés közepes, a trágyázottakon sűrű volt és kezdetben gyorsabban fejlődött, a különbség június végével elenyészett.

Nagybodok. A trágyázott parcellákon a répa három nappal hamarabb kelt ki, mint a trágyázatlanon. A kikelés sűrű volt, a trágyázatlan parcellákon ellenben csak középszerű. A különbség a parcellák fejlődésében a tenyészet egész folyamata alatt megmaradt, a trágyázott mindig bujább volt.

Bucsaný. A trágyázott parcellákon a répa két nappal korábban kelt ki és kezdetben jóval erőteljesebben fejlődött, a különbség augusztus hóban kigenyitődött.

Magyarfalva. A trágyázott és trágyázatlan parcellákon feltűnő különbség mutatkozott a trágyázott javára.

Répas. Az egyes parcellákon a répa egyidőben kelt, a trágyázatlan parcellákon gyengén, a trágyázottakon középszerűen; a további fejlődésben is megmaradt a különbség a trágyázott parcellákon; a répa erőteljesebb volt.

Kompolt. A trágyázott parcellákon a répa egy nappal korábban kelt, mint a trágyázatlanokon; az utóbbiakon gyengén, a trágyázottakon sűrűn, úgy, hogy ezeken a répa 3 nappal korábban volt egyezhető. A különbség a fejlődés további folyamán elenyészett.

Bashalom. A trágyázott parcellákon a répa 2 nappal korábban kelt, mint a trágyázatlanokon; a répa első fejlődése kezdetben sokkal jobb volt a trágyázott parcellákon, a különbség azonban a harmadik kapálástól kezdve elenyészett.

Csorvás. A kikelésben ugyan nem mutatkozott különbség, a fejlődésben azonban az egyezésig feltűnő volt a különbség a trágyázott parcellák javára.

A kísérleti jelentések mindegyikéből kitűnik az, hogy a sortrágyázás nagyon is alkalmas a répa kikelésének és első fejlődésének előmozdítására. A sortrágyázás abból állott, hogy a műtrágyakeverék a maggal együtt vettettet el. Magyar holdanként (1200 □-öl) elhasználtatott 20 kg. chilisátróm, 15 kg. szuperfoszfát és 5 kg. 40%-os kálitrágya, ezen keverékhez azonban minden egyes helyen annyi száraz tőzgepor adatott, amennyi szükséges volt ahhoz, hogy a keverék szárazzá tétessék, mert csak a száraz trágyakeveréket lehetett egyenletesen elosztatni, illetve a répavetőgéppel elvetni.

A répamag impregnálásának és hámozásának tulajdonképpen célja szintén az, hogy a répa kikelése és első fejlődése gyorsítható. A répa-

mag impregnálásának ugyan egyesek más nevezetes előnyöket is tulajdonítanak, de ezen állítólagos előnyök létezése nagyon is kérdéses és bebizonyítva egyáltalában nincs.

Hogy az impregnálásnak nagy jelentősége nincs, az legjobban kitűnik abból, hogy a németországi és más külföldi híres répamagtenyésztők közül csakis a G. Jaensch cég hoz forgalomba impregnált répamagot. Bizonyára a többi répamagtermesztő is impregnálná a répamagot, ha annak szükségessége voltát látná. Azt, hogy a G. Jaensch cég miért impregnálja répamagját, nem tudom, de a legnagyobb valószínűség szerint azért, mert neki ez hasznos hat. Ha az impregnálásból a Jaensch cégnek haszna nem volna, bizonyára ő sem hozna forgalomba impregnált répamagot.

Már azon állítást is lehetett hallani, hogy a száraz klíma alatt termelt répamag erőteljesebben csirázik, mint a nedves klíma alatt termelt répamag. Ennek oka az volna, hogy a száraz klíma alatt a répamag beérése és utóérése tökéletesebb lesz, ennél fogva csirázási energiája és kikelése egyenletesebb és nagyobb lesz, mint a nedves klíma alatt termelt répamagé. Ha tehát a nedves klíma alatt termelt répamagot aratás után azonnal szárítják, ennek utóérése tökéletesebb lesz, ennél fogva csirázási energiája emelkedik. Ily módon tehát szintén előmozdítható az, hogy a répa kikelése és első fejlődése gyorsítható. Az olyan szárításnak azonban, amely csak a vetés előtt végeztetik, jelentősége nem lehet, hisz' erre az időre a mag utóérése is teljesen befejeződött, a szárítás tehát nem mozdíthatja elő azt, ami a szárításnak tulajdonképpen rendeltetés volna.

A növénytermesztési kísérleti állomás kísérleti terén az 1907-ik év tavaszán különböző répamagvak vettettek el azon célból, hogy megállapítható legyen a különböző takarmányrépák kikelési és fejlődési mértéke, továbbá az impregnálásnak, szárításnak, a répamag hámozásának befolyása a kikelésre és a répa első fejlődésére. A kísérletre a következő répamagvak használtak: Mauthner-féle impregnált sárga eckendorfi, Widber-féle sárga eckendorfi, Mauthner-féle impregnált sárga olajbogyó, kisbéri sárga olajbogyó, aderstedti hámozatlan, aderstedti hámozott cukorrépa, diószegi cukorrépa és pedig szárított, közönséges és nedves állapotban elvetve. A szárítás úgy eszközöltetett, hogy a répamag szárítoszobában állott, a nedvességet pedig úgy adtuk meg a répamagnak, hogy 9 napig a vetés előtt a pinczébe tettük. Hogy az ily módon kezelt répamagvaknak más és más volt a nedvességi állapota, az kitűnik az alábbi számokból:

Nedvesség százalékokban	Rendes légszáraz állapotban		9 napig szárított szobában		9 napig a nedves pinczében	
	13-50	5-35	5-35	20-32	5-35	20-32
Diószegi mag	13-50	5-35	5-35	20-32	5-35	20-32

Amint látható, a különböző módon kezelt répamagvaknak nedvességi állapota nagyon is különböző volt. Az összes répamagvak ugyanazon módon és teljesen egyenlő talajba egymás mellé vettettek el 1907 május hó 3-án. Közvetlenül az egyelés előtt minden egyes fajtából egy-egy répasorból nagyobb mennyiségű kis répanövény vetetett ki, ez megszárittatott és lemérletett. Az eredmény a következő volt:

100 drb. szárított répanövény súlya grammokban	
Mauthner-féle impr. sárga eckendorfi	6-80
Widder-féle sárga eckendorfi	8-20
Mauthner-féle imp. sárga olajbogyó	5-20
Kisbéri sárga olajbogyó	6-20
Aderstedti hámozatlan	6-10
Aderstedti hámozott	9-33
Diószegi szárított	8-16
" közönséges	8-33
" nedves	9-33

Első sorban is megállapítható az, hogy az impregnálásnak semmiféle előnye nem mutatkozott. A Mauthner-féle impregnált sárga eckendorfi répamag nem fejlődött olyan nagyra ugyanazon idő alatt, mint a nem impregnált Widder-féle sárga eckendorfi, hasonlóképpen a kisbéri nem impregnált olajbogyó szintén erőteljesebben fejlődött, mint a Mauthner-féle impregnált sárga olajbogyó. Ezen kísérletek összes munkáját a cikk írója végezte, így a kísérleti adatok pontossága és helyességéért természetesen a felelősséget is vállalja. A különböző répamagvak első fejlődésében jelentékeny differenciák nem mutatkoznak ugyan, de a répamag hámozásának befolyása az első fejlődésre nagyon is szembetűnő. Míg ugyanis a hámozatlan aderstedti magból kelt 100 drb. répa súlya 6-10 gramm volt, addig a hámozott aderstedti magból kikelt 100 drb. répa súlya 9-33 grammot tett ki, vagyis ezen répák másfélszer akkora nöttek. Amíg kísérleteink szerint tehát az impregnálásnak a répa kikelése és fejlődésére semmiféle befolyását tapasztalni nem lehetett, addig a répamag hámozása jelentékeny mérvben előmozdította a répa első fejlődését.

A fentebbiekben igyekeztem kimutatni azt, hogy a répa kikelése és első fejlődése sok körülménytől függ; a kikelés mértéke első sorban is fajtatulajdonság ugyan, de a kikelés és első fejlődés különböző módokon gyorsítható, de legkevésbé alkalmas erre a nagy reklámmal hirtelt impregnálás.

ifj. Rösler Károly.

Miért romlik a múlt évi takarmányrépa?

A „Köztelek” „Levélsekeregy” rovatában 150. sz. alatt megjelent „Kérdés” feleletét átolvasva, azt hiszem némi szolgálatot teszek, ha a magam szerette — ezirányban — tapasztalatomról is küldök értesítést.

Nekem az idén részben eckendorfi, részben olajbogyó-répám termelt, melyeknek mintegy 25%-a a felszedéskor fonnyadt állapotban volt.

Ugy a fonnyadt, mint a teljes répákat válogatás nélkül kazlakba (prizmák) rakattam, leföldeltettem és mindezek daczára a romlott répa alig teszi ki eddig az összmennyiség 6-7%-át, mely romlottak között ugy a fonnyadt, mint a teljes répák (mert az még most is megkülönböztethető) egyforma arányban fordulnak elő.

Nekem az 1906. évi répatermés egy nagy hányada romlott el, noha tudvalevő, hogy 1906. év őszen eléggé bő csapadékban volt része a répának kisedése előtt és így annak elrothadását nem lehet annak fejletlenségére vezetni, ami mellett bizonyít különben az is, hogy 1200 □-öles holdankint körülbelül 300 méter-mázsa répám termelt.

A selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált takarmányrépamagnak manapság sem párja, sem konkurencziája nincs. Kapható:

Mauthner Ödön os. és kir. udvari magkereskedésében **Budapesten.**

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

Vélem
romlott
kezdett,
után, re
mákba h
vastagon
badon ha
földeltet
ket hagy

Ezen
tottam,
a nálan
röpát me
van —
napig fo
elpárolog
Ez alkalo
földeltet
ugy, hog
legyen.

Amidő
deltetem
a répage
don mar
ben kezd
czet trá
érem el
könnyen
mégis sz

Igy s
hosszu
volna é
a rendes
megfízet

E vél
bizonyít
ban, ah
igy az
eckendo
nak, se
mértékb
főseége
rothadt
hogy a
ideig sz
mákban

Igaza
hogy a
módja
rosszabb
mult év
ennek o
raszság
a répa
vagyis
lás me
téve, m
mészete
a kupac
tekintés
nütt egy
volt mir
dál az
lási eljá
1907-ik
ban, ha

M

Előre
általa

KA

Tele

Véleményem szerint az 1906. évi répám azért romlott el, mivel azt, noha rendes időben megkezdett, de rövid idő alatt történt kiszedése után, rendes szokásom ellenére, azonnal prizmákba hordattam, szalmával letakartattam és vastagon leföldeltem, a kazal gerinczét szabadon hagytam, melyet csak a hideg beálltával földeltem le teljesen, 2 méterenként szelelőket hagytam.

Ezen répának elromlását annak tulajdonítottam, hogy ez alkalommal elmulasztottam a nálam bevett rendes szokás szerint a répát még kint a földjén, amint kupacokban van — ha csak az idő kedvező erre — néhány napig fonnasztani, hogy a nedvnek egy része elpárologjon és csak azután hordatom prizmákba. Ez alkalommal a prizmákat csak félmagasságig földeltem le előljárójában és pedig mindjárt úgy, hogy a föld a prizma alján 2 láb vastag legyen.

Amidőn a hidegek beállanak, csak akkor földeltem le a még fedetlen részt annyira, hogy a répagerincz szalmája mintegy lábnyira szabadon maradjon végig. Ha a hideg teljes mértékben kezd beállani, úgy a szabadon lévő gerinczet trágyával rakatom le végig, amivel azt érem el, hogy a hideget nem engedem egykönnyen a répához férközni és amellet az mégis szellőzik.

Igy szoktam a répát eltenni az évek elég hosszú sora óta, anélkül, hogy annak baja lett volna és hogy egyszer — 1906. év őszén — a rendes szokásomtól eltértem, bizony nagyon megfizetem az árát.

E véleményem valószínű helyessége mellett bizonyít az is, hogy egyik szomszédgazdaságban, ahol csupa olajbogyórépát termeltek és így az a földből kevésbé állott ki, mint az eckendorfi; tehát az sem a szeptemberi fagnak, sem pedig a fonnadásnak nem volt oly mértékben kitéve, mint a magasabban kiülő-féleségek, ezidén mégis nagyrészen megronthadt; ezt én egyedül annak tudom be, hogy a répa a kiszedés után nem volt kellő ideig szikkadásnak kitéve és hogy az a prizmákban azonnal vastagon lett leföldelve.

Grüner Miksa.

Igaza van igen tisztelt cikkiró urnak abban, hogy a répa kupacolásának és beföldelésének módja nagyban hozzájárul a répa jobb vagy rosszabb eltarthatóságához. Hogy azonban a mult évi termés oly sok helyen megromlott, ennek okát mégis elsősorban az abnormis szárazságu őszi időben kell keresni, mert ezzel a répa téli eltarthatósága már sokat szenvedett: vagyis a kénysererett répa még jó kupacolás mellett is könnyebben volt romlásnak kitéve, mint normális körülmények között. Természetesen ezen baj még fokozódott ott, ahol a kupacolásnál nem jártak el a kellő körültekintéssel. A kár nagysága sem lehet mindenütt egyforma, épp úgy, mint az időjárás sem volt mindenütt egyformán rossz. Ott, ahol például az 1906-iki termés — egyforma kupacolási eljárással — nem romlott meg, hanem az 1907-iki igen, ott bizony nem a kupacolásban, hanem a répában magában kell a hibát

keresni. Ujra hangsúlyozom azonban, hogy cikkiró urnak igaza van abban, hogy helyes kezeléssel sok bajnak vehetjük elejét.

Rovatvezető.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A malaczkok fejlődésének gyorsítása.

Még a mangalicza-sertésnél is rendkívül fontos dolog az, hogy a malaczkok gyorsan fejlődjenek, hogy 1—1¹/₂ éves korban mennél nagyobb testtel kerüljenek hizóba, de egyszersmind csontalapjuk is oly erős legyen, hogy a hizálás közben súlyosbodó testet könnyedén bírják el. Még sokkalta fontosabb a gyors fejlődés az angol hússertéséknél, amelyek mennél fiatalabb korban érik el azt a testsúlyt, amelylyel mészárszékre kerülnek, annál izletesebb húst szolgáltatnak, tehát annál értékesebbek.

Mind ezen sertésfajták malaczkainak fejlődését rendkívül gyorsítani lehet egy kis körültekintés, egy kis gondal.

Már a szoptatás tartama alatt nagyobb gondal kell a malaczkok fejlődését megfigyelni, miként azt rendszeresen tenni szoktuk, mert az egyetlen fejlődésből számos hátrány származik a gazdára, a többek között az, hogy a gyengébbnek maradt malaczkokat kénytelen állandóan külön kezelni, különben az erősebbek elmaradják a vízfordókat az etetésnél s így ez utóbbiak elcsenevésnek s nem lesznek értékesíthetők. Pedig csaknem minden fészékben kerül ki 1—2 vízfordó malacz, amely körülménynek lehet ugyan ritkább esetben valamely szervi baj is az oka, a legtöbb esetben azonban az az oka, hogy az erősebb malaczkok a leggyengébb csicsre szorítják, ahol azután állandóan gyengébben táplálkozván, természetes, hogy nem fog jól fejlődni, annyival is kevésbé, mert az erősebbek miatt a szoptatás tartama alatt nyújtott szemes eleségből sem veheti ki részét.

Ezen a bajon pedig egy igen egyszerű fogással lehet segíteni, azzal t. i., hogy a malaczkokat nem egyszerre kell elválasztani, hanem az erősebbek elválasztása után a gyengébbeket még 2—3 hétig a csicsen kell hagyni. Ez a rövid idő teljesen elegendő arra, hogy fejlődésben utóljárják a többieket, hogy így azután egyenletes növekedésű nyájunk legyen, amelyet nem szükséges osztályozni s osztályozva külön kezelni s amelyet már éppen egyöntetőségük miatt is jobban lehet lesz értékesíteni.

Eltekintve most már a takarmányozás milyenségétől, a második kelleke a gyors fejlődésnek megfelelő mennyiségű és minőségű ásványi anyag etetése, melynek etetésével nemcsak a fejlődést lehet gyorsítani, de a csontalapot is rendkívül erősíteni.

Mert a fejlődés gyorsasága és erőteljessége elsősorban is a csontalap erősségétől s fejlődéséigétől függ. Erre pedig csak az egészen fiatal állatoknál gyakorolhatunk befolyást; a kifejlesztett állatokra a mesterséges ásványi anyagok etetése már hatástalan marad, ellenben a magzat csontozatának erőteljesebb fejlődésére az anyaállat által feleltett ásványi anyagok igen jó befolyással vannak.

A csontok tudvalevőleg csontporc- és csontföldből állanak. A csontok ez utóbb említett alkotórésze kívülről jut a szervezetbe a takarmányfélék ásványi alkotórészeivel. Azonban nem minden takarmányban foglaltatik annyi ásványi alkotórész, amennyit a csontok fejlődése megkíván, nem különösen az u. n. mesterséges takarmányokban, amelyek használata ma annyira el van terjedve. De sőt a természetes takarmányfélék ásványi alkotórész tartalma is változó vidékenként s annyit ezek sem tartalmaznak, amennyit a csontozat fokozott, gyorsabb fejlődését eredményezné. Legalább ezt bizonyítják azok a kísérletek, melyek ezirányban eddig végeztek s amelyek közül csupán egy igen érdekeset kívánunk e helyen felemlíteni s mely a wiskonzini takarmányozási kísérleti állomáson végeztetett.

A kísérletezésre hat darab teljesen egyforma, 129 napos malacz választott ki. Mind a hat darab teljesen egyformán takarmányoztatott s a kísérlet egész tartama alatt kizárólag zuzott árpával lettek etetve. Mindamellét három csoportra osztattak. Az első csoport kapott naponta egy kanálnyi csontlisztet, a második csoport kemény fának a hamuját tetszés szerinti mennyiségben, a harmadik csoport ellenben árpán és vízen kívül semmit sem kapott. A kísérlet három egymást követő ciklusra oszlott s mindenik ciklus 112 napig tartott. A következő eredmény valóban meglepő. 1. A csontliszt és hamu adagolásával 100 font súlyszaporulat elérésére 130 fonttal, vagyis 28⁰/_o-al kevesebb árpa szükségeltetett, mint azon sertéséknél, melyek csontlisztet vagy hamut nem kaptak. 2. A csontlisztet vagy hamut fogyasztó sertések csontozatának ereje, keménysége, ellentállóképessége megkétszereződött. 3. A csontok fejlődése és terjedelme nagyobb volt s elégetésük után 50⁰/_o-kal több hamu maradt vissza, mint a csak árpát fogyasztó malaczkok csontjának elégetése után.

E kísérlet eredménye mindenesetre nagyon is figyelemreméltó s azt is bizonyítja, hogy a csontlisztetetés még a mangalicza malaczkoknál is rendkívül előnyvel jár, mert köz tudomásu dolog, hogy ezeknél a hizás eredményére mennyire elhatározó befolyással van a csontalap erőssége. Ha tehát csontlisztet nem akarunk pénzt kiadni, legalább a fahamut öntsük olyan helyre, ahol a malaczkok szabadon turkálhatnak abban. Különben hasonló vagy még jobb szolgálatot tesznek a tojásbéjak, amelyeknek pedig ezirányban értékét nagyon is kevesre szokták becsülni. A tojásbéjak tudvalevőleg roppant sok foszforsav és mész van, azon anyag tehát, melyre az állatoknak csontképződés szempontjából oly nagy szükségük van. Ebből a czélból a tojásbéjakat mozsárban vagy más alkalmas eszközben apróra össze kell törni s a szemes takarmányokkal keverten az állatok ételbe adni. Aki csak egyszer megkísérelte malaczkjaival, borjuival, csikóival kitaróan tojásbéjat etetni, az ha lehetséges, venni is fog ilyeneket etetési czélból.

Ezek azok az egyszerű házirovosságok, melyek segítségével a malaczkok fejlődését gyorsítani lehet.

—csy.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az ország-szerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legegésőbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyczim: Kalmár-rostagyár.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

A fehér langszán tyukfajta.

A németek kedvenc állatja a langszán, különösen pedig a fehér langszán. Ezelőtt 8—9 évvel nálunk is kezdték felkarolni s a legjobb és legnagyobb fehér langszántenyésztésünk Kecskevényen volt *Darányi Ferenczné* urnó kezében, aki 2—3 év alatt mesterien letenyésztette a fehér langszánok lábszáráról még azt a pár tollat is, amelyet magukkal hoztak a német földről. Remek szép állatok, jó és bő tojók, nagy és sárga héju tojást tojók voltak, de hát elseperte őket az orpington terjedésének erős hullámverése s ma 3 év után legfeljebb a pestmegyei tanyák fehér magyar tyukjainak magasabb és kékes színű lábszáraitól, sőtét esőreiről és nagyobb sárgás héju tojásairól lehet arra következtetni, hogy a kormány gon-

Mivel pedig mások is, kiknek a baromfitenyésztési ügykörben és irodalomban irányító szerep jutott, így gondolkodtak, magyar földön a langszának többé terjeszkedési reményei nem lehettek.

Mindez azonban csak a köztenyésztési irányításra szól, másként áll a dolog akkor, ha nem gazdasági haszontenyésztésről, hanem kedvtelési tenyésztésről van szó.

Ez esetben a fehér és a fekete langszán ma is az, ami volt 8—10 évvel, sőt még több, mert számbelileg kevesebb, de minőségre nézve sokkal jobb. Hazánkban csak néhány tenyésztő tartja és szaporítja még, pedig kívánatos lenne, hogy a tollatlan lábszárú fehér langszánokat itthon is tenyészítsük s azokat — ha csak elvétve is — a fehér magyar tyukok javítására használjuk fel.

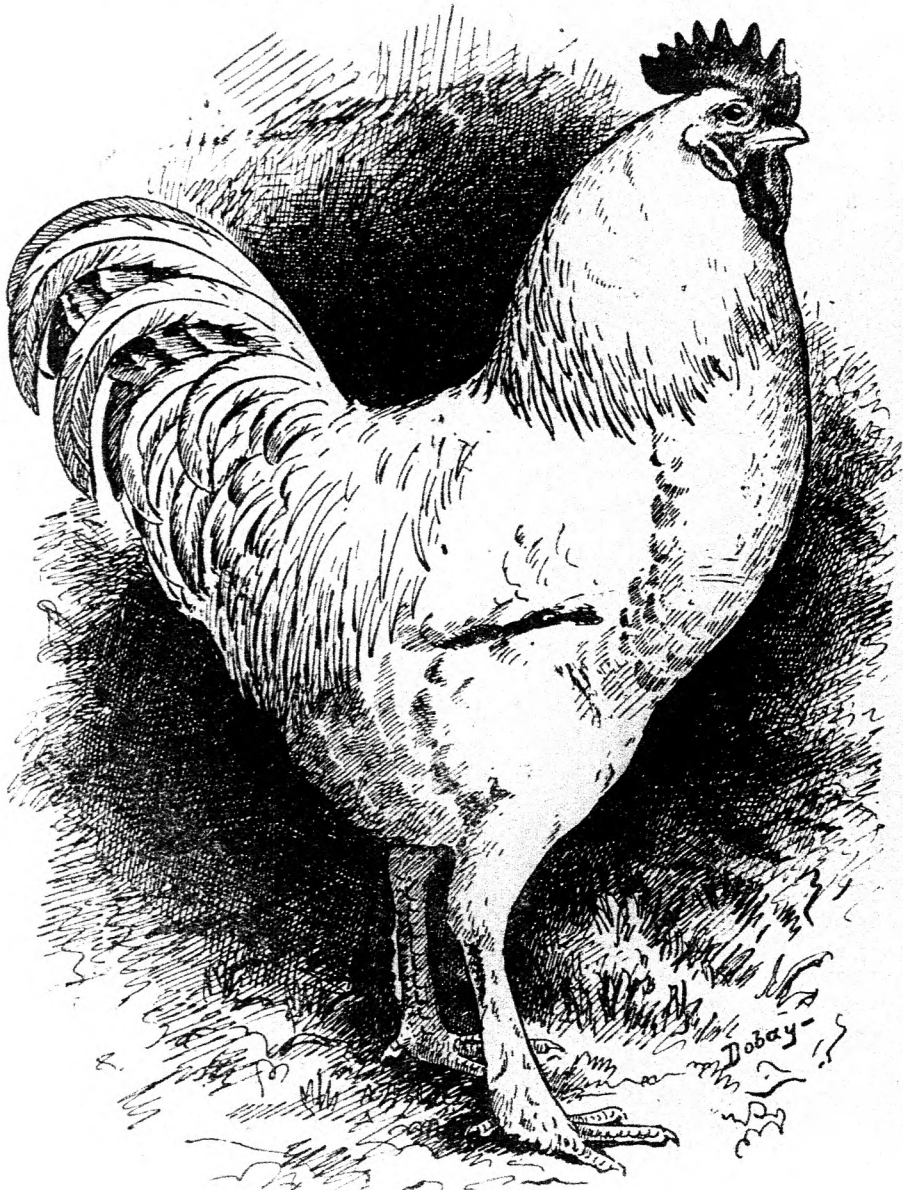
Ezt teszik a német és amerikai kollegák is és igen jó eredménnyel.

sánok a plimutokat számbelileg felülmúlták s az 1901-iki budapesti országos baromfikiallításán pedig ugy számbelileg, mint minőségileg a tyukok osztályában első helyre kerültek.

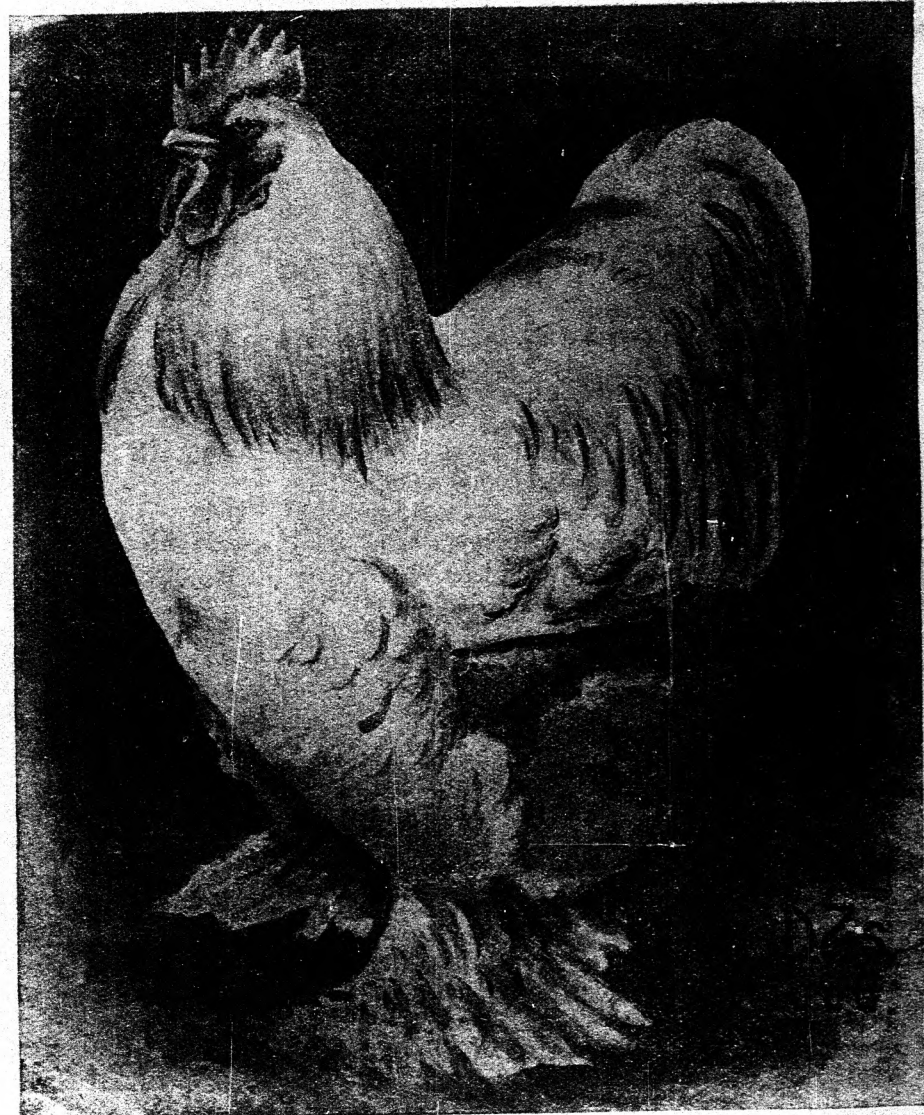
De ez is volt a fénypontjuk, mert ettől fogva tenyésztésük nem terjedt, hanem csökkent egész a mai napig, amidőn már alig tenyésztek néhányan.

A langszánok, tekintet nélkül tolluk színezetére, a magyar tyukokkal való párosításban remek szép és gyorsan nagy testre fejlődő, igen hizékony ivadékokat adtak s én ezen keresztezési kísérleteket több tenyésztő társammal együtt éveken át folytattam s az elért eredményekről annakidején egy földmivelésügyi kiadványban írásban és képben be is számoltam.

Azért bátorodom tehát ma is azt a tanácsot adni, hogy ott, ahol szükséges, a fehér orpingtonnal való keresztezési ivadékoknak

57. ábra. Fehér langszán kakas.

58. ábra. Fehér kokin kakas.

dossága folytán bennök is a fehér langszán vére csörgedez.

Éveken át nagy hive és terjesztője voltam a fekete és fehér tollu langszának s azt hittem, ez a két féleség fogja hazánk tyukállományát testben megnagyobbítani s általánosan egyenletessé tenni. De nem úgy lett. Megismertem az orpingtonokat s be kellett látnom, hogy ez a fajta arra a célra sokkal alkalmasabb, ennél fogva jobbnak láttam a langszán további terjesztését és ajánlását abbahagyni s az orpington vér diadalát elősegíteni.

A langszán fajta északi Kinából származik s ott fehér, fekete és sárga színben, tollas lábszárral lesz tenyésztve s azt tartják ott róla, hogy ez a kokin őse, vagyis a kokin tyukot a langszánból tenyésztették ki.

Akármi ként áll e kérdés, Európába, még pedig Angliába 1872-ben hozták át, ahonnan Észak-Amerikába, Franciaországba s 1879-ben Németországba elszármazott. Mihozánk 1881-ben hozták be s itt csakhamar közkedvelté vált, ugyanarra, hogy már az 1886. és 1887. évi budapesti országos baromfikiallításokon a lang-

ujabb nemes vérrel való felrissztésére a fehér langszán alkalmas s azzal csak javíthatjuk a tojótyukok tojástermelési képességét és a testnagyságot.

A fehér langszán kakast mai lapunk 57. sz. ábráján bemutatjuk s egyuttal a fajtajelleg legfontosabb ismertető jeleit itt közöljük.

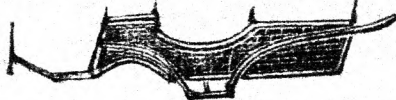
A kakas taraja egyszerű, középnagy, erős és szabályosan fűrészelt. Színe, épp úgy mint a fej tollatlan egyéb részei, élénkpiros. Ebből kifolyólag szépséghiba az, ha a fehér langszán kakasok vagy tojók fül- vagy szakál-

BENYÓ KÁLMÁN Budapest, IX., Üllői-ut 61.

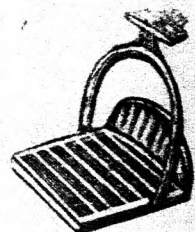
Vas- és aczél-árak minden-
nemű kocsirészek, gépek,
szerszámok, gazdasági esz-
közök nagy raktára

(volt **ÁGI**-féle üzlet)

Kivánatra képes nagy ár-
jegyzékkel szívesen szolgál.

Telefon 66-20.

lebbenéin
Csőre rövi
szinü. Fe
Háta széle
mégsem a
magasan
testhez an
de lábszár
megenged
ujjai kéke
A tojó
tulajdonsá
Baromfi
felkarolásr

A

A kokin
nagy szer
és főiri h
Ázsiából
tyukjára

Európán
kokintörzs
nába men
kinok kar
denki kivá
angol kirá
de együtt
fajtából le

Termész
Angliában
később a
rodtaq u
kétségtele
elő egész
szerü, de
tése iránt
ami egyu
a nemes
resletet.

A kokin
lódést m
hogy óriá
feltünően
keztetni,
sok benső

Pedig a
kinok iva
ápolás és
nevelhető
sodás oko
igen apró

tojással f
pedig a
volt, mer
le annyi
kódni az

Ami ped
volt ösz
izével, m
husa. Vég
volt, hog
azokból k

Csudál
ságának
nem ált
felé roba
abban re
kábította

lebnyén fehér vagy kékes szín mutatkozik. Csőre rövid és erős, színe kékes, vagy palaszínű. Fej és nyak hátraálló, azaz rátartós. Háta széles és rövid. Melle telt és mély, de mégsem annyira, mint a kokinnál. Szárnyvállai magasan tűzöttek, míg szárnyai erősek, de a testhez arányitva rövidek. Czombjai rövidek, de lábszárai kissé hosszabbak annál, amit mi megengedhetők tartunk. Lábszárai és lábujjai kékes palaszínűek és kifelé kissé tollasak.

A tojó hasonló a kakashoz, a kakasjelleg tulajdonságainak a leszámításával.

Baromfikedvelőknek ajánljuk e kiváló fajtát felkarolásra.

Bálinty József.

A fehér kokin tyukokról.

A kokinok hazánkban ezelőtt 20—25 évvel nagy szerepet játszottak, különösen a birtokos és főúri házak baromfiudvaraiban lehetett ezen Ázsiából hoztak származott ugynevezett „jövő tyukj”-t látni.

Európába a 40-es években hozták be az első kokintörzset, az angol királynő tulajdonába ment át, ennél fogva érthető, hogy a kokinok karrierje lefelé elég gyors volt, mert mindenki kíváncsi volt arra a tyukjára, amely az angol királynő tetszését és szeretetét megnyerte, de egyúttal mindenki szeretett volna ebből a fajtából legalább 1—2 tojást kapni.

Természetes tehát, hogy a kokinok ára Angliában eleinte jóformán megfizethetetlen volt, később a gondos tenyésztés folytán elszaporodtak ugyan, mégis áruk elég magas volt, kétségtelen azonban az, hogy a kokinok idézték elő egész Európában a baromfitenyésztés sport-szerű, de egyben okszerű és céltudatos tenyésztése iránt általánosan mutatkozó érdeklődést s ami egyúttal ezzel a jelenséggel szokott járni: a nemes baromfiak iránti tulságos nagy keresletet.

A kokin tyukok az általános nagy érdeklődést maguk iránt azáltal ébresztették fel, hogy óriás nagy testük, szép, délezeleg alakjuk és fellünnön tömött tollazatuk azt engedte következtetni, hogy e fajta amilyen szép, épp oly sok benső jó tulajdonságokat is rejt magába. Pedig a dolog nem úgy állt. A nagytestű kokinok ivadékaik rendkívül nehezen és csak nagy ápolás és gondos kezelés mellett voltak felnevelhetők, a tenyésztőknek főleg a lassu tollasodás okozott gondot. A kifejlődött tojások pedig igen apró, bár sárgahéjú s átlag igen kevés tojással fizették meg a szorgos gondozást. Ami pedig a hustermelést illeti, aránylag az is kevés volt, mert a tulerős csontozaton nem rakódott le annyi tömegű hus, amennyi le szokott rakódni az apró testű, de vékony csontu tyukokon. Ami pedig a husnak ízét illeti, az korántsem volt összehasonlítható az apró fajta husának ízével, mert szállás, vizenyős volt a kokinok husa. Végre pedig még egy nagy hibájuk az volt, hogy a kakasok kései fejlődése miatt azokból kappanokat készíteni nem lehetett.

Csudálatos tehát, hogy ennyi rossz tulajdonságának megismerése után is e fajta terjedése nem állt meg, sőt ellenkezőleg nyugatról kelet felé rohamosan terjedt. Terjedésének oka pedig abban rejlett, hogy gyönyörű szép külseje elkábította az embereket és senki sem akarta

hinni azt, hogy e gyönyörű tyuk oly kevés benső értékkel bírjon s mindenki maga akarta kipróbálni saját tenyésztésében ezen tyukokat. Bizonyos, hogy az elmondott rossz tulajdonságok a kokinokban feltalálhatók voltak, de az is bizonyos, hogy miként azt a német és angol irodalomban feljegyezve találjuk, voltak egyes tenyésztők, kik részint véletlen, részint helyes érzékű tenyésztési fogások által oly kokintörzseket tenyésztettek ki, amelyeknek legtöbb ivadéka az előbbiekkal ellenkező tulajdonságokkal bírt.

En azonban a kokinoknak a baromfitenyésztésben nem azon szerepét tartom fontosnak, amelyet, mint telivér fajta eljátszott, hanem azon szerepét, amelynek a köztenyésztésben még ma is nyomát látjuk s az nem más, mint a hazai, ősi parlagi tyukok első vérkeverése. Szinte most is látom nagyanyám udvarán a hatalmas sárga kokin kakast, amint futva fut egy magyar jércike után s azt elcsipni törekszik. Ez a jelenet játszódott le mindenütt, ahová kokin kakas került, mert az angol higgadt vérről csörgedező szívére rendkívüli hatással volt a parlagi tyukok élénksége, fürgesége.

Hogy az ilyen rangon aluli szeretkezésnek a gyakorlatban meg volt a nagy haszna és láttszata, az kétségtelen. Csakhamar nagyobbak és tollasabbak lettek az ivadékok, amely utóbbi tulajdonság kétségtelenné tette azt, hogy a kokin kakas át-átnevezett a garádon. Nagyon jó hatással volt magyar tyukjainkra a kokin vérnek abbéli tulajdonsága is, hogy az ivadékok sokkal szelidebbek lettek, kottási hajlamuk jobban kifejlődött és tojásaik sárgahéjúak lettek. A kokinokat ma már hazánkban telivérben alig egy-két tenyésztő tartja, pedig csakugyan kívánatos lenne, hogy ezen remek szép alaku és rendkívül szelid, kedves állatok azok által, akik nem haszonért, hanem kedvtelésből tenyésztik és tartják a baromfiakat, újból felkaroltassanak.

Mai lapszámunkban bemutatott fehér kokin kakas képét természet után Dobay Zsigmond székely rajzoló készítette. Bándi Sándor.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Linhart György.

Az amerikai köszméte-lisztharmat.

A köszmété (Ribes Grossularia L.) két lisztharmatgomba-faj bántja, ugymint a *Microsphaeria Grossulariae* Lév. és a *Sphaerotheca mors uae* Berk. et Cust. Az előbbi már régóta ismeretes Európában s csak elvéve okoz nagyobb kárt a köszmétében. Az utóbbit, amely az észak-amerikai Egyesült-Államokban már régebbi idő óta nagy károkat tesz, először 1900-ban észlelték Európában és pedig Írországon. Azóta e gomba állandó ténylegesen tapasztaljuk s most már sok vidéken található északi Európában, így főleg Dániában, Svéd-, Finn- és Oroszországban, Németország északi részein, Orosz-Lengyelországban, sőt a legutóbbi időben már Ausztriában és pedig Csehországban, Galiciában, Morvaországban, Krajnában és Alsóausztriában is. Látjuk tehát, hogy ez Amerikából származó gomba fokozatosan terjed a kontinensen s nagyon valószínű, hogy már hazánkban is előfordul, noha jelenlétét ez ideig még nem

észleltük. Szükséges ez okból, hogy ez elősít közelebbről megismerjük, hogy ha szükségesnek fog mutatkozni, megakadályozhassuk Magyarországon való elterjedését.

Az amerikai köszméte-lisztharmat egyéb Ribes-fajok (főleg a Ribes aureum) mellett leginkább a köszmété táladja meg és pedig annak leveleit, fiatal hajtásait, legfőképpen pedig a bogycat. A megtámadott növényrészekben kezdetben szürkésfehér bevonatot képez, amely később megbarnul és többé-kevésbé megvastagszik. A gomba behatására a megtámadott növényrész természetesen gátolva lesz normális fejlődésében s többnyire korán elhal, aminek folytán az egész növény szenved s nem ritkán teljesen el is pusztul. A megtámadott bogycok többnyire felrepednek és megrohadnak.

Ha górcső alatt vizsgáljuk a megtámadott növényrészekben képződött, eleinte szürkésfehér színű, később megbarnuló bevonatot, azt fogjuk látni, hogy ez többsejtű gombafonalakból, vagyis miczeliumból áll, amely a növényre ráfekvő alsó részén kitüremléseket (haustorium) hajt. E kitüremlések behatolnak a gazdanövény felhámjába s elvonják abból a gomba táplálásához szükséges tápanyagokat. A szürkésfehér miczeliumszálak felső részein rövid, egyszerű ágak (konidiatartók) keletkeznek, ezeken képződnek sorosan egymás fölött a tojásalakú, szintelen nyári spórák (konidiák). A szürkésfehér bevonat ebben az időben lisztes állományúnak látszik, innen e gombának lisztharmat neve. A nyári spórák elhurezoló és terjesztői a szél, az eső, a rovarok, sőt maga az ember is. Ha egy ily nyári spóra egy neki megfelelő gazdanövényre, pl. köszmétébokra kerül, ott elegendő nedvesség és meleg mellett kicsirázik s egy új miczeliumot fejleszt, amely eleinte szürkés fehérszínű, később megbarnul. A már említett nyári spórákon kívül később télispórákat is fejleszt a miczelium. E téli spórák apró, szabad szemmel csak alig látható, gömbölyű, sötétbarna színű tokokban (perithecium) ülnek, melyeknek teteje számos barnaszínű, apró függelékcszállal van ellátva. E peritheciumok leginkább a megtámadott egyéves hajtásokon telelnek át, ugyszintén a talajon, ahová a lehulló beteg növényrészekkel kerülnek. Az áttelelt perithecium tavasszal felhasad s belőle egy egysejtű tömlő (ascus) válik szabaddá, amelyben 8 drb egysejtű, szintelen, tojásalakú téli spóra (tömlőspóra) van. Ezek a szabadba jutnak s miként a nyári spórák, ugy ezek is széthurezoltatnak a szél, eső, rovarok stb. által s megfertőzik a fejlődésüknek megfelelő gazdanövényeket.

Hasonló fejlődési menete van a másik, az u. n. európai lisztharmatgombának (*Microsphaeria Grossulariae*) is, csak hogy ennek miczeliuma mindig fehér, illetve szürkésfehér marad, vagyis idősebb korában sem barnul meg. Ennek peritheciumai ugyancsak gömbölyű, sötétbarna tokok, amelyeknek tetejéről kiinduló függelékcszállai végükön villásan elágaznak. Minden peritheciumban 4—8 tömlő van, amelyek 4—5 téli spórákat tartalmaznak. Az európai köszméte-lisztharmat főleg a leveleket támadja meg, a szárrészeket ritkábban, a bogycat soha.

Miként fennebb említém, az amerikai köszméte-lisztharmatot hazánkban még nem konstátálták, nagyon valószínű azonban, hogy már

TAVASZ- 28

BUZA :: kiváló minőség

koronával

KAPHATÓ

HALDEK magnagykereskedésében

Budapest, V. ker.,
Bálvány-utca 6.

hozzánk is behurcoltatott. Épp ezért ajánlatos, hogy kertjeinkben figyelemmel kísérjük a kőszmétebokrokat, főleg a magastörzsűeket, amelyek leggyakrabban fellép a gomba s ha azokon a fent leirt betegségi tünetek volnának jelen, akkor azonnal küldjünk a beteg növényrészéből mintát a kir. növényélet- és kórtani állomásnak Magyaróvárra, pontosan leírva a betegség keletkezésének és terjedésének esetleg megfigyelt tüneteit. Nevezett intézet minden egyes esetben tudatni fogja a beküldővel, vajjon az amerikai lisztharmatgomba van-e jelen vagy sem.

Előáll ezek után az a kérdés, mit kell tennünk az amerikai kőszméte-lisztharmat behurcolásának, illetve elterjedésének megállítására, mert noha nálunk a kőszméte-termesztésnek nincs akkora jelentősége, mint sok más országban, mégis érdekünkben áll, hogy elsősorban e baj behurcolását lehetőleg megakadályozzuk, s ha ennek daczára jelentkeznek a betegség, azon kell lennünk, hogy annak elterjedése és pusztítása minden rendelkezésünkre álló eszközzel meggátolassék.

Kerülendő az, hogy olyan vidékről, ahol e betegség már meghonosodott, kőszméte- és ribizkecsemeteket hozassunk, sőt az ilyen vidékről egyébféle fát vagy cserjét sem tanácsos hozatni, mert esetleg ezekre is rákerülhetek a fent ismertetett módon az amerikai kőszméte-lisztharmat spórái s így azokkal is behurcolhatnók a betegséget. Ha mégis jelentkeznek

ALLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: *Hutya Ferencz dr.*

A tarlósömör kezelése.

A *Köztelek* múlt 1907. évi november hó 6-án megjelent 87-ik számában a borjúk tarlósömörére vonatkozó kérdésemre kimerítő válasz jelent meg. Figyelemmel kísértem a *Köztelek* következő számait, de gazdatársaim részéről, ha nem tévedek, senki sem szólott a kérdéshez.

A *Köztelek* válasza igen kimerítő volt. A benne foglaltak a gyakorlatban csak részben vihették keresztül és tekintettel a betegség szerfölött csökönyös voltára: reményeim nem voltak biztatók.

A közlemény figyelmes átolvasása után hozzákezdttem a javasolt intézkedések és a gyógykezelés keresztülviteléhez, amennyiben ezt gazdasági viszonyaim engedték. A betegség stagnált, amíg borjaim november hó vége felé állandóan istállóba kerültek; ami alatt az értendő, hogy a kifutóban a hideg miatt naponta csak egy-két órát időztek, míg a nap többi részét és az éjszakát az istállóban töltötték. Nehány nap alatt a betegség ismét heves módon kezdett föllépni és a legerélyesebb eljárás és legpontosabb gyógykezelés mellett is rohamosan terjedt.

Tisztában voltam azzal, hogy itt csupán a megbetegedett borjúk kezelése nem elegendő.

a betegség teljes megszüntetését a trágyagipsz alkalmazásának tulajdonítom. Ez oly eredmény, melynek közreadását szükségesnek és hasznosnak tartom. Ha valamelyik gazdatársam baja nem kerül a tarlósömörrel, hadd tudja meg, miképpen lehet azt jóformán minden költség és kár nélkül a legrövidebb idő alatt megszüntetni.
Léczfalvi Sipos Aladár dr.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: *ifj. Sporzon Pál*

A „Senior“ tengerivetőgép.

I.

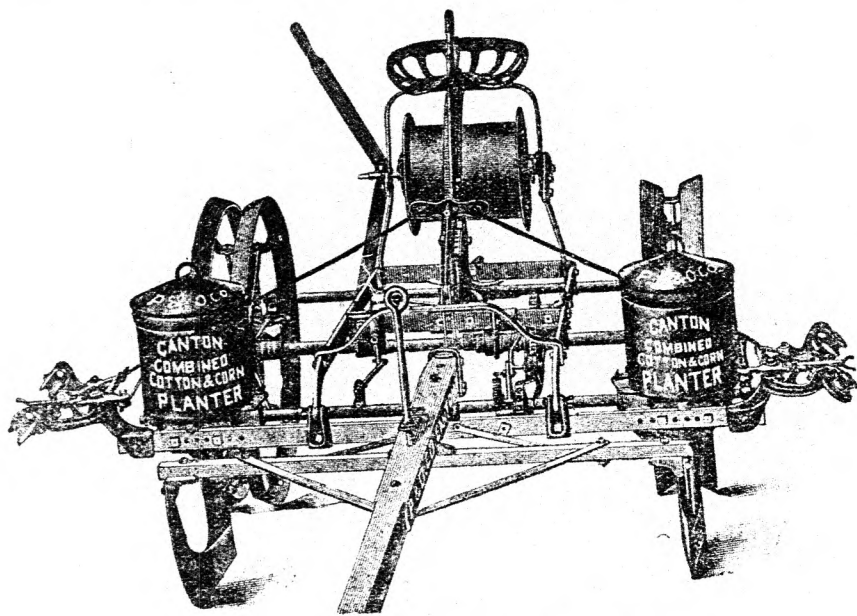
Amerikában már évek óta, Magyarországon még csak két éve kezdik használni ezt a tényleg nálunk is kitünően bevált tengerivetőgépet, melynek három szembeszökő előnye van.

1. Vetőmagot takarít meg. Kisebb területeken ez talán nem mondható érezhető előnynek, de annál inkább ott, hol száz holdakra megy a tengeritermesztés.

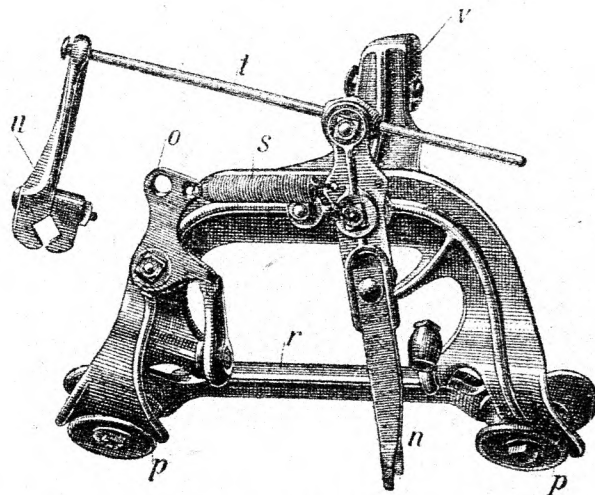
2. Munkást takarít meg a vetésnél, mert kezeléséhez csak egy ember kell. Ez már érezhető előny a mai munkásviszonyok mellett.

3. Lehetővé teszi a tengeri kereszthe való művelését fogatos erővel. Ez pedig a mai munkásviszonyok között jóformán fele termesztési költséget jelent.

Elég gyorsan el is terjedt e gép a főbb ten-

59. ábra. A „Senior“ tengerivetőgép gfp.

60. ábra. A „Senior“ tengerivetőgép vetőszelep-nyitója.

itt-ott e baj, akkor a megtámadott kőszméte- és ribizkebokrokat gyökerestől ki kell tépni és elégetni. A kitépt bokrok helyén és környékén erősen meg kell meszezni a talajt s legalább két évig nem szabad oda kőszmétét vagy ribizkét ültetni. Ha már oly nagymértékben volna jelen valahol e baj, hogy annak a fenti módon való gyökeres kiirtása nem látszanék keresztülvihetőnek, akkor valamennyi beteg hajtást le kell vágni őszkor. A levágott hajtásokat, ugyszintén a lehullott, beteg növényrészeket össze kell gyűjteni és elégetni. Egyidejűleg meg kell permetezni a beteg kőszméte- és ribizkebokrokat 2%-os bordói lével, avagy mésztejjel, vagy pedig 0.3-0.4%-os kénkáliumoldattal (10 liter vízre 30-40 gr. kénkálium) s a beteg bokrok alatt a földet erősen meg kell meszezni. Kora tavasszal, mielőtt a bokrok leveleket hajtának, ismét meg kell permetezni azokat a fenti oldatok valamelyikével s e permetezést később virágzás előtt meg kell ismétetni.

Linhart György.

Tapasztaltam, hogyha az istállóban hosszasan tartózkodom, az ammoniák izgatja szememet s ebből azt következtettem, hogy a sömört az istálló levegőjében levő ammoniák miatt nem lehet sikerrel meggyógyítani. Hozattam tehát trágyagipszet és azt az istálló padozatára, valamint az alomszalmára naponta háromszor rászórattam. *A hatás bámulatos volt!* Csipős levegő nem volt többé és minden alaposabb kezelés nélkül (mert hiszen türelmemet végleg elvesztvén, az orvoslást a legszükségesebb tennivalókra szorítottam), a sömörnek rövid 3-4 hét alatt teljesen nyoma veszett istállóm-ban. A téli idő ellenére borjaim épek, egészségesek. Ezt tehát az ammoniák lekötésének köszönhetem, amivel azután még jóval értékesebb trágyához is jutok. A trágyagipsz olyan olcsó, hogy alkalmazása a trágyaérték többletében az utolsó fillérig megtérül.

Egy álló esztendeig próbáltam meg minden orvosszert a tarlósömör kiirtására, a legesekélyebb eredmény nélkül. Bizonyára nem tévedek, mikor

geritermesztő vidékeken s hogy még sem annyira, mint kívánatos lenne, annak okát a sokaknak komplikálnak látszó, de alapján véve vgtelen egyszerű szerkezet és a kezeléstől való tartózkodásban lehet keresni

Maga a gép, mint az 59. sz. ábra mutatja, áll a kettős befelé hajtott abroncsu nyomótalpas járókerekre szerelt keretből, melynek mellső keretgerendájára van erősítve a két vetődoboz vagy magsekrény, a vetőcsoroszlya és a szelepnyitó sodronyvezető. Ezenkívül a kocsisülés, alatta a sodronydob, egy oldalt kitémasztható forgótányéros sorjelző, végül a vetőkészülék hajtóműve és a rud képezik a gép részeit.

A tulajdonképpeni vetőkészülék áll egy dobozalaku öntöttvas magsekrényből (lásd 61. sz. ábrát). Itt a magsekrény feke, b a vetőtárcsa, mely nem más, mint egy aczélkörgyűrű, rajta felfelé kuposan kifurt különböző számú és nagyságu lyukakkal a különböző tengeriféleségek magjai számára, c a magsekrény alsó fedele, amely egy a közepén levő csavarral

Szivattyúk és Mérlegek különleges gyár
Garvenswerke,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 5.

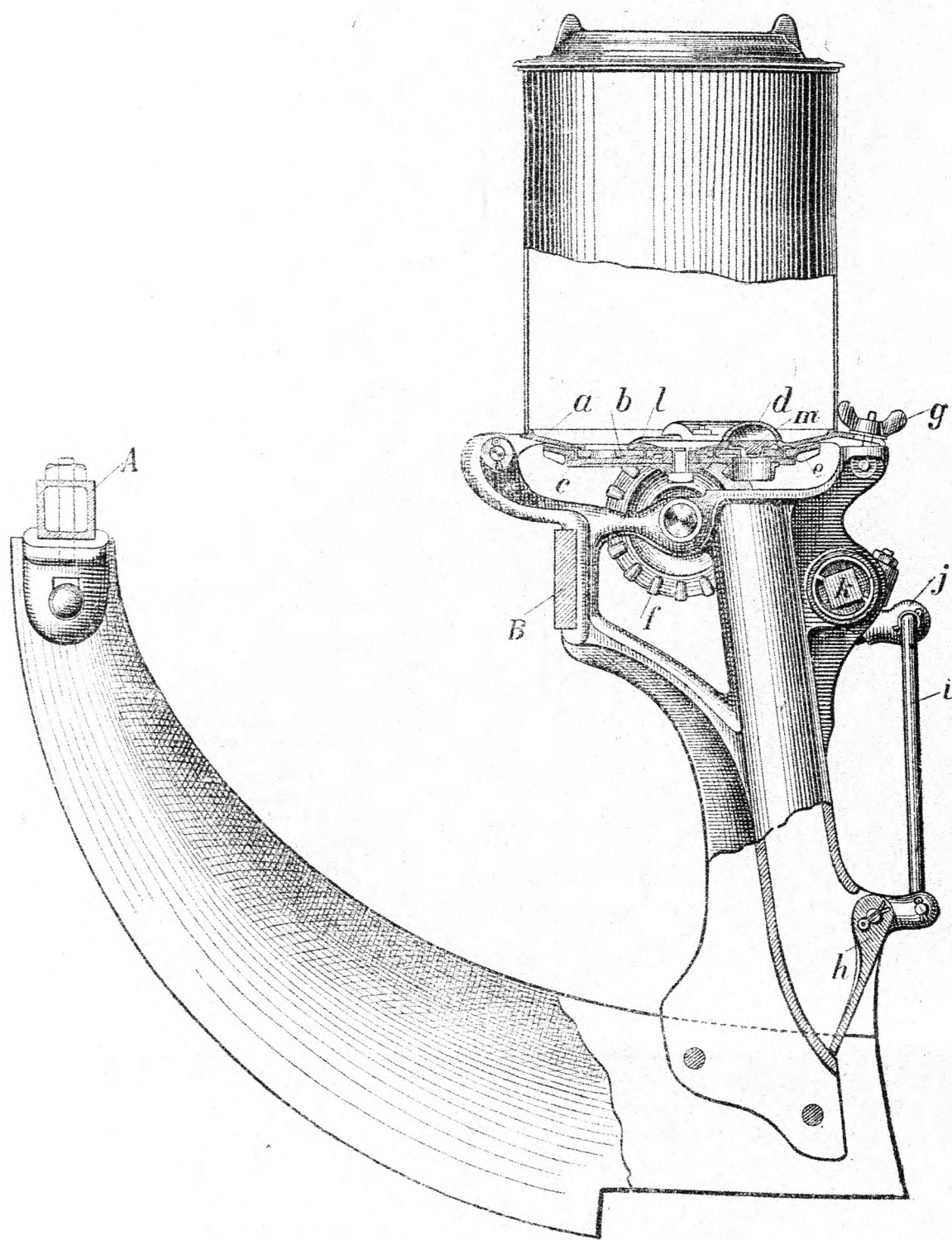
a mag szekrény fenekéhez van szorítva. E *c* fedélen egy hüvelyszerű nyílás van (az ábrán jobb oldalt látható) készítve, melyen át a mag a vetőcsoroszlya nyakába hullhat, még pedig azért, mert munka közben az *f* fogaskerek a *b* vetőtárcsát magával vivő *e* gyűrűs fogaskereket forgásba hozván, a *b* vetőtárcsa is forogni fog, a lyukaiba illeszkedett tengeriszemeket magával viszi a *c* fedél hüvelyes nyílásáig. E nyílás felett van egy rugós *m* potyogtató, egyszerű lapos rugóval leszorított kis bütyök, mely a vetőtárcsa lyukában levő magot onnan feltétlenül lefelé kinyomja úgy, hogy minden mag, mely a vetőtárcsával a *c* fedél hüvelyes nyílása fölé került, biztosan a vetőcsoroszlyába jut. Látható ezenkívül a mag szekrényben még egy *d* csatorna is, melynek egyik végében, ábránkon a bal végén,

formán biztosan kinyomhat. Ábránkon a *b* vetőtárcsa jobb oldalon felénk, bal oldalon tőlünk fordul munka közben. Az egész vetődobozt vagy mag szekrényt a *g* szárnyas csavar tartja helyzetében, melynek megmozdításával a doboz a csavarral szemközti levő csuklón átbillenthető fenéke *s* fenékfedele könnyen hozzáférhető lesz. A mag szekrényből egyenként kipotyogott mag a csoroszlyanyakba esik. Ennek végén a *h* vetőszelep látható, mely *i* kar és *j* könyökkel a *k* szegletes szelepnnyító tengelylyel van összeköttetésben.

A *h* vetőszelep kinyitását a 60. ábrán látható szelepnnyító készülék végzi következő módon: A gép mellett a földön ki van feszítve egy sodrony, melyen bizonyos távolságokban, közköben, csomók vannak kötve. E csomók

billenthető *r* karokkal úgy vannak odafektetve a szelepnnyító készülék keretszéleihez, hogy a sodrony nem eshetik le a csigákról s így biztosan vezetetik az *n* rugós villa ágai közé. Ezen *n* rugós villa tulajdonképpen egy kétkaru emeltyű, melynek felső, rövidebb karjára átmegy egy csavarral megerősített *t* rud, mely vízszont hozzá van erősítve a 61. ábrán jelzett *k* szegletes szelepnnyító tengelyt átfogó *u* emelőkarral. Az egész szelepnnyító készülék, mint azaz 59. ábrán látható, a gép két oldalán közvetlen a mag szekrény mellett kifelé állóan van a gép keretére erősítve *v* fejével.

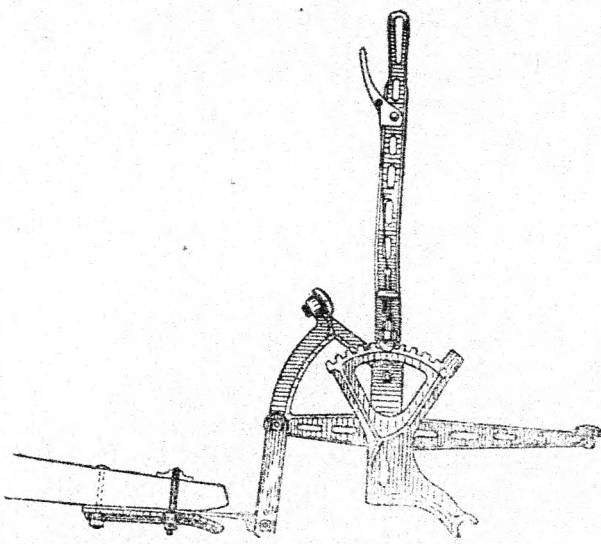
Ha már most a gép megindul és a gép mellett fekvő sodrony a csigákra helyzetetett, akkor, amint a gép haladtában egy csomó kerül az *n* villa ágai közé, a villa hátrahajlik,

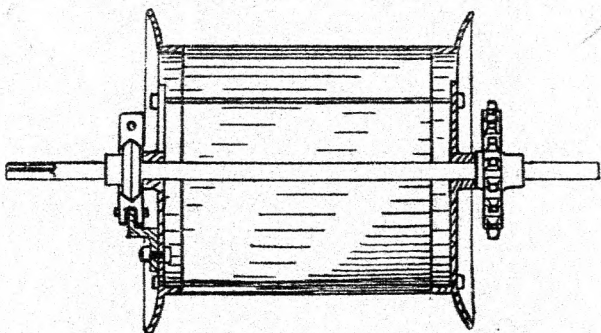
61. ábra. A „Senior“ tengerültető gép vetőkészüléke.

van elhelyezve egy *l* simító, melynek rendeltetése visszatartani a felesleges szemetet, melyek a tárcsa lyukaiba beleültek annak forgása alatt s mindig csak egy szemet enged tovább menni, mely egy szemet az *m* potyogtató ilyen-

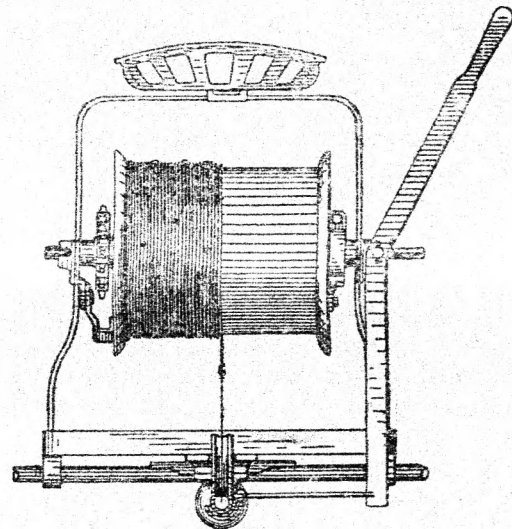
sodrony bele lesz akasztva a szelepnnyító villájába, melyet *s* rugó tart helyzetében. Hogy a sodrony biztosan jusson az *u* villa ágai közé, az a villa előtt és mögött elhelyezett *pp* vezetőcsigákon megy át, melyek közös, hátra-

62. ábra. Kiemelő a „Senior“ tengerültető gépen.

63. ábra. Sodronydob a „Senior“ tengerültető gépen.

64. ábra. Sodronyvezeték a „Senior“ tengerültető gépen.

meghuzza a *t* kart, ez magafelé húzza az *u* emelőt (eddig lásd a 60. ábrát, innen lásd a 61. ábrát), mely a *k* szelepnnyító szegletes tengelyt elfordítja, minek következtében a *k* tengelyhez kötött *j* könyök felemelke-

Alapították 1873. Erőtakarmány és műtrágya nagykereskedés Alapították 1873.

DUKES és HERZOG

GAI-ÓCZ.

Eredeti thomassalak. Száritott répaszelet.

BUDAPEST, Váci-körút 74.

Interurbán telefonszám: 1.

Interurbán: telefonszám 88-88.

dik, magával emeli az *i* kart, mely felhuzza a *h* vetőszelep kiálló könyökét s ezzel kinyílik a vetősoroszllya nyaka és a benne összegyűlt mag egy csomóban (fészkekben) lehull a csoroszllya huzta barázdába (magházba). Az *s* rugó ismét visszarántja az *u* villát helyére s evvel a szelep megint bezáródik. A vetőbarázda után jövő nyomótalpas kerék a magot lenyomja s ezzel kész a vetési művelet.

Nincs ebben semmiféle komplikált szerkezet, hanem igenis egyszerű, elmés megoldását látjuk először is a magmennység pontosan egyenletes elosztásának magában a vetőszekrényben s annak egyszerű és pontos kiürítési módját a vetősoroszllya nyakából.

A figyelmes olvasó meg fog győződni róla, hogy korántsem olyan komplikált e dolog, mint azt hinni szeretik.

A vetőkészülék működését a főtengelyről az *f* hajtó (vető) kerék tengelyére lánczkerékes áttétellel nyeri, melyet szükség szerint változtatni lehet 2-féle sebességre, a láncz áthelyezésével. E hajtólánczot az 59. ábrán jobb oldalt látható lánczfeszítő görgő tartja a szükséges feszült állapotban. A vetési mélység is szabályozható a 62. ábrán látható állító emelővel, melynek segítségével az egész vetőkészülék kereszttrudastól együtt teljesen kiemelhető — ami munkán kívül szükséges — vagy lesüllyeszthető.

Ami az ezen géppel végezendő munka módját vagy kivitelét illeti, az is sokkal egyszerűbb, mint hinnék.

A kocsisülés alatt van egy sodronydob, melyre rendszerint 400 méter hosszú sodrony van felgombolyítva, melyen egymástól 24, 28 vagy 32 angol hüvelyre (körülbelül 60, 70, 80 cm.) csomók vannak kötve. E csomók okozzák — mint fentebb láttuk — a vetőszelep kinyitását. A tulajdonképpeni vetés megkezdése előtt e sodronyt kell előbb kifeszíteni a vetés irányában következőképpen:

A sodronydobot (lásd 59. ábrát) az üléstartón elhelyezett 2 csapágyba kell fektetni, úgy, hogy a dobtengelyen levő lánczkerék a gép baloldalán legyen. A dobbhoz lánczczal odakötött szeg a dobtengely baloldali csapágykivágásán keresztül a dobtengelyen át lesz dugva, miáltal maga a tengely nem foroghat, csak a rajta levő dob. Ekkor megfogjuk a dobon levő sodrony laza végét és a géphez adott egyik vaspálcza segítségével az első ültető sortól számítva a tábla széle felé két lépésre és az első fészeksor mögött számított négy-öt lépésre lezövekeljük. Ezt leg-egyszerűbben úgy lehet jól megcsinálni, hogy aztán a későbbi vetésnél hiba ne csuszson be, hogy legelőször is meghatározzuk, hol kezdődjék a vetésirányra keresztbe az első fészeksor. Ennek mentén kifeszíthetünk akármilyen zsinórt is vagy ami még egyszerűbb, végigmegyünk a géppel a tábla szélén, úgy, hogy az egyik, akár belső, akár külső keréknyom mutassa meg azt a sort, hol a vetést kezdeni akarjuk. Szóval éppen úgy járunk el, mint mikor az ekével a forgóbarázdát kihuzzuk, csak hogy itt a keréknyom helyettesíti azt. Amint ez megvan, akkor a fent leírt módon leszurjuk a láncz szabad végét s azután megindulunk a gép vetősaruit felemelve a tábla másik vége felé, lehetőleg egyenes irányban, úgy, hogy a tábla széle felé eső kerék nyoma jelezze a legszélső vető, illetve ültető sort. Amint kiértünk a tábla tulsó szélére, fordulás előtt a sodronydobot kiemeljük a csapágyakból, leteszszük a földre, a legombolyított sodronyt megfogva, azt egyszerre kifeszítjük, a géppel visszafordulunk az eredeti első csapás nyomára s ezután a láncz végét a má-

sik vaspálczával a gép nyomának közepe mögött 4-5 lépésre a keréknyomok közepének irányában szintén leszurjuk vagy lezövekezzük. Ekkor a sodronyt beleillesztjük azon szelepnitő csigáira és villás rudjának ágai közé, amelyik a lefektetett láncz oldalán van és a sorjelzőt oldalt a legközelebbi menetirány felé kifeléjük. Ezután leeresztjük a vetősarukat s az első nyomon visszafelé indulva megkezdődik a tulajdonképpeni vetés.

A tábla innenső szélén megérkezve, fordulás előtt a sodronyt kiengedjük a szelepnitő csigáiról és villájáról (ezt a kocsis ültetőhelyéből végezheti) és felemeljük a csoroszllyakat. Ennek megtörténte után megfordulunk a géppel s úgy állunk be vele a már kitűzött forgón (első fészeksoron) vetésre, hogy a sorjelző nyoma pontosan a gép rudja alá kerüljön. Ekkor a kocsis leszáll a gépről, kihuzza a lezövekezett sodronyvégét s leszurja azt a gép mögött, a gép közepének irányában. A sodronyt megint beszkasztja a feléje fekvő szelepnitő csigáiba és villájába s ezután indul vissza a sorjelzőnek a rud alatt maradó nyomán. Így ismétlődik már most ez a művelet minden menet végén. Arra figyelni kell, hogy a sorjelző forgótárcsája a gép középtől számítva a csoroszllyaköz kétszerese legyen.

Ime ebben sincs semmiféle olyan komplikáció, melyet egy értelmes kocsis $\frac{1}{2}$ nap alatt meg nem tanulhatna.

A második menetnél azonban mindenkor tanácsos lesz 10-20 méter ut után leszállani s megnézni, vajjon a szemek pontosan az első menet távolságainak megfelelően lettek-e lerakva. Ha korábban estek volna ki, akkor a szelepnitőt az őt tartó csavar megtágítása után hátrább kell tenni, ha pedig később estek volna ki, előrébb, ekkor azonban a rudat is (lásd 59. ábrát) megfelelően be kell állítani, illetve szorító csavarját meglazítani, mire az magától beáll megkívánt helyére. *íj. Szorzon Pál.*

(Vége köv.)

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	Oldal 631
Egyről-másról	632
Növénytermesztés.	
A répa kikelésének és fejlődésének előmozdítása	633
Miért romlik a mult évi takarmányrépa?	634
Állattenyésztés.	
A malacok f. fejlődésének gyorsítása	635
Baromfitenyésztés.	
A fehér langán tyúkfiata	636
A fehér kokin tyúkokról	637
Gazdasági növénytan.	
Az amerikai köszméte-liszttharman	637
Állategészségügy.	
A tarlósmör kezelése	638
Gazdasági gépészet.	
A „Senior“ tengerivetőgép	638
Vegyesek	640
Gazdasági tanulmányut Angliába. — A Köztelek mai melléklete. — Szerb szerződés és az osztrák agráriusok. — A vetések állása és a mezőgazdaság állapota. — Gyász hírek. — Lókiállítás Érsekújváron. — A német árpavam. — Gazdagyűlések a Délvidéken. — Apró hírek.	641
Kereskedelem, tőzsde	642
Szerkesztői üzenetek	645

Gazdasági tanulmányut Angliába. A magyar gazdák még jól emlékeznek arra, hogy négy év előtt egy 50 tagu angol gazdatisárság látogatta meg hazánkat és itt mezőgazdasági viszonyainkat tanulmányozva tapasztalataikról egy igazán értékes és rendkívüli rokonszenves hangon ir jelentést is adott ki. Ezen vendégszerető fogadtatás viszonzására az angol gazdák már ismételtelen meghívták a magyar gazdákat, mindeddig azonban akadályai voltak annak, hogy Angliába tanulmányi utat rendezhessünk. A Londonban jelen év folyamán rendezendő magyar kiállítás alkalmából ismét fölmerült a magyar gazdák angliai tanulmányutja és az előzetes tájékozódás folytán az angol kir. gazdasági egyesület titkárja: *Thomas Mc. Row* ur Szilassy Zoltán szövetségi titkárhoz, aki az angol gazdák magyarországi tanulmányutjának egyik rendezője és vezetője volt, az igazgatóság február hó 26-iki üléséből az alábbi meghívó levelet intézte:

Angol királyi gazdasági egyesület London.

Szilassy Zoltán orsz. képviselő, szövetségi titkár urnak *Budapesten.*

Tisztelt uram, T. S. Dymond urtól néhány nap előtt levelet kaptam, melyben értesít, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjaiból álló társaság a f. évi június havában meglátogatni kívánna hazánkat.

Szerencsés voltam erről igazgató-tanácsomnak f. évi február hó 26-án tartott ülésén jelentést tenni, minek folytán utasítást nyertem, hogy igazgató-tanácsom részéről az Ön egyesülete elnökségének a legszívélyesebb meghívást közvetítem az angol kir. gazdasági egyesület f. évi június 30-tól július hó 4-ig Newcastle-upon-Tyne-ban megtartandó évi vándorkiállítására.

Hozzá kell adnom, hogy örömmre fog szolgálni, ha minden lehető módon elősegíthetem az Önök utazásának rendezését és az utazásban résztvevőknek az utazás oly kellemessé tételét, amint csak lehet.

Reményilem, hogy a társaságnak kellemes lesz Angolország meglátogatásának idejét úgy megállapítani, hogy az a newcastle-i kiállítást is magában foglalja.

Személyesen is értekeztem Dymond urral s vele együtt abban a nézetben vagyok, hogy igen fontos volna, ha Ön Angliába jönne, hogy itt személyesen állapíthassuk meg az utazás rendezésére vonatkozó részleteket. Ezért ha Ön szives lesz bennünket látogatásával megtisztelni, nagyon lekötelezve volnék, ha jövetelének idejét velem tudatná.

Az ön hive:

Thomas Mc. Row,
titkár.

Ezen meghívás folytán az OMGE. tanácsa elhatározta az angolországi tanulmányut rendezését és a társaság vezetésére fölkérte *Miklós Ödön* főrendiházi tag urat, aki mellé az utazás rendezésére *Szilassy Zoltán* szövetségi titkárt rendelte ki. Szilassy a tanulmányut előkészítése végett e hó végén utazik Londonba és a részletes programot visszaérkezte után fogjuk közzétenni.

A legerősebb konkurrencziának is ki kell térni
az 1908. évi **Perfekt Separatoraink** elől.
uj modellű **Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák.**
Teljes tejgazdasági berendezések. Tessék árjegyzéket kérni.

BURMEISTER ÉS WAIN
gép- és hajógyár részv.-társaság
Budapest, V., Kálmán-utca 3. sz.

A Köz...
egyesült s...
pénteken o...
ülésén fog...
vel. A sz...
ügyvezető...
delmes el...
számának

A szerb

Hogy am...
gazdasági...
a rövidebb...
lene lenni...
célutadato...
hatja azt...
és sikeres...
bizonyosá...
amelyek b...
szerb szer...
tul is fel...
ipar küll...
nyilatkoz...
és bizonyí...
mindaz a...
desben az...
rült, (noh...
ezek az i...
térbe), ad...
lankadatl...
cikkelyez...
jukat és v...
az egész...
hirdetnek...
érdekeket...
politikai...
ellen, am...
mokkal s...
politikai...
pusztulás...
tenyésztés...
Ausztria...
amelyekb...
terjeszter...
pedig fels...
képvisele...
parlame...
beczikely...
követelése...
zódási fel...
mellőzte...
tület egy...
behozatal...
daság lege...
lan módo...
tikai sze...
pont főe...
lovag a...
tiltakozó...
az osztrá...
hazai me...
güket, m...
fogja látn...
országom...
kormányo...
pedig, —
netalán m...
zódés bec...
kek áruló...
A veté...
pota, a

A Köztelek mai melléklete. Az OMGE. egyesült szakosztályai f. évi márczius hó 27-én, pénteken délután 4 órakor a Közteleken tartandó ülésben foglalkozni fognak a drágaság kérdésével. A szakosztályi ülés elé *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár terjeszt javaslatokat. A terjedelmes előadói munkálatot a „Köztelek” mai számának mellékletén közöljük.

A szerb szerződés és az osztrák agráriusok. Hogy amikor a nagypolitika kerül szembe a gazdasági érdekekkel mindig az utóbbiak huzzák a rövidebbet, holott jog szerint fordítva kellene lennie, mert csak a gazdasági érdekeknek czélutadatos politikával való ápolása biztosíthatja azt a szilárd alapot, melyre erővel teljes és sikeres külpolitika építhető, ennek újabb bizonyosságát adják azok a sajtónyilatkozatok, amelyek különböző gazdasági érdekkörökből a szerb szerződés kapcsán a Lajtán innen is, meg túl is felhangzanak. Mig egyrészt az osztrák ipari különböző ágainak képviselői egymás után nyilatkoznak meg a bécsi nagy lapok hasábjain és bizonyítgatják, mily kevés értékű reájuk nézve mindaz a vámkedvezés, amit a szerb szerződésben az ipari kivétel javára biztosítani sikerült, (noha a szerződés megkötésénél éppen ezek az ipari kivételek nyomultak előtérbe), addig másrészt az osztrák agráriusok lankadatlanul folytatják a szerb szerződés becikkelyezése ellen irányuló elszánt agitációjukat és valóságos véres kardot hordozva körül az egész birodalomban, kérelhetetlen harezot hirdetnek „a legéletbe vágóbb mezőgazdasági érdekeket a nagyparnak és utópisztikus balkánpolitikai hódító terveknek feláldozó szerződés” ellen, amely „könnyelműen áttöri a Balkán-államokkal szemben nagynehezen kiépített vámpolitikai és állategészségügyi védőgátunkat, sőt pusztulással fenyegeti a monarchia virágzó állattenyésztését”. Az agilis osztrák agrárközpont Ausztria minden részében népgyűléseket rendez, amelyekből azonos szövegű tiltakozó határozatok terjesztetnek fel a birodalmi gyűlés elé, egyuttal pedig felszólítják a szabad agrár egyesülés 271 képviselő tagját a szerb szerződés ellen a parlamentben való erélyes állásfoglalásra s a becikkelyezési javaslat sürgős letárgyalásának követelésére, mivel az osztrák kormány a szerződési feltételek megállapításánál „önkéntesen mellőzte valamennyi osztrák mezőgazdasági testület egyhangú tiltakozását s a szerb husbehozatal engedélyével az osztrák mezőgazdaság legéletbevágóbb érdekeit megbocsájtthatatlan módon áldozatánul dobta bizonyos külpolitikai szempontoknak”. Az osztrák agrárközpont főelőadója, Simitsch Hohenblum Alfréd Lovag a birodalmi gyűlés tagjaihoz intézett tiltakozó felszólítását azzal fejezi be, hogy ha az osztrák és magyar népképviselők teljesítik hazai mezőgazdaságuk iránt tartozó köteleességeiket, mindkét állam kormánya csakhamar be fogja látni, hogy sem a Lajtán túl, sem Magyarországon nem lehet többé az agráriusok ellenére kormányozni, minden olyan agrárius képviselőt pedig, — mondja befejezésül Simitsch — aki netalán megszavazná a szerb kereskedelmi szerződés becikkelyezését, a mezőgazdasági érdekek árulója gyanánt kell megbélyegezni.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota, a földmívelésügyi miniszterium most ki-

adott jelentése szerint, márczius 15-én elég kedvező volt. Az aránylag kedvező téli időjárás hatása alatt a vetések nagybárra elég sűrűn keltek és a vetések rossz telelése miatt táplált aggodalmak mindinkább kezdnek oszladozni. Igaz ugyan, hogy néhány nap óta ismét hidegebbre fordult az idő, ami, ha tartósan ilyen marad, könnyen kártékony hatással lehet a vetésekre és általában a vegetáció további fejlődésére. A szántás és vetés sok helyütt már februárban megkezdődött. Több helyen elvetették már a zabot, árpát és a mesterséges takarmányok közül a zabosbükönnyt, lóherét és lucernát. Szórványosan a burgonya ültetése és a kertiek vetése is megindult, — tengeri alá pedig a talaj előkészítése szintén folyamatban van. A szőlőkben és a gyümölcsfák körül is foglalkozkodik a nép. Sajnos, hogy a sok hernyófészék pusztítására nem mindenütt fordítanak kellő gondot. Az őszi vetések — bárha e részben a vélemények eltérők — egészben véve mégis türethetőknek és kielégítőeknek mondhatók. Férget és rovarkár eddig még alig volt észlelhető. Rosszul telet csupán a repce, amely sok helyütt elpusztult. A jószágállomány nagybárra jó kondícióban van; egészséges, ritka helyen van baj és az is inkább csak helyi jellegű. Így ha korán kitavasodik, remélhető, hogy a jószág elég jó körülmények között fog a zöld takarmányfélék fogyasztására áttérhetni. Minthogy a munkáviszonyok állandóan javulnak, országszerint már jórészt megkötötték az aratási szerződéseket, remélhető, hogy a tavaszi munkálatok is rendes időre teljesen simán befejezettek.

Gyászhirek. Özv. Sajó *Mán* Józsefné, szül. Szalai *Sztojka* Klára bárónő életének 81-ik évében f. hó 16-án Budapesten elhunyt.

Györffy Kálmán életének 52-ik évében f. hó 15-én elhunyt Szabadkán.

Lókiállítás Érsekújváron. Nyitráról írják: A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület huszonöt év óta május hó első vasárnapján és az ezt követő hétfői napon Érsekújváron egy nemzetközi lóvásárt s a vásár alkalmával lókiállítást rendez. A kiállítás a vásár ideje alatt, vagyis folyó évi május hó 3-án és 4-én lesz. Bejelentési határidőtől folyó évi márczius hó 31-ike tüzetelt ki. Az ezen határidőn túl érkező bejelentéseket csak kivételes esetben veszik figyelembe. Bejelentések a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület, Nyitra czimre küldendők. A kiállításra érkező és onnan visszaszállítandó iparcikkek a m. kir. államvasutak igazgatóságának folyó évi február hó 24-én 48,860. szám alatt kelt rendelete értelmében a magyar államvasutak összes vonalain, a pécs—barcsi vasuton, valamint a MÁV. kezelés alatt álló összes helyi-érdeki vasutakon díjkedvezményt élveznek.

A német árpavám. A németbirodalmi gyűlés hétfőn foglalkozott a bevételre kerülő árpa vámjával, amelyet mult heti számunkban ismertettünk bővebben összes hibáival együtt. A birodalmi gyűlésen folyó tárgyalás alkalmával két határozati javaslatot nyújtottak be, egyet Rösicse dr. konzervatív párti, a másikat pedig Speck cenztrumpárti képviselő. Rösicse javaslatában azt kívánta, hogy az árpa bevételi határállomásain oly technikai berendezések léte-

síttessenek, amelyek lehetővé tegyék azt, hogy mindazon árpaszállítmány, amely a mérsékelt 1.30 márkás vámra tart igényt, oly módon denaturáltassék, amely eljárás az árpának malátakészítési czélokra való felhasználását lehetővé tenné tegye és etechnikai berendezkedés létesítése után csupán a denaturált-árpa részesíttessék a 1.30 márkás vámkedvezményben, más árpaféleség pedig 4 márkás vámmal terheltessek. Speck cenztrumpárti képviselő javaslata arra irányul, hogy minden, a sörgyártáshoz és szeszfőzéshez használandó árpa 4 márkás vámtétellel súlytassék, a kedvezményes 1.30 márkás vámot pedig csupán a takarmányozási czélokra szolgáló és ilyennek jelölt árpa élvezze. A kedvezményes vámtétel mellett bebozott árpának malátázási czélokra való felhasználása a legmagasabb bírsággal súlytassék. A két javaslattal bevezetett vitában számos felszólalás történt, végül Speck cenztrumpárti képviselő javaslatát fogadták el. A vitában részt vett Sydow dr. pénzügyi államtitkár is, aki Rösicse indítványát azért nem találta elfogadhatónak, mivel az Oroszországgal kötött szerződésbe ütközne. Most már csak az a kérdés, hogy a Speck-féle indítvány törvényerőre emelkedése után miképpen fogják ellenőrizni azt, hogy az alacsonyabb vámtétel mellett bevitt árpa malátá készítésre csakugyan fel ne használtassék. Mert ha ez ellenőrzés nem lesz szigorú és a bírság alól kibuvóra is fog nyílni alkalom, ugye egész vámkézelési szigorítás illuzóriussá válik és továbbra is ugyanazok az állapotok fognak fennállni, mint amelyek az árpavám kérdésének felvetését szükségessé tették.

Gazdaggyűlések a Délvidéken. A Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete újabban ismét nagybárra rendez gazdaggyűléseket a Délvidék földmívelő népe számára. A legközelebbi gyűlést márczius 29-én Nagyteremián rendezik s ez alkalommal az egyesületnek ottani fiókja két napig tartó nagybárra kiállítás rendez, ami tekintettel arra, hogy a község igen nagy bortermelő érdekelttség középpontja, kedvező alkalom különféle fajborok nagymennyiségben való beszerzésére. Junius hó 7-én, pünkösd vasárnapján Zombolyán rendez az egyesület naggyűlést, nagyszabású ló- és szarvasmarha-kiállítással kapcsolatban.

Apró hírek. Tenyészertés-kiosztás a Székelyföldön. Darányi földmívelésügyi miniszter a székelyföldi kirendeltség útján tavaly 24,000 korona értékű (443 drb.) tenyészkozát osztatott szét 33 községben 303 kiscgazda közt. A vételárból 33 százalékot elengedtek a kiscgazdáknak. Minthogy pedig tavaly oly tömeges számú jelentkező volt, hogy csak egy részük jutott tenyészkozához, a miniszter intézkedett, hogy az idén 25,000 koronát fordítsanak e czélra, ugyancsak 30 százalékos árkedvezmény nyújtásával.

Parcellázás. Módosról azt az értesítést vettük, hogy a zágrábi székeskáptalan elhatározta torontalmegyei módosi és szárcsai uradalmanak parcellázását. A káptalan a módosi és szárcsai uradalmaiból, amelyek 22,000 katasztrális hold szántóföldet foglalnak magukban, most egyelőre mintegy 6000 holdat átenged örökáron a kisbirtokosoknak, még pedig oly követésre méltó módon, hogy a vevők nem kénytelenek a vételárat drága kölcsön útján megszerezni, hanem közvetlenül a káptalan pénztáránál harmincz év alatt olesó kamatozás mellett részletekben is törleszthetik.

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA”

tisztá bitumból készített valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolászt nem igénylő tetőfedőanyag „Bituminá”-val fedett tető bemészelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen. **Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztetnek. Aszfalt-elszigetelő lemezek minden méretben.**

Kollár Ferencz és Társa

fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt- és kátránytermékek vegyi gyára = **Budapest.**

Telefon-szám: 90—21. Gyár: IX., Soroksári-ut 101. Városi iroda: IX., Üllői-ut 25. Sürgőnyezim: Karbolkoí Bpest.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendelkezése kizár minden nyereszkesedést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínre kiküldi, aki az összes teendők ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereszkeszedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegezettek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

NYILTTÉR.)*

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetlenné teszi. Különösen sok káliumra van szükség a **kapásnövényeknek, hereféléknek és réteknek, úgy az árpanak és szőlőknek.** Különösen **szegények káliumában a homok- és tözegtalajok** és feltétlenül szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszforsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os kálisó** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta káli, vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt, legolcsóbban vásárolhatjuk.

A kálitrágyák alkalmazásáról a

Kálisindikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája

Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

Urasági vetőárpa, igen szép, (Chevalier) 100 kg.-kint 18 koronával, elsőrangú minőségű, azonnali szállításra bérmentve Budapest—Filatorigát állomásig minden mennyiségben kapható **Weisz Márk és fia** cégénél **Szentendrén** (Budapest mellett). 364

*) E rovat alatt közlötökért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és okt. hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjárverési vállalat, Budapest, Dunaparti tcherpályaudvar” címzett gyapjúküldemények M. A. V. összes vonalán tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály—Gyapjárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. Az időjárás igen hűvösre fordult s éjjelenként több napon át erős fagy is volt, ami úgy az őszi vetések fejlődését, mint a folyamatban levő tavaszi vetési munkákat hátráltatta.

Baja. Az időjárás változó, néha meleg, de többnyire hideg, éjjeli fagyokkal. Ma szeles havas eső volt, a vetési munkák rendben folynak. Az őszi vetések szépen meglevődtek, de többnyire nagyon gyengék.

Debreczen. Nappal derült tavaszi idő, éjjelenként gyenge fagy, tavaszi munkák megkezdettek úgy a szántóföldeken, mint a szőlőkben.

Győr. Az időjárás kedvező, szép, gyakori kisebb csapadékkal. A tavaszi munkák zavartalanul folynak, az őszi vetések eddig még kielégítően fejlődnek.

Kaposvár. Idő esős, hideg, szeles, a vetési munkák mindenütt megakadtak.

Léva. Az időjárás borus és hűvös, ami az őszi vetésekre nem jó hatással van, a tavaszi munkát is nagyon gátolja.

Miskolcz. Hűvös tavaszi napjaink vannak. Most, e héten (7-8 nap közben) nem esett, a föld elég nyirkos. A vetés, különösen a késői, elég jó.

Nagybecskerek. Az időjárás e hét elején borus volt, éjjeli fagyokkal és havazásra állt. Daczára a kellemetlen időjárásnak, földművelőink mégis sietnek a tavaszi munkával. Az őszi vetés jónak mutatkozik, nagyon jól telet át.

Nagykanizsa. Négy nap óta ujonnan hideg állt be. A tavaszi vetések azonban folyamatban vannak.

Nagyszentmiklós. Az időjárás alkalmas arra, hogy a tavaszi munkákat végezhetők, ami meg is történik. Az őszi vetés szépen alakulnak, jobb reményekre jogosítók idáig, ambar éjjeli fagyok vannak.

Nyíregyháza. Változó szél, meleg és hideg idő, ma, vagyis 18-án, erős délkeleti szél.

Nyitra. A tavaszi munkák serényen folynak, bár a változó időjárás folytán több-kevésbé halasztást szenvednek. Az őszi vetés állása kielégítő.

Pancsova. Az őszi vetések gyönyörűen állanak. Pápa. Tavaszi munkák mindenfelé megkezdődnek s rohamosan folynak. Őszi vetésekben kár nincsen. Gabonárok lassan lejjebb szállnak.

Sopron. Utóbbi napokban folytonos esőzések és havazások vannak.

Szatmár. Időjárás nappal derült, de hűvös, éjjel 1-2 fok hideg van rendszeren: a tavaszi munkák a magasabb fekvést, illetve szárazabb földeken megkezdődtek. Takarmány általában kevés, de azért kellő beosztással ki lehet vele kaszálási huzni.

Szombathely. A folytonos téli időjárás ellenére az őszi vetések igen szépek. A tavaszi munkálatok megszakítással bár, folyamatban vannak és a talaj omlós, porhanyós, ugyanarra, hogy a beboronált területek veteményes kerthez hasonlók. Ha az időjárás hamarosan jobbra fordul, nevezetesen ha az éjjeli erős fagyok elmaradnak, a tavaszi vetések jó kelése remélhető. A vegetáció általában el van maradva és úgy a réteken, valamint a buzaföldeken a zöldülésnek jelei alig láthatók. A takarmány- és szalmakészletek erősen fogytán vannak, mégis takarmányhiány nincsen. Szőlők, gyümölcsfák metszése folyamatban van és a termő bimbók után ítélve gazdag virágzás várható. Az átalakulások az őszi időszakhoz viszonyítva némileg kedvezőtlenebbek, mert a gabona és állatok ára csökkent.

Szentes. A kedvező tavaszi idő beállásával az őszi vetések szépen fejlődnek. Tavaszi kalászosok vetés folyamatban van.

Temes megye. Buziási járás: Az őszi vetések szemlétomást javulnak, helyenként csupán 8-10% áll kifagyás gyanúja alatt. — **Csákovai járás:** Időjárás változó. A nappalok enyhék, az éjjeliek hidegek, reggelenként dérel. Az őszi vetések gyengék, bár a fejlődés napról napra szembetűnő. — **Deltai járás:** Esővel váltakozó derült időjárás. Reggelenként dér. Az őszi vetések határozottan javultak. Helyenként a túlnedvesség ártott és a zivataros esők a talajt megsebesítették, úgy hogy nagyon kívánatos a vetések mielőbbi boronálása. — **Központi járás:** Esővel váltakozó derült időjárás, néha éjjeli fagyokkal. Vetések fejlődése kielégítő. Nehel rovarok iránt panaszok vannak. — **Kubini járás:** Az őszi vetések szépen fejlődtek, általában jól állnak. Tavaszi árpa- és zabvetés folyamatban van. — **Lippai járás:** Esővel váltakozó derült időjárás éjszakai dérel. Vetések állása kielégítő, a tarlóba vetett őszi vetések azonban drótféreg okozta pusztítás észlelhető. Tavaszi vetések folyamatban vannak. — **Temesvári járás:** Vetések állása jó. Zabvetés elkezdődött. — **Ujvári járás:** A fejlődés csak most indult meg, ennél fogva korai az őszi állásáról nyilatkozni. Árpa- és zabvetés folyamatban, a gyakori esőzés azonban igen hátráltatja a munkálatokat. — **Versezi járás:** Az utóbbi időben uralkodott enyhe, csapadékos időjárás az őszi vetések jó hatással volt, azok szépen fejlődnek, ide zöld színtűek. Fagyok nem mutatkoztak. Tavaszi szántás és vetés folyik. — **Vingai járás:** Csapadékos időjárás. Vetések szépek, tavaszi vetés folyik.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátőzsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)
Napjelenléti a gabonátőzsdéről.

1908 márczius 20

A tavaszi határidőre eladott gabonárok lebonyolítási időszakához közeledvén, a készáruforgalom ezen körülményhez igazodik. Egyelőre csekély hozatalok jelenkeznek, a mai eladások változatlan árak mellett 8000 mm-ra rugtak.

Rozs változatlan árak mellett kevés érdeklődéssel találkozik.

Árpa és zab üzletlenn.

Tengeri 13-30 K. mellett értékesítették Budapest paritsában.

Bladatoit:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 78 k. 24 K. 40 f., 100 mm. 77 k. 24 K. — f., 50 mm. 78 k. 24 K. 10 f., 2100 mm. 75-4 k. 23 K. 75 f.

Pestvidéki: 325 mm. 77 k. 24 K. 10 f. 150 mm. 76 k. 23 K. 69 f., 100 mm. 75-5 k. 23 K. 40 f.

Palánkai: 1900 mm. 78 k. 23 K. 65 f.

Mezőturi: 1000 mm. 77 k. 24 K. 10 f.

Raktárhól: 1250 mm. 73 k. 23 K. 90 f., 200 mm. 76 k. 23 K. 35 f.

Rozs: 200 mm. 21 K. 36 f., 150 mm. 21 K. 30 f., 200 mm. 21 K. — f. kpf. par.

Árpa: 250 mm. 15 K. 10 f. kpf.

Zab: 100 mm. 16 K. 30 f. kpf.

Tengeri: 100 mm. 13 K. 30 f. kpf. par.

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

Pia

Arad
Baja
Békés-Csab
Debreczen
Eszék
Győr
Kaposvár
Kassa
Léva
Losonc
Miskolcz
Nagybecskere
Nagykanizsa
Nagyszeben
Nagyszentmiklós
Nyíregyháza
Nyitra
Pancsova
Pápa
S.-A.-Ujhely
Sopron
Szatmár
Szentes
Szolnok
Temesvári
Uj-Arad
Versez
Zalaegerszeg
Zenta

Nem

Buza

Rozs

Zab

Tengeri

Árpa

Olcso árak
Gőz
Sa
S Z

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 márczius 20-án.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben				Élősúly mm. koronákban								
											marha-hus	borjúhus	sertéshus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertéshus	I.	II.	I.	II.		
						100 kilogrammonként										100 db							
korona értékben																							
Arad	22.40	19.00	13.40	13.80	11.80	6.50	7.00	320	—	7.00	160	144	200	160	148	138	200	70	60	80	70	90	80
Baja	23.40	19.40	14.60	14.50	12.50	6.00	6.00	240	200	5.00	136	128	144	138	132	124	116	60	54	100	94	96	82
Bébes Csaba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	23.60	18.60	14.00	16.00	13.00	4.40	4.60	400	240	6.60	132	116	172	128	168	152	—	76	66	92	—	—	—
Eszék	23.50	—	—	15.40	14.00	10.00	10.00	260	220	6.00	160	128	180	140	144	136	100	74	64	84	78	104	84
Győr	20.80	21.20	15.60	16.40	14.00	5.00	4.20	230	240	5.50	156	144	180	160	160	140	—	80	72	96	90	100	92
Kaposvár	22.50	18.20	15.50	16.00	15.00	3.80	4.00	320	—	5.80	148	144	168	160	126	126	90	68	60	96	84	96	—
Kassa	23.40	20.50	14.00	16.00	14.00	3.60	4.00	250	—	4.00	156	140	130	120	138	126	—	72	68	60	60	74	70
Léva	23.00	18.40	13.60	16.60	13.20	6.00	6.00	260	220	5.00	128	120	160	140	140	130	—	72	60	84	78	96	84
Losonc	23.60	18.80	16.00	16.60	14.80	4.50	5.50	200	180	5.00	128	112	160	144	136	128	—	70	60	100	84	128	120
Miskolc	23.00	20.20	15.00	18.50	15.00	—	5.50	270	—	4.80	144	136	156	144	144	134	—	66	64	130	128	74	64
Nagybecskerek	22.00	17.40	13.10	14.40	12.00	8.00	7.00	288	200	5.00	133	128	144	120	144	136	80	60	62	55	80	68	
Nagykanizsa	23.60	19.80	15.20	16.00	14.80	4.50	5.00	280	240	5.00	160	124	180	160	148	136	100	80	60	80	74	93	84
Nagyszében	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	22.40	19.40	13.40	14.00	12.00	8.00	8.00	240	200	5.00	128	120	152	—	144	136	86	88	80	100	—	84	80
Nagyvárad	22.80	18.80	14.40	15.40	11.80	8.00	8.00	300	220	5.00	128	116	180	160	144	136	98	88	70	—	—	108	100
Nyíregyháza	23.60	20.00	13.00	16.00	12.40	3.00	4.00	240	—	5.00	136	128	160	152	133	128	104	72	60	90	80	120	112
Nyitra	21.20	19.40	14.40	16.00	13.80	5.00	5.00	280	160	6.60	128	110	180	152	144	—	112	80	64	90	80	100	88
Pancsova	21.00	—	—	—	12.40	10.00	12.00	280	260	4.00	118	120	140	120	138	128	70	66	60	78	76	86	80
Pápa	23.20	21.00	16.50	16.20	14.10	4.60	4.20	190	180	9.00	120	104	160	140	144	138	104	80	64	92	76	104	88
S.-A.-Ujhely	23.00	—	13.20	15.60	13.60	4.20	4.60	240	170	5.00	128	120	152	144	144	104	—	—	—	84	82	92	88
Sopron	22.30	20.50	15.50	17.10	—	8.00	8.00	290	250	8.00	180	150	250	190	210	180	—	98	80	110	92	108	96
Szatmár	22.60	18.00	14.00	15.00	14.00	5.60	5.80	230	220	5.00	136	128	160	152	136	128	—	—	—	—	—	—	—
Szentcsanak	22.40	—	14.40	15.20	13.60	6.00	7.00	280	200	3.00	160	128	180	140	128	—	96	74	64	76	68	104	98
Szolnok	23.10	—	13.60	14.00	12.70	—	7.00	190	176	6.00	130	120	180	160	150	130	112	78	70	98	86	98	88
Temesvár	23.50	—	—	14.00	12.20	—	6.60	—	—	5.00	188	—	300	—	—	—	140	80	—	90	—	75	—
Uj-Arad	22.20	19.00	13.40	13.80	11.80	6.00	6.50	300	—	6.50	128	120	160	144	128	120	140	65	55	70	60	85	75
Versecz	22.00	19.50	14.50	14.50	11.70	5.00	6.00	240	—	5.00	120	—	160	—	112	—	93	66	63	110	—	98	—
Zalaegerszeg	22.00	20.00	16.00	15.60	15.00	6.00	5.00	300	240	5.00	128	120	148	140	128	120	—	68	60	90	86	98	92
Zenta	22.40	19.00	14.00	14.20	12.20	7.00	7.00	280	260	7.00	120	116	140	130	140	136	140	60	56	90	86	100	96

Nemzetközi gabonapiacz 1908 márczius 18-tól 1908 márcz. 21-ig.

	Kelet	Effektiv árak										Határidő	Határidős árak										
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayros	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago						
													Április	Május	Április	Május	Április	Május					
Buza	20	24.00	19.50	26.10	24.80	26.45	20.84	19.02	17.82	16.40	20.40	Április	23.56	18.97 ^a	24.58 ^a	21.14	—	—	—	—	—	—	—
	17	24.05	19.61	26.00	24.00	25.96	21.04	18.83	17.58	16.47	20.62	Május	19.68 ^a	18.61	24.84	21.89 ^{1a}	16.71	—	—	—	—	—	—
												Április	23.40	18.84 ^b	24.52 ^a	21.24	16.54 ^b	—	—	—	—	—	—
												Május	19.60 ^a	18.48	24.34	21.48 ^{1a}	17.58	—	—	—	—	—	—
Rozs	20	21.20	—	22.70	22.20	24.19	15.91	—	—	—	18.15	Április	21.38	—	23.22 ^a	16.10	—	—	—	—	—	—	—
	17	21.30	—	22.60	22.00	23.89	15.90	—	—	—	18.66	Május	17.58 ^a	—	23.68	16.10 ^{1a}	—	—	—	—	—	—	—
												Április	21.26	—	23.03	16.10	—	—	—	—	—	—	—
												Május	17.22 ^a	—	23.62	16.16 ^{1a}	—	—	—	—	—	—	—
Zab	20	16.60	—	17.40	16.30	21.53	—	—	—	—	—	Április	15.52	—	19.40	—	—	—	—	—	—	—	—
	17	16.60	—	17.50	16.50	21.83	—	—	—	—	—	Május	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
												Április	15.56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
												Május	—	—	19.36	—	—	—	—	—	—	—	—
Tengeri	20	18.55	14.50	14.50	16.30	19.47	—	15.20	13.48	10.20	—	Április	—	—	17.00	—	—	—	—	—	—	—	—
	17	13.70	13.56	14.70	16.50	19.42	—	14.42 ¹	13.00 ¹	—	—	Május	13.42	14.46	17.76	—	—	—	—	—	—	—	—
												Április	—	13.56 ^a	—	—	—	—	—	—	—	—	—
												Május	13.32	14.30	17.40	—	—	—	—	—	—	—	13.00
Árpa	20	15.10	—	18.30	18.50	26.25	—	—	—	—	—	Jegyzet: *) márcz. 1) máj. 2) május—aug. 3) június. 4) július. 5) október.											
	17	15.20	—	18.30	18.50	26.25	—	—	—	—	—												

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSO-MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.

Olcsó árak!	Gőzekealkatrészek, ekevasak, acél- és fém-alkatrészek, gőzek e-sodronykötelek.	Kazánkovács munkák, új tüszek-renyek.	Malomberendezések!
	Sack-rendszerű ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindentéle gazdasági gépek.	Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.	
	SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.		

Pontos kiszámlálás!

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Zab, Tengeri májusra) and Price (23.50 K., 19.60, 21.28, 17.22, 15.46, 13.40).

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. márczius hó 20-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 100 szekér réti széna, 13 szekér muhar, 14 szekér zsupszalma, 21 szekér almazsálya, — szekér takarmányzsálya, — szekér tengeriszár, 4 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 30 zsák szesoska.

A forgalom lanyha. Arak illérekben q-ként a következők: réti széna 64—840, muhar 800—860, zsupszalma 640—700, almazsálya 440—540, takarmányzsálya —, — kőve tengeriszár —, egyéb takarmány 440—560, zabosbukkony 780—800, lóhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju 640—660, szalmaszeccska 560—600. Összes kocsiszám 155. Összes súly 188,000 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Lóheremag irányzata továbbra is szilárd. Külföldről érkeztek megbízások. Magyaránkás áru iránt is mutatkozik érdeklődés, ami által 3—4 korona áremelkedés következett be. Oltalmazott áruból még elegendő készletek állanak rendelkezésre.

Luczernemag rendkívül nagy keresletnek örvend, azonban további nagyobb áremelkedést megakadályozott azon körülmény, hogy a délamerikai export szünetel s úgy o'asz, mint francia árut nagyobb mennyiségekben kínálnak. Tudomásunk szerint eddig még nem történtek ugyan vásárlások, azonban a külföldi ajánlatok a tuizott árköveteléseket megfelelő mederbe terelték.

Fűmagvak általában élénk érdeklődésre találnak. Az összes gazdasági konyhakerti és virágmagvak eddig már a múlt évnek több mint kétszeres forgalmát érték el.

Nyersáruért az árak 100 kg-ként a következők:

Table with 2 columns: Item (Lóheremag nagyarákos, arakamentesítésre alkalmas, Luczernemag szép sárga színű, kerekdedelmi áru, Bajtazum, Bihorheremag, Bukkony, Nyulszapuka) and Price (150-164, 180-198, 158-170, 138-150, 36-40, 40-44, 17-18, 130-142).

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Jutapiac. A jutaárakban az utóbbi időben meglehetősen emelkedés jutott érvényre, ami természetszerűleg a zsákok árának emelkedésére is befolyással lesz. Külföldi árut nem igen kínálnak. Németországban szintén körülbelül 4—5%-kal emelkedtek az árak. A gyáraknak mindenesetre segítségükre lesz azon körülmény, hogy az indiai bálázók szavatosságát vállalták az iránt, hogy az egyes bálázók 21%-nál több gyökér nem foglaltatik, ami —ily módon jobb minőséghez jutván — jobban elő fogja segíteni a gyárak helyzetét. Most történik az indiai tartományokban a jutamagvak elvetése. Az időjárás viszonyait illetőleg panaszok hallhatók, amennyiben esőhiány a vegetáció fejlődésére nem a legkedvezőbb befolyással van.

Zsiradékok. A zsiradékszületben a lefolyt héten lényegesebb változás nem volt észlelhető. Az alapirányzat változatlanul szilárd volt s csak a jelentési időszak vége felé gyengültek az árak egy csekélységgel.

Jegyzések:

I. z. fehér forrázott tábiaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsisrakományok vételénél, nehéz minőségű 115—116 K., könnyebb minőségű 109—110 K., I. z. perzselt (paraszt) szalonna 115—116 K., I. z. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 139—140 K., 100 kg-ként, minden levonás nélkül.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten is gyér vételkedv uralkodott és miután a kínálat, főleg prompt áruban élénk, úgy a kínált tételek csak olcsóbb áron voltak elhelyezhetők. Elkelt finomított szesz adózva 162—162.50 K., adózatlanul 63—63.50 K., élesztőszesz adózva 161.50 K.-ig, adózatlanul 62.50 K. nagyban.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 54—54.50 K. kelt el nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszben élénk kínálat uralkodott 56—58.50 K.-ig ah termelő állomás. Több tétel prompt áru olcsóbb áron kelt.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 58—59 K. Bécsi jegyzés ————— K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

Table with 2 columns: Item (Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, Élesztőszesz adózva, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz) and Price (nagyban koronákban: 162—162.50, 63—63.50, 161—162, 160.50—61, 54—54.50).

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendő.

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1908. márcz. 19-én. Netto-árak 50 kg-kint Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákosul. Kötelezett-ség nélkül.

Table with 2 columns: Szám (0-7) and Ár K. (17.30-14.90). Includes sub-table for Rozslisztárak (II, III, WR, II/b, III, IV) with prices 16.80-11.70.

Table with 2 columns: Szám (0-7) and Ár K. (17.30-11.70). Includes sub-table for Rozslisztárak (II, III, WR, II/b, III, IV) with prices 16.80-11.70.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Table with 2 columns: Szám (0-7) and Ár K. (34—29.40). Includes sub-table for Rozslisztárak (O, O/I, I, WR, II, II/B, III) with prices 31.20-25.80.

A fővárosi malmok átlagos buzaszisz jegyzései 100 kg-ként Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákosul. Az abraktakarmányzárkék árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg-ként.

Table with 2 columns: Item (Finom korpa prompt szállításra, Goromba, Finom korpa 1908. márcz.—május szál., Malomkonkoly, Budapesti gyári repcepogácsa, Dorby melasse ab Hatvan v. Pozsony, Száritott moslék zsák nélkül, Malitacsira, Száritott répaszelet, Szörplé 48—50% cukortart. hordó nélkül) and Price (12.40-10.50).

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárosarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezte jelentése 1908. márczius 20-án.

A változatlan árak mellett a piac forgalma csendes. Tejes bárányok, jérezs, pulyka, leölt, szárazon kopasztott, hizalt kis csirkék, vaj s turó beklüdesét ajánljuk.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhahús hátulja 1.20—1.46 K., eleje 1.04—1.20 K., vidéki borjú bórben, hosszan mörve, súlylevonás nélkül 0.88—1.04 K., helybeli borjúhús 1.12—1.20 K., sertéshús szalonnával 1.22—1.24 K., lehuzott sertés 1.28—1.30 K., szalonna friss 1.24—1.28 K., szalonna sózott 1.12—1.16 K., szalonna füstölt 1.28—1.40 K., olvasztani való 1.24—1.28 K., háj 1.36—1.40 K., sertészsír 1.40—1.44 K. kg-ként. Füstölt hús (vidéki) kg-ja 1.20—1.40 K., hazai sonka 1.80—2—K., szalámi magyar 3.60—4—K., szalámi nyári 1.40—1.60 K., bárány párja —K.-ig.

Vad: őz 0—0—K., szarvas 0—0—K., vaddisznó 0.90—1.10 K. kg-ként egészben, nyul nagy 0—0—K., nyul sildő 0—0—K., fogoly 0—0—K., fácán 0—0—K., erdei szalonna —K., dámvad 0—0—K. kg-kint. Fenyvesmadár kötege 1—1.20 K. Baromfifélék: élő rántani való csirke 2.40—3.40 K., sütni való 3.60—4—K., liba fiatal 0—0—K., kacsa sovány 4—5—K., kacsa hizott 7—8—K., lud hizott 12—18—K., tyuk 4.40—4.60 K., pulyka 0—0—K., élő sovány liba —K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.0—1.70

K., hizott rucza 1.60—1.80 K., hizott pulyka 1.40—1.80 K., levestyuk 1.40—1.60 K., pulyka sovány 0—0—K. kg-ként. Poulard 1.80—2.20 K., gyöngytyuk —K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2.80—3.10 K., II. 2.40—2.60 K., főzővaj (köpült) 1.80—2—K., tehénturó 28—40 fill. kg-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldsgéfélek: burgonya (vagonáru) sárga 5.20—5.60 K., rózsá 5.60—6.20 K., fehér 4.80—5.20 K., kifí 8—9—K., sárgarépa 4.50—6 K., petrezselyem 14—18 K., vöröshagyma makói 12—13—K., vöröshagyma közönséges hazai 7—8—K., fokhagyma 38—40 K., káposzta 3.60—4.80 K. 100 kg-ként. Kalarábé 0—0—K., 100 db spárga solo 0—0—K., közép 0—0—K., levestpárga 0—0—K. kg-ként. Zöldbab, hüvelyes 0—0—K., kifejtett 0—0—K., paradicsom 0—0—K. 100 K. kg-ként. Uborka salátának való 0—0—K., ecetbe 0—0—K., savanyítani 0—0—K. 100 db-ként. Paraj 1.30—1.40 K. kg-ja.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0—0—K., sárgadinnye 0—0—K. kg-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 0.80—1.20, másodrendű 40—60, harmadrendű apró áru 30—40 K., körte elsőrendű 0—0—K., másodrendű —0—K. q-ként. Dió I. 40—80, II. 30—40 K. 100 kg-ként. Szőlő 1.60—2.40 K., finom 0—0—K., chasselas 0—0—K., szagos 0—0—K. kilója.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle áron értékesítünk. Méz —100 fill. kg-ként. (A szövetezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz — fillér kg-ként. Gomba szárított 3—4—K., szappan — fill., lenese (erdélyi) 50—60 K., bab apró 14—17 K., nagyszemű 13—16 K., lenese —K. 100 kg-ként.

Tojás: bácskai 69—70 K., erdélyi apróbb áru 67—63 K. eredeti ládánként (1440 db).

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piacon 1908 év márczius hó 20. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 24 árus 37 drb sertést, 1 árus 3 drb sildőt, 2400 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 100 kg. szalonnát, 700 kg. hájat.

Videkről és pedig — drb sertést. Forgalom élénk. Arak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 144—176, sildőhús 1 kg. 152—176, füstölt sertéshus 1 kg. 152—180, szalonna zsírak 1 kg. 132—140, füstölt szalonna 1 kg. 152—176, háj 1 kg. 144—148, disznózsír 1 kg. 152—160, kocsonyashus 80—100, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1908. év márczius hó 20. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 65 árus 32 drb sertést, 2 árus 10 drb sildőt, 3300 kg. friss húst, 1300 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 400 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 195 drb sertést, 77 sildőt. Forgalom élénk. Arak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 132—220, 1 q 120—124 K., sildőhús 1 kg. 132—180, füstölt sertéshus 1 kg. 160—180, szalonna zsírak 1 kg. 128—132, füstölt szalonna 1 kg. 160—200, háj 1 kg. 136—144, disznózsír 1 kg. 152—158, kocsonyashus 1 kg. 72—90 füstölt sonka 1 kg. 180—220 fillérig.

Budapesti lóvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 márczius 19.

Table with 2 columns: Főlhajtatott (Jobb minőségű hátsó, Könnyű kocsi (jukker), Nehéz (hintós), Igás kocsi (nyugati vér), Ponny, Fuvároslovak, Parasztlovak, Alarendelt minőség) and Ár (47 drb, 350—500, 400—600, 380—500, 140—300, 60—150, 42—100).

Eladatlan maradt 142 drb Irányzat: közép volt.

Budapesti országos lóvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 márczius 16.

Table with 2 columns: Főlhajtatott (Jobb minőségű hátsó, Könnyű kocsi (jukker), Nehéz (hintós), Igás (nyugati vér), Ponny, Fuvároslovak, Parasztlovak, Alarendelt minőség) and Ár (47 drb, 500—700, 300—600, 500—1200, 340—1000, 150—400, 60—150, 30—80).

Eladatlan maradt 1625 drb Irányzat: élénk.

Budapesti szarvómarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 márczius 19.

Árak:
(kilogrammonként és súlyban fillérekben.)

Fölhajtott:	I. oszt.		II. oszt.	
	drb	ár	drb	ár
Magyarországból élő borjú	209	84-92	91	84-92
leszurt	35	88-102	H. r. 74-82	
Magyar élő borjú (rugott)				
leszurt				
Magyarországból élő bárány	98	13-16		
leszurt	2652	8-17		
Élő gödölye				
Szartott gödölye				
Ausztriából élő borjú				
Összesen:	2994			

Kiadatlan maradt 15 drb élő borjú, — drb rugott borjú, — drb élő bárány, 120 drb leszurt bárány.
Irányzat: lanyha, az árak csökkentek.

Budapesti vápómarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 márczius 19.

Fölhajtás összege:

Uj fölhajtás	Minőség szerint:
2287 drb	Elsőrendű bizott 106 drb
Másodrendű 214	Másodrendű 214
Alárendelt minőség 89	Alárendelt minőség 89
Növendékmárha 26	Növendékmárha 26
Bivaly 14	Bivaly 14
Összesen: 2344 drb	Összesen: 2344 drb

Nem szerint:

Hita	194 drb
Ókor	1638
Fekő	552
Növendék-bivaly	
Összesen: 2384 drb	

Kiadatlan maradt 199 drb. Szarvómarási hely szerint: Magyar eredetű 1533 drb, Magyar farka 851 drb, Galicziái —, Horvátország marha —, Borsodl. márhák —. **Összesen: 2384 drb.**

Fölhajtás 1908. február 13.

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar bizott ókor	68-74	62-66	52-60
Magyar bizott ókor	78-88	60-74	52-64
Galicziái ókor	60-70	52-58	42-50
Magyar ókor	64-68	58-62	50-56
Növendékmárha	50-60	50-60	
Bivaly	40-48	40-48	

Irányzat: lanyha, az árak 2-4 koronával hanyatlottak. Fölhajtás 29 darabbal több mint a múlt héten.

Budapest ferenczvárosi szarvómarhavásár.
1908 márczius 19.

szarvómarhavásár	Árúhozott	Származás	Szűrt	Kiadatlan maradt
márczius 13-16i	158	5440	5448	623
márczius 18-ig.				

Napi árak fillérben

Árú	Óreg nehéz	Óreg közép	Óreg könnyű	Közép	Könnyű	Húsos
1. márc. 13.	86-94					
2. márc. 19.	84-94					
3. márc. 13.	23-134	128-136	126-133			
4. márc. 19.	120-130	113-131	124-134			

1) Az árak élősúlyban levonas nélkül értendők.
2) Az árak élősúlyban páronként 45 kg. élletsúly és 40% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár közepes, árak 2-4 fillérrel hanyatlottak.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.
(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendők.)

Óreg nehéz	Óreg közép	Óreg könnyű	Fiatal nehéz	Fiatal közép	Fiatal könnyű
(páronként 400 kg. felül)	300-400	250-300	320 kg. felüli súly	250-300 kg.	250 kg.-ig
			128-130	128-130	128-130

Irányzat: valamivel lanyhább.

Soványsertés-árak.
Eredeti tudósítás Uri Rencső sertésbizományos (VIII. ker., Békocsis-utca 12., a „Köztelek” részére.)
1908. márczius 17.

Árak:
(kilogrammig fillér)

Sertésvészen átment	60-100	136-128
"	100-120	126-120
"	120-180	120-120
"	160-200	120-116
Sertésvészen át nem ment	60-100	100-98
"	100-120	98-96
"	120-160	96-98
"	160-200	98-100

Árak élősúlyban kilogrammonként 4/5 engedmény.
Irányzat: élénk.

Eőcsi juhvásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. márczius 19.

Fölhajtás

Magyarországból	Angol husos ürök
1070	60-69
Galicziából	Hilőr. hiz. ürök
Osztrák tartományokból	Gyapjas
	Középm. bizott ürök
Összesen: 1070	Nyírott juh

(Az árak kg.-ként fillérekben, élősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)
Irányzat: szilárd, prima juh a múlt heti árt megtartotta, ellenben másod- és harmadrendű 1-2 fillérrel olcsóbb.

Eőcsi szarvómarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. márczius 19.

Fölhajtás:

Magyarországból élő borjú	drb	ár
leölt	336	134-144
Ausztriából élő borjú	32	100-132
leölt	4321	134-144
Magyarországból leölt bárány	3597	14-44 kor. párja
Ausztriából leölt	27	14-44 K. párja
Magyarországból leölt sertés	12	100-112 zsirsert.
Ausztriából	2295	104-116 hussert.
Magyarországból leölt juh	37	81-108
Ausztriából	178	84-108
Összesen: 10835 drb		

Irányzat: élénk, borjú — az összes minőség — 4 fillérrel drágább. Prima bárány a múlt heti árt megtartotta, ellenben másod- és harmadrendű 2-4 koronával olcsóbb. Hussertés 2-4 fillérrel olcsóbb.

Eőcsi sertésvásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. márczius 17.

Fölhajtás:

Minőség szerint:	Származás szerint:
drb	Magyarországból
Hussertés	6942
Zsirsertés	6188
Összesen: 13030	Osztr. tartományokból
	256
	Olaszországból
	13030

Kiadatlan maradt 464. **Összesen: 13030**

Árak: (kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsertés	112-115	kiv. 116
Középsertés	103-110	
Óreg nehéz	93-100	
Könnyű és szedett sertés	98-102	
Süldő (lengyel, erdőlyi)	82-108	kiv. 114i

Irányzat: szilárd, prima zsirsertés változatlan, több minőség 1-2 fillérrel olcsóbb. Hussertés változatlan.

Ingtatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Kivonat a hivatalos lapból.

Márcz. 23. Gyöngyösi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Makács Zoltán	48000
Márcz. 24. Szombathelyi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Nikszty József	74703
Márcz. 24. Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Balla Sámuel	53006
Márcz. 26. Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Jákobi Lajosné	90826

Márcz. 26. Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Jámber János	87671
Márcz. 28. Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Szántay Klótdi	52000
Márcz. 30. Sajó-szt-péteri kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Pauncz Mauó	52456
Márcz. 30. Tornaújfalvi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Putnok Mórioné	113744
Márcz. 31. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Labuch Lipót	40843
Márcz. 31. Marosújvári kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Nesztor Lőrincz dr.	68000
Április 2. Zsolnai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Pongrácz Tibor	99723
Április 4. Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Banunkel Henrikné	188101
Április 6. Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Pongrácz Lajosné	68730
Április 7. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Spiegel Adolf	284460
Április 8. Zombori kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Kronits István dr.	100727
Április 8. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Áder Károly	555764
Április 10. Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Peringer Ferencz	156019
Április 14. Lugosi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Vimmer Kálmán	73494
Április 16. Kalocsai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Dőry László	198634
Április 22. Eperjesi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Halmos Károlyné	206284
Április 22. Miskolci kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Szirmay Eszter gróf	172810
Április 23. Karczagai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Magyar Gergely	65533
Május 2. Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Riedl Emília	55299

Szerkesztői üzenetek.

M. Zs. A velünk kötött bérleti szerződés 4. pontja szerint a köztereket Ön tartozik viselni, következésképpen Ön terhel a kataszteri felmérés költsége is, ami kétértékű közteher.
H. O. Többször megírtuk már e helyen, hogy folyamatban lévő perekbe nem avatkozunk. Az ön kérdése is folyamatban lévő perre vonatkozik, így tehát sajnálatunkra ebben a kérdésben véleményt nem mondhatunk.
Kiskabai gazdaság. Kérdésére a feleletet lapunk legközelebbi számanak „Levélzsekrény” rovatában találhatja fel 193. sz. alatt.

Szőlőkarók

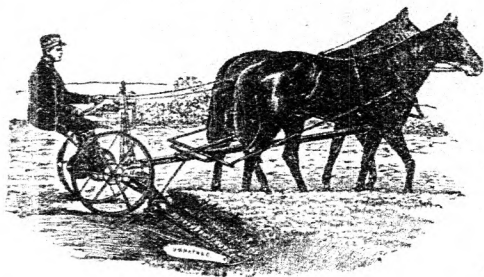
az összes használt fa-nemekből, minden szokásos méretben, bármely állomásra szállítva

legjutányosabb napi árakon

kaphatók a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31.

Uj Fűkaszó „Darling“.

Kedvence minden tulajdonosának — szolidabb az amerikai gyártmányoknál.

Szénaforgatók — Lógereblyék Utolérhetetlen munka-
teljesítésében és köny-

Uj gabonaaratógép „Handy“ nyen vonhatóságában.

UMRATH és TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

Gőzcsepőkészítők 12 HP-ig — Ipari mozcsonyok 200 HP-ig.

RODIN

marószar a legbiztosabb állatjelző eszköz. A „RODIN“
a lebélyegzett helyen kiveszti a szőrt s így a betűk-
számok a legélesebben látszanak. Bővebb felvilá-
gosítással s árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

GEITTNER és RAUSCH BUDAPEST,
ANDRÁSSY-UT 8/K.

Eladó bognárszerszámfa.

10,000 bükkfa-keréktalp kinagyolva, mérete 60 cm. hosszú,
9 cm. vastag, 13 cm. széles, darabja 30 fillér. 2000 cserfa-
küllő, mérete 53 cm. hosszú, 4 cm. vastag, 7 cm. széles,
Franciaivágás vasutállomásra szállítva. Ajánlatok kéretnek

Wertheimer Pál diósi bérgazdasága, posta Franciaivágás.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szó-
val az összes házi állatok **erősítésére**,
edzésére, azok egészségének ép-
ségben tartására a

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúja a hasonló célra szolgáló külföldi
szereket, mert a lehatásosabb s legjobb mi-
nőségű kipróbált anyagokból készült.

Használatban van minden jelentékenyebb
gazdaságban, állami és magánmésben, ka-
tonai, polgári, és versenystállókban.

Kapható: gyógytár, drogéria- és fűs-erztle-
fekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN czégnél, BUDAPESTEN

1 üveg ára **K 2.50**. 12 üveg ingyen csoma-
golás és bérmentes szállítással **24** korona.

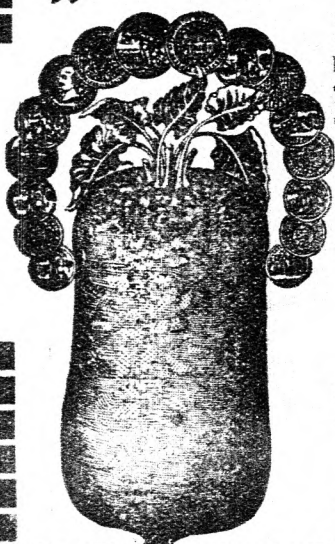
Gyakorlati tejegyzék. Kézi
könyv kisgazdák és
tejszövetkezetek számára. Írták
dr. Koerier István és Sierbán
János. 2.20 K előleges beküldése
ellenében bérmentes küldi a
„Patria“ r.-i gazdasági szak-
könyvkereskedése, Budapest, IX.,
Ulői-ut 25.

Baratta Norbert báró ömél-
tőségének **finom, fésűs juhá-
zatában**

több prima tenyészkos

faj- és vérállatok kerülnek
eladásra. Elsőrangú referenciákkal
és szakbizonyítvánnyal szolgálha-
tunk. — Nógrád megye, **POLTÁR**
(vasuti és posta-állomás).

Eredeti Kirsche-féle „IDEAL“ takarmányrépamag

a Deutsche Landwirtschaftliche Gesellschaft által
rendezett takarmányrépa-termesztési versenyen — „ezüst érem“-mel
lett kitüntetve. Előnyei:

legnagyobb terméshozam,
legmagasabb tápérték-tartalom,
nagy tartósság, legkönnyebb kiszedés.

Végi vizsgálat cukor- és szárazanyag-tartalomra saját laboratóriumában
1905—14,000
1906—18,000 } elit anyarépáról.
1907—24,000

Vezérképviselőség és főraktár Magyarország és társországi részére:

DUKES és HERZOG Galgóc és Budapest,
Váci-körút 74.

mütrágya-erőtakarmány és magvak irodája.

„Ideal“ takarmányrépamag megrende kétő még:

Mühle Vilmos, Temesvár. Kontsek Géza, Debreczen.

FISCHER és TSA NAGYENYED FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsfa csemete.
1.000.000 Gyümölcsfa-alany.
1.000.000 Fűs-sővény csemete
sétányfák, díszcserejek, tölvevő-
fák, rézcsák stb.

1.000.000 szőlőoltvány. Euro-
pai és amerikai sima és gyö-
keres vessző.
Különlegesség: Geszegeszőlő-
oltványok.

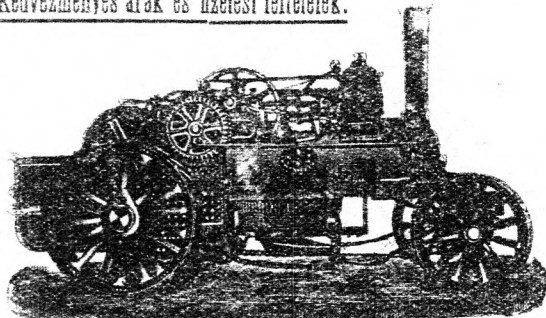
20
tat. bold
szivvel
váltat

30.000
Kiváló szőlő
besztercezőlő és kosznia-
szivvel csemete.

Arany
érem

BOROSZLÓ ■ ■ ■ **BUDAPEST**

Kedvezményes árak és fizetést feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit:

KEMNA J. gépgyár ■ ■ ■ Magyarországi igazgatósága
BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

A nyitrai püspökségi uradalom vágyházai (Kosztolna) és vágpüspöki (Biszkupioz) trencsénmegyei birtokai — előbbi kb. 350, utóbbi 258 m. hold 1908. évi október hó 1-től 1911. évi szeptember hó 30-ig tartó három egymásután következő évre **folyó évi április hó 30-án délelőtt 10 órakor** a püspökségi uradalom főtisztviségénél Mocsokon zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás után

bérbe fognak adatni.

A nevezett bérbirtokok mindegyikére külön ajánlat teendő.

A versenytárgyalási feltételeknek megfelelően kiállított írásbeli ajánlatok az uradalom főtisztviségénél a versenytárgyalási nap délelőtt 10 órájáig nyújtandók be.

Az ajánlatok borítékán jelendő, hogy az ajánlat mely bértagra vonatkozik. Bánatpénzül minden hold után 4 korona mellékelendő az ajánlathoz.

Bánatpénz nélküli ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. Bővebb felvilágosítást a főtisztvisi hivatal nyújt **Mocsokon**, (Nyitra megye). 466

Eladó birtokok!

Borsod megye 15 percz vasúthoz, 1000 magyar hold gazdaság és erdő, szép kastélyval és parkkal, felszereléssel 200,000 frt.

Fejér megye közel Budapesthez, 1000 magyar hold, prima, sik gazdaság, megfelelő urilakkal sít., felszereléssel 300,000 frt.

Hont megye 3/4 órányira vasúthoz, 400 magyar hold gazdaság, dohánytermeléssel, urilakkal sít. 85,000 frt.

Trencsén megye 40 percz az állomástól, 450 magyar hold gazdaság és erdő, jó vadászattal, szép urilakkal, felszereléssel és vetéssel 50,000 frt.

Vas megye 10 km. vasutállomástól, 650 magyar hold gazdaság, megfelelő épületekkel, felszereléssel, vetéssel 130,000 frt.

Veszprém megye közel a Balatonhoz és vasúthoz, 600 magyar hold gazdaság, szép urilakkal, felszereléssel, vetéssel 150,000 frt.

Zemplén megye 3 órányira a vasúthoz, 3000 magyar hold, többnyire vágható erdő, jó vadászattal, megfelelő épületekkel 220,000 frt.

Beyer Károly Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Telefon 12-85.

272

Telefon 12-85.

Meghívó

a „Tejtermelők Szövetkezet”-ének 1908. évi márczius hó 31-én délután 6 órakor Budapesten (IX., Üllői-ut 9.) megtartandó

I. évi rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Igazgatóság jelentése.
2. Zárszámadások előterjesztése és a felügyelő-bizottság jelentése.
3. Mérleg megállapítása és a felmentvény iránti intézkedés.
4. Két igazgatósági tag megválasztása.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és az azok által jóváhagyott mérleg a szövetkezet hivatalos helyiségében közszemlére ki van téve.

Azon t. tagok, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, tartoznak saját nevükre szóló részjegyeiket legkésőbb e hó 28-ig az intézet pénztáránál letétbe helyezni.

Mérlegszámla. Vagyon: Pénzkészlet 662-33 K. Betétek pénztárazetékénél 9000 K. Adósok 223,895-81 K. Berendezések 7275-59 K. Összesen 240,633-73 K. Teher: Részjegytöke 91,100 K. Hitelezők és visszleszámitolt váltók 135,947-82 korona. Értékesökkenési tartalék 775-59 K. Átmeneti tételek 8724-31 korona. Nyereség 4088-01 K. Összesen 240-633-73 K.

Nyereség- és veszteség-számla. Veszteség, tiszti fizetések 4840 K. Költségek 13,268-22 K. Értékesökkenési tartalék 775-59 K. Nyereség 4088-01 K. Nyereség tehénszámlán 19,480-21 K. Különléle bevételek 3487-61 K.

1907. évi december 31-éig a tagok száma ... 227

1907. év folyamán belépett tagok száma ... 248

1907. év folyamán betett üzletrészek száma ... 2307

1907. év folyamán kilépett tagok száma ... 21

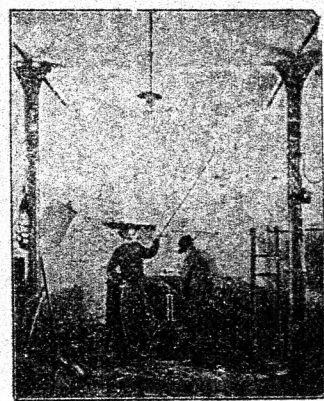
1907. év folyamán felmondott üzletrészek száma ... 29

Kelt Budapesten, 1908. évi márczius hó 18-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A 10.000-dik

Stephan's Fix

Meszelő, fertőtlenítő és kátrányozógép. (Használható, mint gyümölcsfa-, növény-, komló- és szőlő-

permetező is.) 1908

február 22-én a Deher

Antal uradalom igazgató-

ságának, Michelob

(Pöbmen) lett

eladva!

Legujabb és legnagyobb kitüntetés: „Grand Prix“ Brüssel, 1907.

A 235. számú brosurát nygen és bérmentve küldi meg:

KRÁSA RUDOLF, Wien, VII., Kirchengasse 29.

Gróf Karátsonyi Camillo uradalmak titkárja, gróf ur ö méltósága elhalálózása folytán **állást keres, mint**

uradalmi titkár, számtartó vagy erdőkezelő.

Az illető 38 éves, nős, bírja a magyar, német s a tót nyelvet, összes irodai teendőkben jártas, mérlegképes gazdasági könyvelő s különösen nagy gyakorlata van az erdő kibaszolásában s értékesítésében, hosszabb ideig nagy gőzfűrész vezetelt önállóan.

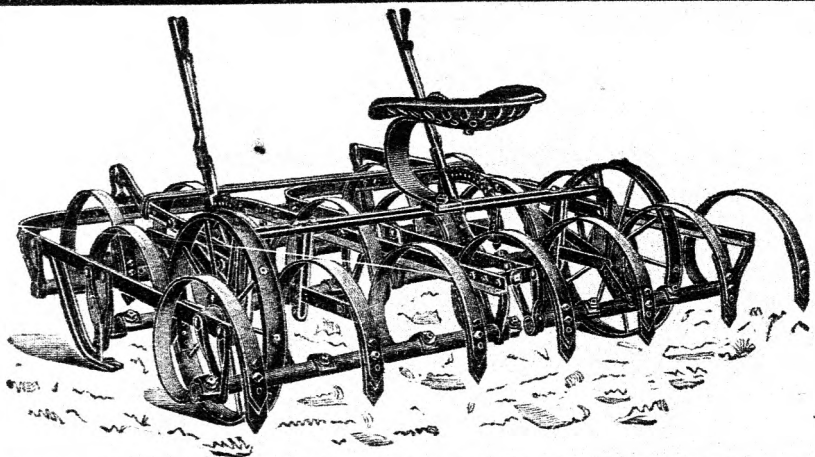
Jelenlegi állásában 3 nagy uradalom felügyelete s ellenőrzésével volt megbízva s bár nehéz viszonyok között, de okmányszerűleg kimutatható legjobb eredményeivel működött. Szíves megkeresések dr. Gyarmati Viktor uradalmi ügyvéd urhoz Budapest, V., Dorottya-utca 8. szám alá kéretnek. 467

Magas csirakéességű

**ERDÉSZETI, GAZDASÁGI, GYÜMÖLCS- és FÜMAGVAKAT,
ERDEI és SÖVÉNYCSEMETÉKET,
DISZFENYŐKET, SORFÁKAT,
GYÜMÖLCSFÁKAT és VADONCZOKAT,
FAJBURGONYÁT** 100 legjobb
fajban ::
legjobb minőségben szállít

FARAGÓ BÉLA csász. és kir.
udvari szállító
ZALAEGRSZEG. 237

☛ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ☛

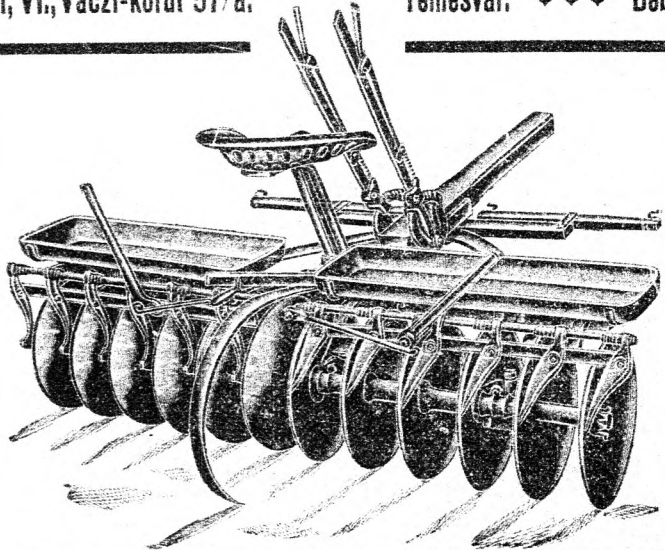
KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára **MOSONBAN**

szállít mindennemű

**TALAJMIVÉLO ESZKÖZÖKET,
„Mosoni Drill“ sorvetőgépeket.**

☛☛☛ Főraktár: ☛☛☛
Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

☛☛☛ Fiókraktárak: ☛☛☛
Temesvár. ☛☛☛ Debreczen.

Birtokbérlet.

Alulírott igazgatóság haszonbérbe adja a **gömörmezei baloghvári hitbizományi uradalomhoz** tartozó s Rimaszécs vasuti állomás közelében fekvő

rimaszécsi gazdaságot

mintegy **4800 magyar hold kiterjedésben** egy bérlet keretében a **folyó évi október hó elsejétől kezdődő tizenkét egymásután következő évre.**

A bérletre vonatkozó szerződés a hercegi főintézőségnél Rimaszécsen megtekinthető.

Ajánlatok — szóbeli vagy írásbeli megelőző tárgyalások kizárásával — **folyó évi április hó huszadikáig bezárólag alulírott igazgatósághoz kéretnek**, bérbeadó azonban fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — tekintet nélkül a felajánlott haszonbérre — szabadon választhat, bérbeadás pedig csak megfelelő ajánlat esetén jöhet létre. Közvetítők kizártnak és nem díjaztnak. A bérbeadó ingatlanok csak az alulírott igazgatóság által kívánatra kiállított megtekintési engedéllyel tekinthetők meg.

Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg Ő Fensége
Gazdasági Igazgatósága
Pusztavacs (Pest megye).

(Utánnomás nem díjaztatik.)

455

Mész!

Köszén!

Biharmegyei (élesdi és mezőtelegdi) és **dorogi** szép fehér darabos mész, valamint **épitési mész, salgótarjáni, petrosényi, ostrai és pécsi kovács-szén, valamint ostrai gázkoksz és bányakoksz és más** elsőrangú termékek waggonszámra és egész évi kötésre megrendelhető

KLÁR ANDOR

kereskedelmi irodájában, mész- és köszénnagykereskedés
Debreczen, Miklós-utca 23. sz.

TELEFONSZÁM 445.

TELEFONSZÁM 445.

!! Pontos szállítás biztosítva !!
Kötések 1-3 évre eszközöltetnek.

Köszén!

Mész!

Árverési hirdetemény.

Birtokeladás következtében számos kiállításon **első díjjal kitüntetett** és az **országos törzskönyvben felvett, 129 darabból álló**

telivér szimmentháli tehenészetünket

folyó hó 25-én és 65 darabból álló

angol félvér ménesünket

folyó hó 26-án reggel 9 órakor Várpalotán, (M. A. V. állomás) önkéntes árverés útján eladjuk.

Az eladásra kerülő állomány a következő:

49 tehén, 29 db részben felfolyatott 1-3 éves üsző, 24 db $\frac{3}{4}$ - $1\frac{1}{2}$ éves bika, 27 db választott és szopós borju, továbbá 31 db anyakancza részben csikóval és kocsiló, 16 db 2 éves csikó (közte 3 mén), 18 db 1 éves csikó.

Kiváratra felvilágosítással
készséggel szolgálunk

Wolf Testvérek, Várpalota.

422

Szenzációs szőlőujdonság!

„Szent-István király“ és „Erzsébet királyné“

Ugy ezek, valamint az összes legjobban bevált régi és új fajok gyökere fásoltványai tiszta **Portalis** (Gloire Montpellier) alanyon első minőségben kaphatók. **Fajtisztaságért kezeskedünk!** Oltványainkat csak is a saját telepünkön termelt Portalis alanyon készítjük és ehez csak is a saját oltóanyagainkat használjuk.

Eljegyzeiket az év őszén és jövő év tavaszi szállításhoz már most elfogadjuk bármely fajra nézve, mert telepünkön az összes szőlőfajok megvannak.

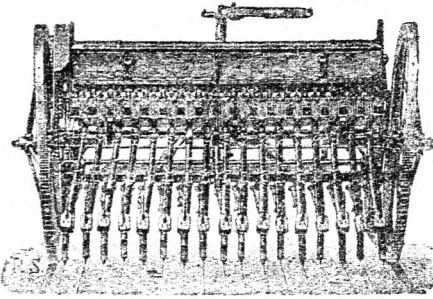
Hazai síma vesszőket is minden fajban igen jutányos áron árulunk.

305
Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.
LENGYEL-TELEP Szolnok, csemegeszőlő és méztermelés, szőlőoltvány és vesszőtenyésztési telep.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára

Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt áron a jelenlegi idényre: **SACK RUDOLF** elismert kitanú gyártmányait, **aczélekeit, vasboronait,** könnyű és szilárd **szorvetőgépeit, szecskavágó-, répa-vágó-gépeit.** Kézi-, járgány- és gőzhajtásra elsőrendű **biztonsági járgányait,** „Westfalia“ **műtrágyaszóró-gépeit,** a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmánypároló-készülékeit** s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Takarmánymész

czitrátoldhatóságért jótállás.

Elsőrendű szakértőink egybehangzó nyilatkozata szerint a takarmánymészben **csak az oldható phosphorsav a hatékony rész.** Tehát a takarmánymész vevők saját érdekükben cselekszenek, hogy oly gyártmányt, melynél a **czitrát oldhatóságáról jótállás nem adatik, visszautasítsanak.** Elsőrendű takarmánymész körülbelül 40 százalékos phosphorsavtartalommal, a **czitrátoldhatóság 80-90 százalékig garantálva,** teljesen tiszta és ment minden az egészségre ártalmas anyagból, ajánl

341

Oesterreichische Chemische Werke A.-G.
Wien, IV/1., Technikerstrasse 5.

Gróf Zichy Aladár ur öngym. sárszentmiklósi gazdaságában, Sárbogárd vasútállomás, **eladó**

33 drb fiatal fehér jármosökör

igen jó kondícióban; azonnali vétel esetén is az ökrök maradhatnak márczius végéig. Kérdések vagy kocsni miatt uradalmi intézőség, posta Sár-Szent-Miklós tessék fordulni.

408

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **járomos és beállítani való ökrökben,** ugyszintén **1-2 éves ökrökben** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemmel fogva **ugy vásárookra,** mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket követhettem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sárgöny és levélozlm: Vermes Lipót, Kolozsvár

K. 4238/4586.—1908.

Árverési hirdetemény.

Nyiregyháza városa írásbeli zárt ajánlati versenytárgyaláson haszonbérbe adja a **Nagykálló község határában** a Császárszállás vasuti megálló és rakadóállomás közelében fekvő, a nagykállói 1390. sz. tjkvi. betétben felvett császárszállási birtokának, a jelenleg Kun Mátyás és társai által haszonbérrelt s a kataszter szerint **mintegy 1440 hold,** 1200 □-ölével számított részét, azon egy kat. holdnyi terület kivételével, melyet a város Nagykálló községnek iskola céljaira átengedett.

Zárt ajánlatot tenni szándékozók tartoznak 4000 kor. bánatpénzzel avagy óvadékképes értékpapirokkal felszerelt ajánlatukat **1908. évi április hó 9-ik napjának d. e. 11 órájáig** a polgármesteri hivatalhoz saját aláírásukkal és 2 férfitanu előttemezésével ellátva beadni.

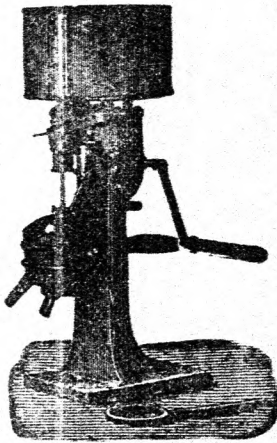
Az árverési feltételek a városi gazdasági tanácsosi hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve onnan megszerezhetők.

Elkészett, távirati uton tett, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Nyiregyháza, 1908 márczius 13.

Májerszky Béla

polgármester.

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

a világ legrégebbi és legjobb tejfölözögépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefűlözés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 drb van napi használatban az egész világon. Óránkinti munkaképesség 125—500 l. kézi hajtásra. Magyarországi képviselő **GEITNER és RAUSCH** BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 8.

Nélkülözhetetlen

mezőgazdáknak, gyümölcs- és szőlőtermelőknek!

„KING“ tömlőkészülékkel többet teljesít, mint 20 ember esetét. Percenként 50 négyszög-méter fal kifogástalanul bemeszelhető. Minden részt és hézagot kitölt.

„KING“ előnyösen alkalmazható: Kertöntözésre, gyümölcsfák és szőlőkertek permetezésére, rovarok pusztítására és beteges fák fertőtlenítésére, valamint sörfőzdékben, tejgazdaságokban, kórházakban, nedves lakások és istállókban és beteges állatoknál.

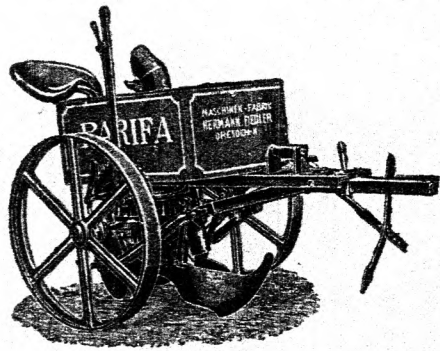
Kérjünk 650. számú kimerítő prospektust magyarországi vezér- **WAIDL EMIL** BUDAPEST, VIII. ker., képviselőtől: Népszínház-utca 23. Kitűnő működését igazoló elismerő nyilatkozatok rendelkezésére állanak.

HELLER-féle „KING“ gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép 20-szor annyit teljesít, mint ecsettel való kézi munka.

Kitűnő burgonyatermést

ér el, ha burgonyáit a mi híres s minden burgonyatermesztő gazdának legmelegebben ajánlható

„PARIFA“ burgonyaültető és takarógépünkkel ülteti.

Elsőrendű bizonyítványok. Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve. 464

Deutsche Metall-Frä- und Stanzwerke Maschinenfabrik, **HERMANN FIEDLER, G. m. b. H.** Dresden-N,

Tavaszi és őszi vetések trágyázásához **szuperfoszfátot**

és minden egyéb

mütrágyafélét

elismert kitűnő minőségben, legolcsóbban szállít az egyedüli **kartellon kívül** álló

Szentistváni mütrágyagyár központi irodája, **Kassa, Fő-utca 4. szám.** 403

Mindennemű **OLAJPOGÁCSÁK**

valamint répaazot, korpá s egyéb erőt-karmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Alapítva 1847.

Brausweller János

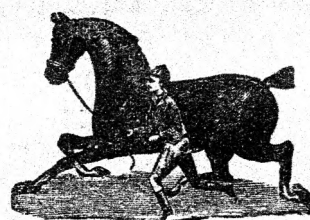
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL - RÉSZLETFIZETÉSRE

Képez árjegyzék kérem. Javítások postán utalásból.

Ő exc. báró **STUMMER ÁGOSTON** urad. főintézősége **TAVARNOK** u. p. **NAGYTAPOLCSÁNY** elad, amíg a készlet tart:

Hanna vetőárpát (első utánvetés)	18:50 K-ért
Vetőbüköny	16:50 K-ért
100 kg.-ként zsák nélkül a nagytapolcsányi állomásra szállítva.	
Magastörzsű almacesemete	drbja 60 fillér
Magastörzsű körtecesemete	drbja 80 fillér
Magastörzsű cseresznyecsemete	drbja 80 fillér
Törpetörzsű alma, körte és szilva facsemetét, valamint almakordonokat a legkülönbélebb és legjobb fajtákban,	drbját 1 K-ért.
Yorkshire tenyészanyagot és pedig anyát 1:20—1:90 kor-ért	kg-ként élőszuliban, választási malacokat darabját 20.— kor-ért.

470

A bécsi állatvédőegyesület elismerő érme! **Simon C.-féle**

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és így nevezett szer 1859. év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóvíz és kitűnő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelt. Erősíti és frissé teszi a lovat, rendkívül nagy munkára képesíti, kiegyenlíti a megerőltetéseket és megóvja az időelötti kihatástól. 414

Arak: egy fél üveg K 2.—, egy egész üveg K 4.—, tizenkét egész üveg K 40.—

Vizzel lesz higitva, ennélfogva nagyon kiadós.

Egyedüli készítő Ausztria és Magyarország részére

Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: **XXI., Hirschstetten 23.**

DEHNE Fr. gőzeke gyára magyarországi vezetősege: **Timár Ede** cégénél, Budapest, Lipót-körut 28. Vásárlás előtt kérjük az uradalmakat a DEHNE Fr. legújabb gőzeke előnyei ismertetésének megküldésére.

GŐZEKE
Acetylen-lámpák.
 Éjjeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.
 Kézi-, kocsii-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF
 Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
 Fővárosi Orfeum mellett.
 Telefon 4100. Sürgőnyezim: Pneumatik.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Párisi világiállítás 1900. „GRAND PRIX“

Kwizda-féle SERTÉSPOR

Étrendi szer a hizás el segítésére.
 Kis doboz K 1'20, nagy doboz K 2'4

Kwizda-féle SERTÉSPOR
 csak a mellékelt védjeggyel valódi. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12. szám és Andrassy-ut 26. s-á 6365/III

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.
 BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Hans-palota)
 (Azelőtt: Ferenoz József-tér.)

Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblákat

eredeti gvari ládákban. Üvegvágó gyémántok legolcsóbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémszárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete
 BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a hormány hozzájárulásával.	1.970.340— kor.
Tartalékok	764.760'16 "
Összesen:	2.735.104'16 kor.

1901 évi felesleg	90.349— kor.
1902. " "	59.782'26 "
1903. " "	109.531'73 "
1904. " "	72.438'23 "
1905. " "	81.730'60 "
1906. " "	39.243'65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzleteléséből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5%-o engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

Az igazgatóság.

Tömeges ürités következtében elősvény csemetéimből ajánlok

„Gleditschia“ „Maclura“

ezre 5 korona :: ezre 16 korona ::

Elsőrendü minőség! 50,000 vételnél 10% engedménnyel.
 Czim: Novothny Miklós faiskolatulajdonos Rákóczi-falván,
 (Szolnok mellett). 462

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglaikat, cement-födélcserepeket, csöveket osztorlására, alagsóvezé-
 seket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Fellette egyszerű gyártás**
 kipróbált gépeinkkel és formáinkkal. Kívánatra ingyen
 küldjük 262-os számú Árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességl gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig 6477

Homokvizsgálat, — próbafeldolgozás, — minták ingyenes.

Legnagyobb gyar a maga nemében

HOMOK — ARANY

270 munkas 95 szabadalom st

Bámulatosan olcsó kerítések!

Hazai gyártmány!

Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmánnyal!

Mozogózdák figyelmébe!

Szülőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR
 sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
 Budapest, VIII., Üllői-ut 48/11.

ajánlja kizárólagosan **Hungária sodronyfonatát**, mint a szabadalmarozott legelő- szerűbb és legelősebb kerítési anyagot, mely előnyösül fogva minden eddigi alkalmazott sodronykerítést. A szölg- e mezőgazdaságra néve reményhivő fontos és világosbaváalommal védett találmány előnyei: Olcsóság! csöszszerűség és könnyű kezelés.

Horganyozott vassodronyheí készül, (nem kell befesteni):
 Körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel.
 Készletben: 1, 1½ és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben,
 3 méter magasságban 1'2, 1'4 mm. dróterősségben.

Sodronyterősség: 1 1'2 1'4 1'6 1'8 2 2'2 2'5 2'8 mm.

Ar □-méterenkint: 30 40 50 60 70 80 94 112 132 fillér.

Körülbelül 2x5 centiméter (hosszúság) lyukbősséggel:
 Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1½ méter magasságban pedig 1, 1'2, 1'4 mm. dróterősségben.

Sodronyterősség: 1 1'2 1'4 1'6 1'8 2 2'2 2'5 2'8 mm.

Ar □-méterenkint: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.

Körülbelül 1-5x5 cm. lyukbősséggel:
 Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben ára négyzetméterenkint 82 fillér.
 Körülbelül 10-10 cm lyukbősséggel:
 Készletben: csakis 1 méter magasságban.

Sodronyterősség: 2 2'2 2'5 2'8 mm.

Ar □-méterenkint: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, Működési és köz- óal költségeket számítatik □-méterenkint 1 fillér, de egy küldeménynél legalább 50 fillér.

A horganyozott tűzhéssodrony ára (6 cm. tüsketűvel) méterenkint 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés letésze szerint megmagasítható.

Szamos előismerőveí áll rendelkezésre:
 Továbbá gyárt és szállít: kőbősséges gép- és heví sodronyfonatokat; csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkerítéseket erős sodronyfonat és kovácsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, kosarakat, magtár-ablakrostályokat, ökr-szajkosarakat, szikra-fogókat, szőlőbogyó-rostákat, cséplőgépekbe való gabonaszatályozó-hengereket stb.

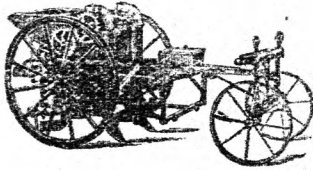
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Mérnöki iroda
FEKETE BÉLA, okl. mérnök
 BUDAPEST, V., Visegrádi-utca 4.
 Telefon 37-35. Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, csatornázások, belvízvezetés, öntözés, vasuti nyomjelzés, kisajátítások keresztülvitele, mindennemű mérnöki munkálatok. 6114

SKOI-PIL hírneves
 burgonyaültető-gépei.

Előnyös alkalmi vétel, míg a készlet tart, az alábbi le-szállított szoros áron kaphatók:
 Kétsoros .. 280 K.
 Háromsoros 360 K.

JULIUS CAROW GAZDASÁGI GÉPGYÁR :: PRÁGA. 224

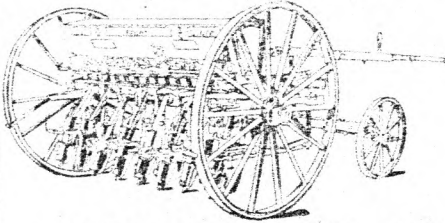
ELADÓ bognárszerszámfa uradalmi készítésű.

- 4000 drb bükkfa keréktalp, kinagyolva egy és két talpat kiadó darabokban. Egy talp-nak való ára 40, két talp-nak való ára 80 fillér.
- 4000 drb eserfa kerékküllő drb-kint 12 fillér. Továbbá:

mezei vasuti talpdeszka 1500 darab mult évi készítésű tölgy- és akáczfából fűrészelve 110 hosszú, 20 széles és 5 cm. vastag méretben, darabonkint 80 fillér. — Ajánlatok kéretnek

Paál Viktor
 urad. számtartóhoz Zalaszentgrót. 431

SZÜCS ÖDÖN
 Budapest, VI., Nagymező-u. 66.

Szabad, alsó és felső-kiömlésű eredeti **Pracner** gyártmányu ..

„Kincsem”

vetőgépek, kukoricza és répa vetésére legalkalmasabbak.

„KNOTEK” féle arató- és fűkaszálgépek. Elsőrendű anyagból, tökéletes szerkezettel várokozáson felüli munkateljesítményvel. A kontinens legnagyobb aratógép-gyárából. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Nem savanyodik meg többé a tej a szállításnál,

ha azt 3-4 C-ra lehűtjük só nélkül, az új önműködő minden csőhűtőhöz kapcsolható szabad, mély hűtőgenerátorral.

Jurány és Wolfrum tejjgazdasági gépek gyára

Wien, XX 2. Pasettistrasse 29-31.

:: A Dresdnerstrassei villamos vasut végállomása. ::

Tejszállító kann k a legerősebb kivitelben.

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és kocsigyártó-iparostól védettség alatt álló

Kocsi Árucarnok Szövetkezet
 Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
 Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bányász- és kohóművek társaság vasútvonalán.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácssal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szalézia,** vagy:

az **Osztrák bányász- és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18** kéretnek. 6287

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: **BUDAFOKON.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

„ Világraszóló legújabb felfedezés. ”
Egér- és patkányirtósz. (Nem mérgeg.)

„Ratin”-féle egértyphus-bacillus és patkánymikrobák összetétele a legbiztosabb e kártevő állatok kiirtására. Semminemű más állatra, sem emberre nem ártalmas. Egérbacillus használati utasítással 1 adag 1-80 korona, patkánybacillus használati utasítással 1 adag 3 korona. **Nagyobb tartózkodók e kártevő állatok tökéletes kiirtását elvállalja: „Ratin”-bakteriológiai laboratórium részvénytársaság, magyarországi vezérképviselője és egyedúrusa H A A N B E L A B U D A P E S T, VII., Rottenbiller-utca 26/b. Prospektus ingyen.** 239

Nagyobb uradalmi bérletet

keresek lehetőleg Nyitra, Pozsony megyékben, esetleg máshol vasut-állomás és országot közelében, lehetőleg szeszgyárral. 389

Czím a kiadóhivatalban.

Eladó peronoszpóra-mentes burgonya.

A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alant, importált mag után termelt, kézzel válogatott burgonyafajtákat, métermázsánként 7 koronáért ab Zalabér állomás, vevő által frankó állítandó zsákokban, 1908 tavasszal szállítva, 100 kilogrammos legkisebb mennyiségben. **Professor Märker** fehér husu, magas keményítőtartalmú, bőtermő. **Woltmann** vörös színű, nagyon keresett faj ipari czélokra. **Industrie** sárga husu, ugy étkézési, mint ipari czélra nagyon alkalmas faj. **Up to date** igen keresett fehér husu burgonya, nagyon bőtermő, étkézési czélra a bécsi piacon nagyon keresett. **Cymbal** korán érő, sárga husu, bőtermő étkézési faj. **Ascher**. **P. Krüger és Weisse-Königin**, mindhárom faj ugy étkézési, mint ipari czélra nagyon alkalmas. **Eigenheimer, Avenir**, Hollandi tenyésztések. korai, sárga husu; továbbá az ismert **Magyar-Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnellitől hozott eredeti mag termése, böt rmó, magas keményítőtartalommal, ugyszintén **Agnelli Pannóniája**, sárga husu, korai. Előjegyzéseket a vételár 20%-ának be-küldése mellett elfogad. 213

Uradalmi Intézőség Mikosdpuszta, per Zalabér.

Értékesít húsfeleket, baromfi, vadfelet, tej-terméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDENMÉ ELEMICZIKKET.** Fordóber-értékesítő osztály. Egetett szesz-ök értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Törlesztéses kölcsönököt földbirtokokra 100,000 koronától feljebb, a pénzintézet szakértője által a helyszínen megállapított valóságos érték 2/3-ig eszközöl a legkedvezőbb feltételek mellett az e téren a legjobb eredményeket elért alantí czég. Elsőrendű ajánlatok ismert nagybirtokosoktól. Minden kérdészködsre megbízható felvilágosítás díjmentesen nyújthatik. Előleges megbeszélés végett a czég egyik beltagja kívánatra saját költségünkön utazik a kölcsönt felvenni óhajtó birtokos urakhoz. Szükséges okmányok: telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv. Czím: **FRANKL ADOLF** banküzlete Budapest, Eötvös-utca 19. szám. (Eötvös-udvar) saját ház. Telefon 25-40.

Eladó tenyészvikák és kosok!

Tisztavérű, tuberkulinra nem reagált, elsőrendű minőségű simmenthali tenyészvikák és nagytestű rambouilletti 1-2 éves kosok a szabadkai földmivesiskola gazdaságában eladók. Bővebb értesítést nyújt az iskola igazgatósága, **Palics-fürdő.** Posta, távirta, vasut helyben. 435

Mindenemű

Zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. szerezhetők be. A **Fischer-féle** szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb üzemeltetői közé tartozik. Pontos szolid kiszolgálás. Ponyvaköcsönöz intézet. Árjegyzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Fajtiszta vetőburgonya

kapható a bábolnai m. kir. állami ménésbirtok igazgatóságánál és pedig Early Sunrise, Richter Imperator, Geheimrath Thiel, Amerikai óriás fajtákból 100 kg.-ként 4 korona 10 filléért, Magyar kincs fajtából pedig 4 korona 20 filléért, vevő zsákjaiban wagonba berakva a nagyimáncsi vasutállomáson. Legkisebb eladó mennyiség tíz méter-mázsás. 460/a

Eladó vető-burgonya.

800 métermázsás fajtiszta Professor Wohltman, Silezia és hasonfajú bőtermő, teljesen egészséges, gyári és élelmezési célra alkalmas. Közzel válogatva, vevő bérmentes zsákjaiban, Cabuna állomásra szállítva öt kor. mm.-ként. Ajánlatok intézendők Herczeg Schaumburg Lippe uradalom igazgatóságához, Virovitica. 3642

Eladó, mint minden évben, utolérhetlen korai

kifliburgonyám.

Ára Schüttenhofen állomástól métermázsája 10 kor. Csomagolás a legolcsóbb áron. Utánvét. Schwarz-kopf S. gazda, Schüttenhofen, Böhmen. 438

RESCH sodronykerítésfontó ipartelepe **BÁCS, Bácska**, készít sodronykerítést minden méretben tartó sodronyokra tövisekkel felerősítve. **Sodronykerítésfontó gépeket** gazdaságok és iparosok részére. Költségvetést, fonatmintát és képes árlapokat ingyen küldök. Magról nevelt **akácok** 2-10 cm erős-ségben és akác, gleditschia élősvény-csemeték, valamint Ripária szőlővesszők nagyobb mennyiségben kaphatók. 456

Gróf Tisza István radványi gazdaságában bonyhád-simmenthali keresztezésű 1 1/2 éves bikák eladók.

Czím: Tisza-Radvány, u. p. Cséffa, Bihar megye. 430

Eladó vetőmagzab.

A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alanti eredeti utántermésű vetőmagzabokat, métermázsánként 21 koronával ab Zalabér állomás, vevő által franco állítandó zsákokban, 1908 tavaszszal szállítva. **Duppai, Milton, Ligovó, Lontowitzai** Előjegyzéseket a vételár 20%-ának be-kielítése mellett elfogad. **Uradalemi intézőség, Mikosdpusztá, per Zalabér.** 207

Vétel

Burgonyát veszek és eladok minden fajban, vető, étkezési és gyári burgonyát, a vevő vagy eladó állomásától. Kérdezőkódások vagy ajánlatok kéretnek Pollák L. burgonya exporteur, Bonyhád. 307

MINDENFÉLE használt zsákot,

zsákrongyot (Emballage) ilyenmű hulladékok állítandóan veszek. 6308
POLNAUER SAMUEL
használt zsák- és fémkereskedő Budapest, Rombach-u. 5.

Maier Rikárd és Félix kincstári szállítók Wien, II., Kalsers Josefstr. 30. **vesznek és eladnak** minden állomásról bármily mennyiségű **szénát, szalmát.**

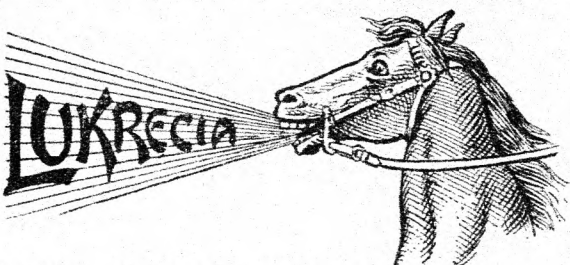
Bérlet

300-400 holdas bérletek azonnali vagy aratás utáni átvételre. Győr, Pécs, Pest, Nógrád, Heves megyében. Czím a kiadóhivatalban, válaszbélyeg ellenében. 3647

Bérletátadás. 2000-2600 kat. holdas bérletünket teljes felszereléssel, állatállományval, őszi-tavaszi vetéssel, kedvező feltételek mellett május hóban, esetleg azonnal átadjuk. Czím a kiadóhivatalban. 3481

Bérlet. Borsod megyében vasúti állomástól 10 km. távolságra fekvő 1000 kat. hold birtok dohányengedéllyel 1908 október 1-től bérbeadó. Értekezni lehet alulírott tulajdonosnál Grosz Lipótné, Ozd. 3671

Már nem rongálóok többé a loszerszám, ha azt a Lukrecia

készítményünkkel és nem mindenféle salakos zsiradékkal melegen. **Pámulatosan puhítja és feketére fusti a bőrt.** Öt kilós szelence bérmentve, utánvét mellett K 12-50. 12 és 25 kilós bádogszelencékben szállítatik. Kapható a **Magyar Mezőgazdák Szöv.-nél** és minden szakbavágó jobb üzletben :: Készíti:
VAD és TAKÁCS BUDAPEST. :: Postafiók 151.
Tessék prospektust kőzni. 270

Szőlőkötőfonal raffia, zsák, ponyva, szerszámok, valamint mindenféle szőlészeti, gazdasági és technikai cikkek legjutányosabban kaphatók **FRIEDMANN JÓZSEF, Budapest, VI. ker., 434. Desseffy-utca 5. szám.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Köztelek.

Az erdélyi római kath. Státus nagyalmási uradalmában **70 drb egyéves átvészelt mangalicza süldő eladó. Ebből 28 db magnak való kocza és 42 darab herélt.** Értekezhetni az uradalom intézőségénél Nagyalmás, Kolozs vm. 472

DRÓT-KERITES

legolcsóbb az 1872. évben alapított **Stadler Mihály** sodrony-fonató, szitaárú-és kerítés-gyárnál **BUDAPEST, VI., Váci-körút 41 t.sz.** Árjegyzék díjmentes. Megbízható! pontos! Ki szolgálás!

CSODÁS!

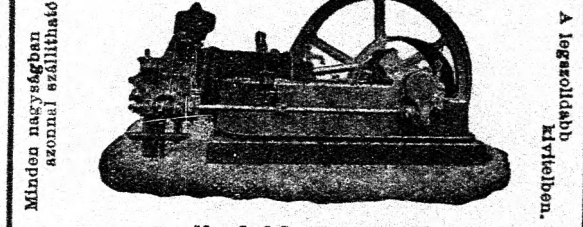
A **Bonodor folyadék** a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysúlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K.** (Elegendő 1 évre.) 1 kg. próbacsomag **2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** A **Bonodor por vizeldék** azonnali szagtalanításra kitűnő szer. 5 kilós postacsomag **7 K.**, 1 kilós próbacsomag **2 K.** csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvéttel. Számos elismerőlevél. Vezető képviselő:
FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

Agrikulturfosfát

a legolcsóbb fosforsav-trágya és a hatása ugyanolyan mint a **Tomassalakliszté** és a **Superfosfáté.** Ajánlatokkal és felvilágosításokkal szolgál a magyarországi vezérképviselők:

ZWEBNER MÓR és FIA
műtrágya- és erőtakar-mány nagykereskedése 468
Pozsony és Galgócz.

Szivógázmotorok.

Eredeti „**BENZ**” gyártmány, legolcsóbb és legbiztosabb szivó, továbbá **benzinmotorok** és **benzinkomókók** malom ipar és gazdasági célokra. Vezető képviselők:
Kalmár és Engel BUDAPEST, V., Lipót-körút 18. Költségvetéssel készséggel szolgálunk. Kedvező fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

Bérletet keresek

2-3000 hold nagyságban, az ország dunántúli részében, közel vasúthoz. 1909 májusi átvétellel, esetleg korábban is. 463
Czím a kiadóhivatalban.

Unzöfög Ferencz

Aranytér Budapest, 1902. Alapítva 1876. **Unzöfög Ferencz** os. és kir. udvari asztaltól különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtésekre berendezésre. **BUDAPEST = WIEN, VIII., Gyöngygyuk-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.** Terv- és költségvetést díjtalanul készítik. Helyszíni megbeszélés nem lesz felkérve. 6276

Száritott répaszeletet, melasszét és műtrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: **Sebők Emil és Társa** Budapest, Kálmán-utca 15.

Első minőségű réti széna 4-500 méterháza eladó. Véke községen (Zemplén m.) Szemerecsányi János ur birtokán. Vasútállomás Perbenyik, posta- és sargonyállomás: Királybalmecz. 3506

Ismeret bötermő „Lapusnyaki” magtengeri cső közepéről morzsolva 100 kilónként 24 kor., géppel morzsolva 16 kor. Sültényes homokba nem való. Lapusnyaki Uradalom, posta Hunyadóra. 3575

Eladó vetőmag, Honoki (Pécske) szárazságot jól tűrő, biztosan termő homoki tak. növény, zabmentes tiszta árú 100 kg.-ként 20 korona vevő szakjában. Csalmádé közti vetésre is igen ajánlható. Zabmentes tiszta árú. **Büköny** 100 kg.-ként 17 korona, Kisszállás állomásra szállítva. Horusby gőzmozgáshoz való szalmatűző **új vas rontó** 8. kevéssé használt Schick-féle 17 soros **ve 6-6-6** egyes és kettes **csák** eladók. Berkshire + mangaliza keresztű tenyészlalacok. Megvételre kerestek egy darab német **Edelchwein tenyészkan**, leheleg hazai átenyésztés. Medveczk Károly ökl g. intéző, lankamajori gazdaság, u. posta Melykut, Bács m. 3634

Eladó fenőfa-csemeték, díszfák, díszbokrok Székely Péter falkolájában Tiszazigoron, Heves megye. Alfldre kiválóan alkalmas **tekete-fenyő**, virgíniál **boroka** (Juniperus), Árjegyzék kívántra megküldetik. 3583

Birtokparcellázás miatt egy mezőgazdasági szeszgyár f. évi április hóig fizetendő, ugyiszint mindenféle mezőgazdasági felszerelések 1 db **Rusztan Proctor** cséplő garnitúra és 1 db 8 lövegejű **éves magyar állam cséplő garnitúra** eladók. Bővebb felvilágosítással szolgálnak **Bruck Testvérek Csernye**, pr. Bodajk Veszprém megye. 3504

Jutányos áron eladó: 1 kész szerűen javított, 4 1/2 HP **Első** Magyar Gazdasági, 1 készlet 4 1/2 Robey angol, 1 készlet 3 1/2 Garrett, 1 db 42" Robey **cséplőszék**, **rény Soós** és **Reil** gépműhely Budapest, VIII., Óromvölgy-utca 38-40. 3620

Vadászfegyver-örökségből származó a gyűjtemény, egyenkint is **potomaron** azonnal eladók. Köztük modern Hammerles 40 ftt., Lankaster damasztos 70 ftt., Manlicher 28 ftt., Drilling valóló Krupp-accélcsővel 70 ftt., Winchester 35 ftt., Buckslinte 50 ftt. Néhány **jobb revolver** mint Browning stb., ugyiszint régi pisztolyok, **egy Göz-tenyészőgépek** eladók. Cím: Radó IV., Egyetem-ter 5. l. 3633

Eladó csemeték 2 éves, 1,60-2 méter magas ezrenként 12 koronás **hüvelyes** árban. Tapolezai állomáshoz szállítva. Feséri szőlőgazdaság, Balaton Révtilp. 3672

150 drb sorkánák is alkalmas, átültetett, sötétbarna, ropogós gyümölcsű **csemege szesz** eladók. Ára vasútra feladva 1 K 50 f. drbonként de 10 drbon alul nem szállítok. Cím: Kovács Géza gazdaság, Abauj-nádásd, u. p. Hernádszadány. 3686

Márker-féle szeszgyári magas és bő hozamu vetőmagból 1500 wagon eladó Fuchs-József dráhhézi Nyitra vm.) gazdaságánál. Ára 50 korona méterháza-ként. Dráhhézi kiterő rinfusa vagy vevő szakjában berakva és átvé. 3685

Eladók 1 és 2 éves nemes **rozsaoltványok** 30-200 centiméter magasságig, legszebb és legújabb fajok Thera, Remontante, Hybrid, Noisette, Crimton, Rambler stb. 25-60 krajczár, nagyság és fajszínt, ab állomás, utánvével. Nagyobb vételnél kedvezményes ár. Szurdokpüspöki gazdaság, Hevesm. 3678

Badaconyi 1907-iki termés Rizling és Brüdal zold oca 30 lit. eladó méltóságos gróf Somssich Antal Badaconyi pinczejéből. Ára hektoliterenként 90 korona. Eladás 100 literfő feljebb, kisebb tételekben is. Előjegyzést az uradalmi intézőség Ormánd, u. p. Komáromos (Zala m.) fogad el. 3681

Remek szép duppaui vetőmagzabot ajánl méterháza-ként 20 koronáért ab Bánffyurad. vevő szakjában, dr. gróf Bánffy Miklós zentelkei gazdasága. Kívántra mintát küld **Nagy Sándor** intéző, Zentelke, u. p. Bánffyurad. 3500

Magyar gyártmány „ERŐ” takarmányliszt-különlegesség. Fejlődésben levő és hízó állatoknak megbecsülhetetlen takarmány. 50% proteintartalomért kezesség. Erőteljesebb, hatóanyagokban dúsabb takarmány ninesen. Minden állatfaj 3-4 nap alatt megszokja és előszettelt fogyasztja. Legajánlatosabb hízó ökröknek, hízó sertéseknek, növendékállatoknak és baromfiaknak. Tejelő t-heneknek nem való, mert azok tulgyorsan elhiznak tőle. Kérjen árajánlatot. 5 kg-os mintaküldemény 4 korona ellenében bérmentve küldetik. Megrendeléseket elfogad **Brummel Gyula** Budapest, VIII., Ludoviceum-u. 4. 410

Préselt búzaszalmát és zabszalmát szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban **Ehrenreich Béla** Bajmok (Báoska). 6808

Vetésre ajánlok fehér heremagot 80 kor., csebeburát (Spergula arvensis) 24 kor., Richter imperátor burg nyát 4 kor. ért per 100 kg. vevő szakjában bérmentve Háhagy-Rimán vasúttállomásra szállítva, míg a készlet tart. Továbbá eladó: 150.000 db 2" és 15.000 db 4" átmérőjű **alagsó, 1 db alagsó-gyártógép, 1 db sárgyuró és 1 db fahántó- és hegyezőgép. Kívántra mintát küld: **HOFFMANN ANDOR** ma yaródi bérmentésé, u. p. Viskák (Vas m.) 3590**

Világhírű szabadalom 18 államban **Stádel-Torkos földmérés-taliga** kapható Stádel gépgyárban, Győrött

SZŐLŐOLTVÁNYOK hiányok pótlására; 2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 forint. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 forint. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint. :: **FÁSOLTVÁNYOK:** Gyönyörű példányok, fajszíntán ezre 100 ftt. Szépségihával, eredési biztossággal ezre 45 forint. :: **Mind Riparia Portallera olva** a következő fajokban: **FEHÉR BORFAJOK:** Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárfehér, Mézesfehér, Ezerjő, Erdei, Bakator, Kővidinka, Mirkováci, Muskotályok, Bánati Rizling. :: **VÖRÖS BORFAJOK:** Nagyburgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. :: **CSEMEGEFAJOK:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. o. 10 ftt. Gyök. " " II. " 5 " " " I. " 10 " " " II. " 10 " " 2 éves gyökérű 18 "

KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. **Keltetőgépek** a legjobbak és legolcsóbbak. **Keltetőgépek** sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarország-ból, melyek bárkinek díjtalanul megküldetnek. **Keltetőgépek** tyúk-, liba-, fogoly-, füzán- és kacsatartáshoz. **Keltetőgépek** részletezésre. **Keltetőgépek** szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője **G. Mücke, Reisenberg 2. szám, bei Wien.** — Ezen szakmában egyedüli gyár. 690

Fiedler János lenfonógyára **Komárom vesz nyers lenkórot** szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépell **lenszalmát,** tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernaui) orosz lenmagot.**

Eredeti Hanna vetőárpat ajánl **FR. VODICKA** föld-birtokos, Smrzitz i. d. Hanna, Mähren. 271

GAZDÁK FIGYELMÉBE! A szőlőbetegségek: **peronoszpóra, lisztharmat, rakkendőzés sár uság, szürke és fekete rothadás** leküzdésére, valamint a károsító állati élősködők: a **szőlőmolyok, szőlőgöze, ken-dermagbőr, leveltetvek, bolhák, pszodóza és hernyók** kártevőinek megakadályozására a legmelegebben ajánlhatók a

SCHLOESING THEOFIL, Franciaország hírneves és tudós gazdasági vegyész utasításai szerint a marseillei Schloesing gyárakban előállított, az egész világon elterjedt és használt kiváló hatású **» e yedül álló védekezési szerék, u. m.: Schloesing bordó pora, Pyralinje, l-csapott kénpora és annak elegyei. Figyelni! A burgonya gyűrűsbetegsége ellen védekezésre, talajfertőtlenítésre, hernyó- és más gazdasági növényeket pusztító élősködők irtására a lecszó legjobbn, legbiztosabb és legolcsóbb szer: Schloesing l-csapott nikotinos kénpora.**

Vezérképviselet a magyar birtoklomb területére: Frankl Adolf bankháza Budapest, VI., Eötvös-u. 19. (Saját ház.) : Telefon: 25-40.

Árajánlatlalt és kimerítő felvilágosítással készüggel szolgálnak. Árjegyzék és prospektus ingyen és bérmentve! 457

pyroleum világitása. A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerőlevél nálam betekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utánvével. — Kívántra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 23.

» Prima, száraz « tengeri-moslók foszforsavas takarmánycsontmész 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 343

Neubauer Adolf nyári meghatalmazottnál Győr.

KUTSZIVATTYUKAT, „DIADAL” 380 láncszivattyukat és szivattyukat minden egyéb célra szállítanak **GYŐZŐ BÉLA és TÁRSA** szivattyu és fecskendő sp-czálásták BUDAPEST, V. ker., Báro Aczél-utca 3. A Vicszinház tőszomszédságában.

Piros köles vetőmag kapható a bábolnai m. kir. állami ménessbirtok igazgatóságánál 100 kg.-ként 14 koronáért, vevő szakjában, wagonba berakva a nagyigmándi vasuti állomáson. 480/b

Sima szőlővessző (európai) kiváló bor- és csemegefalok-ban kapható Gy. Szalay Imréné gazdaságában Balaton-Lellén. Bővebb értesítést nyújt Urögydy István gazdaságt Balaton-Lelle, Somogy megye. 3574

Eredeti Hanna vetőárpat ajánl **FR. VODICKA** föld-birtokos, Smrzitz i. d. Hanna, Mähren. 271

GAZDÁK FIGYELMÉBE! A szőlőbetegségek: **peronoszpóra, lisztharmat, rakkendőzés sár uság, szürke és fekete rothadás** leküzdésére, valamint a károsító állati élősködők: a **szőlőmolyok, szőlőgöze, ken-dermagbőr, leveltetvek, bolhák, pszodóza és hernyók** kártevőinek megakadályozására a legmelegebben ajánlhatók a

SCHLOESING THEOFIL, Franciaország hírneves és tudós gazdasági vegyész utasításai szerint a marseillei Schloesing gyárakban előállított, az egész világon elterjedt és használt kiváló hatású **» e yedül álló védekezési szerék, u. m.: Schloesing bordó pora, Pyralinje, l-csapott kénpora és annak elegyei. Figyelni! A burgonya gyűrűsbetegsége ellen védekezésre, talajfertőtlenítésre, hernyó- és más gazdasági növényeket pusztító élősködők irtására a lecszó legjobbn, legbiztosabb és legolcsóbb szer: Schloesing l-csapott nikotinos kénpora.**

Vezérképviselet a magyar birtoklomb területére: Frankl Adolf bankháza Budapest, VI., Eötvös-u. 19. (Saját ház.) : Telefon: 25-40.

Árajánlatlalt és kimerítő felvilágosítással készüggel szolgálnak. Árjegyzék és prospektus ingyen és bérmentve! 457

pyroleum világitása. A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerőlevél nálam betekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utánvével. — Kívántra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 23.

» Prima, száraz « tengeri-moslók foszforsavas takarmánycsontmész 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 343

Neubauer Adolf nyári meghatalmazottnál Győr.

KUTSZIVATTYUKAT, „DIADAL” 380 láncszivattyukat és szivattyukat minden egyéb célra szállítanak **GYŐZŐ BÉLA és TÁRSA** szivattyu és fecskendő sp-czálásták BUDAPEST, V. ker., Báro Aczél-utca 3. A Vicszinház tőszomszédságában.

Piros köles vetőmag kapható a bábolnai m. kir. állami ménessbirtok igazgatóságánál 100 kg.-ként 14 koronáért, vevő szakjában, wagonba berakva a nagyigmándi vasuti állomáson. 480/b

Lovak kelessége (Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld **Ripp Arvin.** Drezda-A.785

LEGYEK konyhából, kamrából, mé-szárszékéből, istállóból, vágóhidről biztosan elűzettek, ha a falakat **LÉGY-BONODORRAL** meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 m²-méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvéttel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNÉL** Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 287

PINTÉR MIKLÓS makói gyógyfü-telepén nagymennyiségű **borsos- és fodros-mentha gyöksarj** vagy palánta 3576

olcsó áron eladó. **Gazdák** figyelmébe! **50% olcsóbb** mint bármely más világitó anyag

pyroleum világitása. A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerőlevél nálam betekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utánvével. — Kívántra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 23.

» Prima, száraz « tengeri-moslók foszforsavas takarmánycsontmész 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 343

Neubauer Adolf nyári meghatalmazottnál Győr.

KUTSZIVATTYUKAT, „DIADAL” 380 láncszivattyukat és szivattyukat minden egyéb célra szállítanak **GYŐZŐ BÉLA és TÁRSA** szivattyu és fecskendő sp-czálásták BUDAPEST, V. ker., Báro Aczél-utca 3. A Vicszinház tőszomszédságában.

Piros köles vetőmag kapható a bábolnai m. kir. állami ménessbirtok igazgatóságánál 100 kg.-ként 14 koronáért, vevő szakjában, wagonba berakva a nagyigmándi vasuti állomáson. 480/b

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt mag-, gabona-, burgonya-, faszén-, gyapju-

zsák ponyva „HUNGÁRIA” kettős kézi kévekötelek faviggel. Szőlőkötöző fonal kötelek, zsák-zsinegek, lópokrócok, csomagoló vásznak **NAGEL ADOLF** zsák-és ponyvagyár, kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserélés. **BUDAPEST, Arany-János-utca 10.** Sürgőnyezim: **NAGELA BUDAPEST.** Vidéki telefon: 35-92.

Most jelent meg! **Andrássovich Géza:** **Házinyultenyésztés és értékesítés** harmadik, tetemesen bővített kiadása. Számos művészi képpel és egy műmelleklettel. Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 20 f. Megrendelhető a „Patria” r-t gazdasági szaknyomv.ereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Eladó birtok Föld, rét, kert, legelő 125 kat. hold, erdő 135 kat. hold. Jó burzatalaj, élő és holt lejtárral. Őszi és tavaszi vetéssel, takarmány- és szalmakészítéssel 63.000 forintért eladó. Szép egészséges vidék, urasági lakás és jó gazdasági épületek néhány ezer gyümölcsfa, tagosított birtokrészek, saját vadászterület, Trencsén megye. Megkeresések csakis komoly vevőkől. L. H. 3547 jel alatt a kiadóhivatába kéretnek. 3547

30 KOR. 60t készítnék mértek után divatos fértő-öltönyt vagy felöltés remek szalában finom angol szőretekiből. Hazai Vevőnyiszabó. Budapest, Thököly-ut 3. szám. Vidékre minták bérmentve.

24.
KÁ...
Yorkshien...
gen szép...
növen...
és üsz...
ugyszinté...
járn...
legjutá...
Klein...
CZE...
Megrende...
szerint b...
Kiv...
nemes...
Bonyh...
Si...
keresz...
1/3-...
teny...
Fedezte...
Yorksh...
Pusztá-F...
6986
Vör...
tinó...
teljesen pri...
nalam mind...
ható olas...
szintén jár...
ókrök sz...
friss fe...
előleges jel...
denkor me...
zottság n...
szerint v...
Henri...
Szaló...

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett

KALLAI LAJOS motorgyárában
Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,
a leghíresebb **benzinlocomobil cséplő-
készletek**
kaphatók.

Teljes
jótállás kitű-
nő cséplésért

Ezen motorokat minden gazda hatóság engedély nélkül
magá közelethez alkalmazhatja háza körüli és
Kállai Lajos motorcséplőkészlettel kitűnő
sikeresen működnek az ország minden részében
Ibék között: Báró Kemény József uránál Maros-Nemeth,
Zeykfalvi Zeyk Dániel v. Főispán uránál Nagyenyed stb.
Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Yorkshire tenyésztelők
eredeti Angliából
importált legnagyobb fehérfejű
egyenes ivadékai minden nem és
kor előnyre mérésüket áron el-
adó. Választási malacok darabon-
ként 21-26 koronáig. Megrende-
lések Frey Károly hercegi urad-
intézőház Pusztavács Pest megye.
3666

gen szép, válogatott vörös-
tarka simmenthali jellegű
1-2-3 éves

**növendék - ökor
és üszőborjakat**
ugyszintén legprimább le-
kötői való és

jármosökreit
legjutányosabb áron
ajánlanak

Klein Testvérek
kereskedők
CZELLDÖMÖLK.

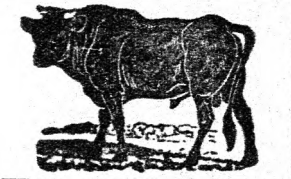
Megrendelések egyezség
szerint bármikor is elfo-
gadtatnak.

**Kiválóan csontos
nemes és jófejlődésű
Bonyhádi-
Simmenthali**

keresztelésből eredő
1 1/2-2 éves

tenyészbikák

eladók.
Fedeztetés kipróbálva.
Yorkshire tenyészet.
Pusztá-Forna, posta Csákvár.
6086 Az intéző.

**Vöröstarka
tinó és üsző**

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves,
nálam minden mennyiségben kap-
ható olcsó áron. Későbbi, ugy-
szintén jármos és beállítási
ökorok szállítására vállalkozom.

**Kitűnő
friss fejős tehének**
előleges jelentés után, nálam min-
denkor megtekinthetők kötele-
zettség nélkül. Vevő tetszése
szerint választhat.

Henrik Ignác fia
Szalónak (Vas m.).

**GRÓF TELEKI ARVÉD
DRASSÓI URADALMABAN-
posta KONGZA, kaphatók:
Magyar bikák,
üszők és igászökrök,
Polandkína kanok,
Olasz emdeni gunarak,
Pekingi gácsérok,
Bronz pulykakakasok,
Lámpánélküll költőgépek,
Fenti baromfifajok
tojásai.**

Pernaui lenmag,
Székely, putyi, prairie
tengeri.

**Óvári, Obern-
dorfi tak.**

répamag
Amerikai dió-, kőrís-
szil-, disz-, sorfák.

**Mangalicza
tenyész-koczák**

kaphatók a bábolnai m.
kir. állami ménésbirtok
igazgatóságánál és pedig
10 drb 1 1/2 éves szám-
feletti bebogatótt tenyész-
kocza 130 korona és 50
drb számfelötti egy éves
tenyészokocza 110 korona
darabonkénti áron. 460/c

**Bonyhádi
friss fejős-tehenek
és tenyész-bikák** jutá-
nyos áron kaphatók minden
héten kedden, szerdán és
csütörtöki napokon. Istál-
lók Kispesten, Üllői-ut 24.
Telefon: Kispeszt 1.
Levél- és sürgőnyezim:

Flaschner Sándor
4743 tehénkereskedő
Bpest, Ferencz-körút 40.

Elsőrendű
Bonyhádi faj
vöröstarka

**ökor- és
üszőborjakat**

1-2-3 éves korban, to-
vábbá hizlalásra vagy já-
romba való tarka ök-
röket, ugyszintén hasas
vagy friss fejős tehene-
ket a legjutányosabb ár-
ban egyezség szerint bár-
mily mennyiség szállítására
vállalkozik

Nelzer Antal, Dombóvár
Tolna megye.

**Elsőrendű eredeti
bonyhádi
teheneket**

hasasokat vagy bor-
jasokat, bármely időben,
bármely mennyiségben
külsős áron szállít

BAUER MÓR
tenyész- és haszonállat-
kereskedő, BUDAPEST.

Iroda: VI., Eötvös-utca 17.
Istálló Újpest, Károlyi-u. 11.
Telefon 93-95.

**Erdélyi Kereskedelmi
Társaság**

Fodor és Társai
megbízásokat elfogadnak

jármos ökorok, tinók,
sertések, juhok, lovak és
egyéb tenyész- vagy hasz-
nálási állatok beszerzésére
és azokat felelősség mellett
gyorsan és jutányosan di-
rekt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi
Társaság Kolozsvár, Szent-
egyház-utca 2-ik szám.
Telefon 311. 424

**Elsőrendű magyarfajú
erdélyi
jármosökorok,**

ugyszintén 1 éves magyarfajú

**erdélyi
ökorborjak**

minden időben nagy válasz-
tékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál
Szamosújvárt

Szolnok-Doboka megye. 317

**Muraközi
hidegvérű (norl) Igás
tenyész-
lovak**

és tenyészmenek
vásárlásánál közvetlen a
tenyésztőtől, segédkező-
semet felajánlom s a folyó
évtben Muraköz és vidékén
tartandó lóvásárok jegy-
zékét kívánatra szivesen
küldöm. Elsőrendű referen-
ciák rendelkezésre állnak!

Czímem:
Idősb Heinrich Mór
lóvásárló ügynösége

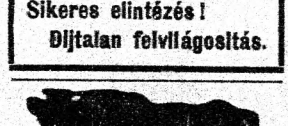
Csáktornya (Muraköz)
Sürgőnyezim:

**Heinrich Senior,
Csáktornya. 5759**

FARAGÓ ADOLF
szarvasmarha-, juh-
és sertés-ügynök
**BUDAPEST, VII.,
Rákóczi-ut 32. sz.**
Telefon 76-85.

El fogadja a tisztelt
gazdaközönség meg-
bízását **hizott, hiz-
lalnivaló és növen-
dék szarvasmar-
hák, fejős tehenek,
juhok és sertések
adás-vételének
közvetítésére.**

Sikeres elintézés!
Díjtalan felvilágosítás.

Elsőrendű fajjellegű
**vöröstarka ökor és
üszőborjakat**

1-2-3 éves korban, to-
vábbá hizlalásra v. járomba
való tarka ökröket, ugy-
szintén hasas v. friss fejős

teheneket
a legjutányosabb áron
egyezség szerint bármily
mennyiség szállítására vál-
lalkozunk 269

Spitzer és Weller
Kis-Czei

Hizlalásra
való és mindenféle fajta

jármos ökröket,
valamint szép 1-3 éves

**vöröstarka növendék
ökorborjakat**

bármely mennyiségben és
szerződéses szállítás mel-
lett eladásra ajánlanak 407

Récsey és Dukász
szarvasmarha-kereskedők
NAGYKANIZSA.

Vegyések

Zöldsegetermesztőknek
nékülözhetetlen utmutatást nyújt
a „Könyvkereseti könyvtár-
teremtés” című könyv. 90 fill-
ért bérmentesen küldi a szerző.
Németh József állami kertész-
tanító Orosháza. 3614

Birtokos, valamint gazdatiszt
„Vulkan” urak, kérik ingyen a
„Vulkan” aczéllánc közlöny,
melyben fontos tudósítás van egy
minden gazdaságban nélkülözhe-
len szerszámról. Czím: „Vul-
kán” kiadóhivatala **Devecser.**
3662

Gőzekelőrszántást:
Fowler-féle 20 HP kétrend-
szerű gőzekémmel igen
mértányos ár mellett azon-
nal vagy későbbre elvállá-
lok. Szőlőrigolyozást sekély
és mély szántást, grubero-
zást, tuskóirtást. Megkéré-
sések intézendők

GRÜNWARD LAJOS
uradalmi intézőségéhez,
Daruvár. 3590

A legnagyobb állami és első
díjjal kitüntetve, berezgi
tisztelődij stb.

**KOEHLER
FRIGYES**

kertművész és kertépítő
Kerttechnikai iroda:

Budapest
VII., Gizella-ut 15. szám.
(lakás: VII., Thököly-ut 46.)

TELEFON: 25-33.
**Park, kert stb. terve-
zése, kivitelem.**

Tajkerteszeti képes utmutató
kívánatra ingyen küldetik.

Eladás

Alkalmi zongoravétel
Bösendorfer Schweighoffer
Kern-Wirtl kiváló mesterek
gyártmányú 300 forinttől
feljebb, **Flaninó 150 frt. új
zongora, vagy pianó 250
frttól feljebb, minden áron.**
Zongora, eszimbalmhang-
lások helyben és vidéken,
szakavatott munkások által
gyorsan és olcsón eszközöl-
tetnek. **KEMENYI MIHÁLY**
a Magyar Kir. Zeneakadémia
szállítója, **BUDAPEST, VI.,
Király-utca 53. 5472**

Gödöllőn közvetlen a vasút és
szép árnyas liget
mellett 2 bérház eladó. Egyik
ház 4 szép szoba, hozzávaló
összes melléképületek, parkiro-
zótt udvar elkülönített gazdasági
udvarból áll. Ugyanott a másik
bérház 4 lakással, melyek évi bére
1100 korona, szintén eladó. Bővebb
értesítés „Ház” jellege alatt a
kiadóhivatalban nyerhető.

Tökmag. Sok éven át általam
nagy sikerrel neme-
sített szürke Indiai Mammuth és
vörös kínai keresztelésű szá-
mazó vetőmag nálam kapható.
Terménye kiválóan eltartható és
bőtermő, kilója 3 korona. Tarnai
Bertalan földb. Apostag, Pest
megye. Megrendelésnél kérem e
hirdetésre hivatkozni. 3616

Eladó szőlőkaró nagyobb
mennyiségben hasított és
gömbölyű, 130-200 cm. nagyság-
ban. Bővebb felvilágosítást nyújt a
Kisterennel uradalom, Kisterennén
3648

Sárga Orpington keltetőtojás
darabja 60 fill. Pekingi
kacsatojás darabja 40 fill. Misesai
gazdaság, u. p. Kapornok, **Ezla
megye. 3641**

Paulsen féle júliusi vetőmag-
burgonyára árajánla-
tokat kér gazdasági intézőség
Fekete-pusztá, u. p. Lepény. 3643

Eladó bérház!

**Budapesten (IX.,
Mester-u, 12. sz.)
a Ferencz-körút
közéleben, 175 m.
Vilamos megálló. Felvi-
lágosítással ugyanott a
háztulajdonos szolgál. —
Ügynökök kizárva.**

Sárga orpington tojás. Fajlisz-
tasáért jótállók. Kitün-
tetett törzsek származéka. Válo-
gatótt, szapora tojótól, remek
állatok; rázásmentes dobozban,
franko csomagolás és szállítás,
tuzatonként 2 frt. 75 kr. Hálász.
Besznákfalú, Nyíharadón. 3640

**Kecskeméten a gyümölcsfákat
rügyfakadás
előtt mástól százalékos kémia-
oldattal szokás permetezni. Kémia-
matlak különként 64 fillért szállít
Mayer Zoltán Kecskemét.
3546**

Csometo eladás. **Mezői
kopasz szil 2 éves, ezre
15 korona, 10.000 drb 140
korona. Amerikai szil 2 éves,
ezre 18 korona, 10.000 drb
160 korona. Faragó Bélánál
Zalaegerszegen. Főurjegyzék
ingyen és bérmentve. 3618**

Dinnyemagvak. A nyári
kiállításán állami aranyérem-
mel kitüntetett, exportra is
a legkiválóbb: **Tozó Admi-
ralis, Bellegarde, Margit és
Orange Kanfaluok, Róza,
Miskolc, Örs és sárga husu
Turkesztók, sárga és zöld husu
Anaszt, Marsosky és a Pósa-
féle vörös husu görög dinnye-
magvakat adagonként 30 fillért
szállít a Pósa-féle export-
dinnyetelep Budapest, I. ker.,
Budafoki-ut 48. szám. 3629**

Spárgagyökér, korai argen-
tenif, gyö-
nyűren fejlett, biztosan hajtó,
egy, két és három éves, száza 180-
220-260 fillér, ezre 16-20-24
korona. Csomagolás önköltségen.
Utánvételrel szállítja Irnakert
Nagykanizsa. 3619

Eladó burgonya „Uptodate” igen
bőtermő, egészséges ellen-
álló faj, vetőmagnak és élelmezési
cézra kézzel válogatva gazdasági
intézőségél Dumaszerdahelyen,
vevő szákjában ab állomás 4 kor.
3597

Hirdetmény. **Akácsemete**
Maurer magból
60-70 centi magas, ezrenként
3 frt, 70-80 centi magas 3-50
frt, 2 éves akácsemete 150 centi
magas, ezrenként 6 frt, 2 éves,
1 méter magas, ezrenként 5 frt.
Gleditsia élő sövény, 2 éves,
120 cm. magas, ezrenként 6 frt,
2 éves, 1 méter magas, ezren-
ként 5 frt, legjobb minőségben,
díjmentes csomagolás és a tiszta-
lóki vasútra feladás mellett, alól-
tróttal kisebb és nagyobb mennyi-
ségben őrsi és tavaszi szállításra
kapható. Százezren felüli meg-
rendelésnél 5% kedvezmény. Do-
bos Imre főszozlogató Tiszalökön,
Szabolcs m. 6856

Eladó elsőrendű szép három-
éves, gyökeres, saját ter-
mésű fajliszta **Portalis, Solomá**
vagy **Rupprecht**, hírnokok pótlására.
Ezre 45, száza 5 koronáért. Czím-
mem: **Buday Gyula** ügyvéd,
Debreczen.

Nád, 1000 kévéként 220 kor. ab
Szond, Szond vagonba rakva,
vevő ponyvával leköve. **Szokor**
20 drb járkaban, vastengelyes,
drbja 160 kor., 5 drb vételnél
10 kor. árengedmény. Kapható
Ertl József gazdaságában Szond,
Bács m. 3544

Remek malomüzlet cégfel-
eszlás miatt eladó. Mo-
dern berendezésű, olcsó üzemű,
150 métermáza magasírési mű-
malom (vámörles is üzemel) buda-
pest-zimonyi vasúti fővonal mel-
lett, az ország legjobb buzavide-
kén. A malom lisztjei kitűnő hir-
névnek örvendenek, amit a malom
produkci mind jól eladható. Aján-
latok **Molnár Ferenc** és **Társá**
címre **Titel, (Bács-Bodrog m.)**
kéremek. 3536

Malomeladás. Cömör m. jó-
ján egy gőzmalom eladó vízi jog-
gal együtt, de jelenleg 10 lóerű
gőzmotor hajtja, 1 kő és egy hen-
gerpárral, amely géplakatos- és
kovácsműhelyre is be van ren-
dezve, mindenféle szerszámmal,
még esztergáppal is. Szép lak-
ház, melléképületekkel, 1418 m²
jó földdel, szép gyümölcsösökert
hozza és egy kihasználható meleg
forrással. Czím a kiadóhivatalban.
3534

A magyaróvári m. kir. növényélet- és kórtani állomáson

évek során át folytatott kísérletek bebizonyították, hogy a

Dr. Aschenbrandt-féle BORDÓI POR

a szőlő peronospora-betegségének és a burgonyavésznek leghathatósabb ellenszere.

A bordói por oldata **legjobban tapad** s így legtovább óvja meg a szőlőt és a burgonyát a gombabetegségektől. Amellett a bordói porral permetezett burgonya **nagyobb termést** ad és **keményítőtartalma** is emelkedik.

A gyártás korlátolt lévén, tessék az évi szükségletet mielőbb megrendelni. A porok szállítása tetszés szerinti időben és részletben történhet.

A bordói por ára:
 50 kgrammos zsákban kgrkint . . . **72** fillér
 10 és 5 kgrammos zsákban kgrkint **76** fillér
 2 kgrammos dobozban kgrkint . . . **77** fillér

Rendeléseket elfogad, használati utasításokat, ismertető füzeteket küld a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

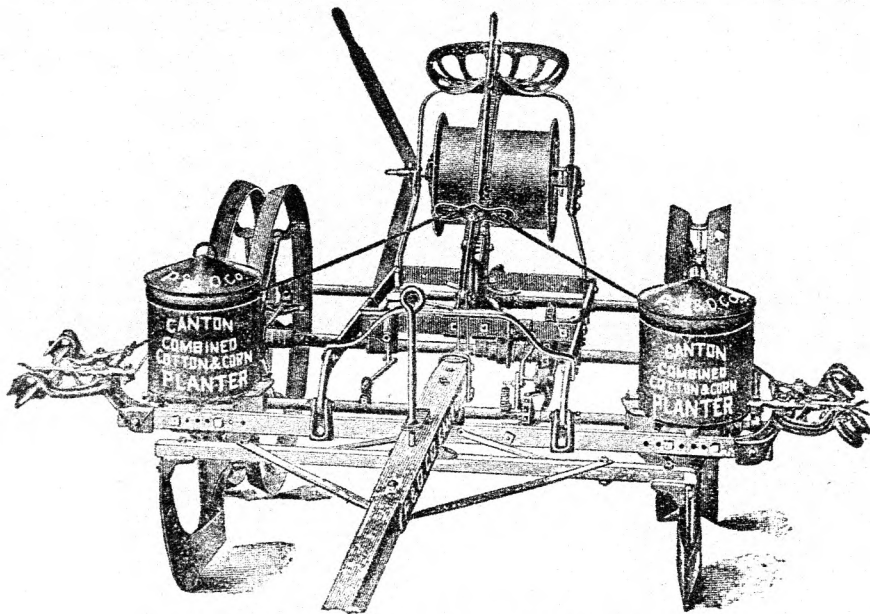
TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„Senior“

automatikusan 24—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánság szerint 2—4 szemet fészkenként.

„Senior“

megkivánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

„Senior“ tengeri-ültetőgép
 autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“

munkaképessége sor-köz és táblahossz szerint, napi 7—10 m. hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior“

magyar gazdaságokban 1907. évben körülbelül **200 példányban** kitűnő eredménytel dolgozott.

Referenciák:

- Főhercegi uradalom, Főherceglak.
- M. kir. gazd. akadémia, Debreczen.
- Ungar Lajos urad., Ómoravicza.
- Deutsch Sándor gazd., Valkány.
- báró Podmaniczky Endre urad., Kelebia.
- báró Hammerstein R. urad., Pusztasári.
- gyulai Gaál Rezső, Mozsor.

McCormick Harvesting Machine Comp.
Chicago, U. S. A.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Referenciák:

- gróf Eltz-féle urad., Vukovár.
- gróf Teleki Arvéd urad., Drassó.
- báró Kemény József urad., Marosnémeti.
- gróf Andrassy Sándor urad., Szigetvár.
- Csókai uradalom, Csóka.
- Plukovits József gazd., Csantavér.
- Deutsch Adolf gazd., Nagybodány.
- Gergely Károly gazd., Gyömrő.

24
 Hirdetési
 minden sz
 : den
 A legkise
 Betöl
 birtok
 H
 Földbirtok
 Díjmentes
 A Magyar
 és Erdő
 gos Egye
 IX., 1101-
 birtokos
 figyelmét
 állást köz
 helyben gazd
 bözöb állás
 gyzeve.
 Az állások
 díjmentes
 esetén az e
 zetősége
 lásra mogt
 tot ajánl s
 az illetők
 salait és
 sükre von
 megküld.
 Tisztelettel
 birtokos
 kal, hogy
 sok betölt
 irott egy
 közvett
 igénybe
 kadjanak.
 A M. Gazdasá
 Országos Eg

Betöltés

Szegédkertés
 lében szakér
 nőten 192 kor
 120 kor., föld,
 marhatartással
 solatok gazda
 Felső-Láncz, p
 megye) küldén

Erdézi áll
 ten
 nak akadémiát
 praxissal bír
 előnyben rés
 magyar nyelv
 is bírják. Jav
 korona, teljes
 eladott árábó
 Bánffy Albert
 hoz czimzend
 léklendő, a fo
 uradalmi intéz
 Szilágygyfal

Irodatiszt
 magyar gazdasá
 nyítvány, a
 nyelv szóban ir
 lehetőleg szóba
 fizetés, szabad
 világitás és hav
 Ajánlatok inté
 báró igazgató
 Nyitra megye.

Segédtsizt
 temesretelei
 Teljes ellátás é
 fizetés. Akik
 bírják előnyben
 latok intézend
 Bucsány (Nyitra

Egy segédtsiz
 dett meg
 Springer Mária
 (Békes m.) urad
 zóktól megkiván
 XXVII. t.-cz. el
 tovább a magya
 nek szó és írásb
 tése 1200 kor
 világitás. Kérve
 küldetnek vissz
 „Uradalmi intéz
 Bucsá, Békes m
 J.-N.-K.-Szolnok

A kisterenyos
 (Nógrád m.)
 bogárnemesteri áll
 évi fizetés 200 k
 mérő buza, 20 p
 mérő árpa, napc
 1 drb kocza és n
 1275 []-öl kert
 tízezőre 4 méter
 és látkás. Gazdas
 hintómunka javítá
 galmas és józan
 modványaitkat a
 intézőséghez küld

Iszpan szerény
 gyakorlat
 daságra kereset
 feltétel. Tovább
 kisebb gazdaság
 műveltséggel bír
 terjes gazdaság
 gyakorlatot. Csá
 latok és bizonyí
 melyek nem adat
 berger Gyula Gy
 dendők.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkésőbb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD**
a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

Szalmát, szénát,

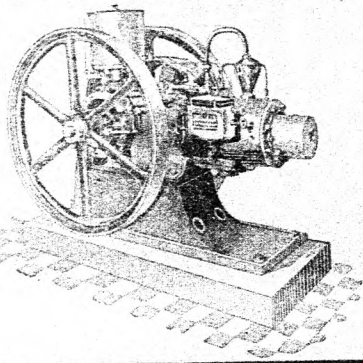
muhart és zabos-bükkönyt bármily mennyiségben
veszek és eladok. 453

SCHREIER BÉLA :: TAKARMÁNY-
NAGYKERESKEDŐ
BUDAPEST, VIII., NÉPSZINHÁZ-UTCZA 22. Telefon 20-52.

CLIMAX és ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély,
se pénzügyi ellenőrzés.

Elsőrangú referenciák.

BACHRICH ÉS TÁRSA

MOTORGYÁR 304

Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

felhívja a t. gazdaközönség figyelmét minden szerkezetű aratógéphez használható

manila kévekötőfonalára,

melyet mint egyedüli hazai gyártmányt, garantált 45 kg. minimális hordképességgel, a külföldinél jelentősen olcsóbb árban szállít.

Múlt évben több mint 1000 mmázsát adott el a gyár és számos nagy uradalom elismerő-levele bizonyítja a fonal kifogástalan minőségét.

Ugyanott **gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok** legelőnyösebben beszerezhetők.

HIRDETMÉNY.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályu **sim** és **gyökeres Riparia Portalis, Vitis Solonis és Rupestris Monticola** alanyvessző. Továbbá ily alanyokon készült első osztályu **gyökeres fásoltvány** a legkitűnőbb csemege- és borfajokban; ugyancsak **sim** és **gyökeres hazai szőlővessző**.
Fajtisztaságért kezesseget vállalunk.

Badacsony-szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolca,
Zala megye. 228

A ki földet

bérbe adni vagy bérbe venni, eladni vagy venni
akar, forduljon bizalommal a

Földbérleti és parcellázó bank részvénytársasághoz
Temesvár—Belváros, Losonczy-tér, (Vimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik telepítések és parcellázások keresztülvitelével és e célból megvesz vagy bizományban átvesz nagybirtokokat s ezeket kedvező feltételek mellett kigazdálnak a tulajdonos közreműködése nélkül eladja.

Mindennemű szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással díjmentesen szolgál.
308

Tavaszi trágyázásra legalkalmasabb a Cséry-féle szemétrágya,

mely a legolcsóbb phosphort, kálit és nitrogént tartalmazó természetes trágya. Az istállótrágyát tartalomban és hatásban jóval felülmúlja. Rövid idő alatt rengeteg népszerűsége tett szert.

Ismertetések, analizisek és árajánlatok kaphatók a központi eladási telepen:

BAYERTHAL és **LEVY** cégnél Budapest, V. ker., Bálvány-utca 26.

A közér-
években
kozhatja
sorban az
kával ker-
többé-kev-
szoritva,
napra ké-
a szükség-
ban érzik
A drág-
zési visz-
kivánságo-
a kormán-
alapokon
okokat s
ges — i-
közökkel

Weker-
lag, már
törvényh-
rendelet-
nak kutá-

E felh-
fölrüház-
bányaka-
felül a
a megbí-
a drága-
hitésére

A drá-
élelmezé-
kálatoke-
a kormán-
törvényh-
javaslato-
a statiszt-
lyek az-
kek áre-
1905-ik-
nak a
akciója-
gában
idézé ne-
kívül fig-
Zavado-
mig az-
okait s
előadój-
kedelmi-
külön k-
kat az-
javaslat-
a drága-
Weke-

kérte f-
ben ser-
képvisé-
az ipa-
semmi-
hogy e-
jelenleg-
ez oly-
től vag-
kérne
napszá-
Azt
hogy a

A drágaság.

Jeszenszky Pál ügyv. titkár előadói előterjesztése az OMGE. egyesült szakosztályainak f. évi márcz. hó 27-én tartandó ülésére.

A közéletmezési viszonyok terén az utolsó években bekövetkezett drágaság élénken foglalkoztatja az összes társadalmi osztályokat, elsősorban azokat, melyek kézi vagy szellemi munkával keresik meg a mindennapi kenyerüket s többé-kevésbé korlátolt jövedelemre lévén szorítva, egytől összes szükségleteiket napról-napra készpénzen kénytelenek beszerezni, tehát a szükséges cikkeket megdrágulását is legjobban érzik.

A drágaság miatti panaszok s a közéletmezési viszonyok javítását és rendezését sürgető kívánságok akcióra készítették ez ügyben magát a kormányt is, amely elhatározta, hogy széles alapon kutatni fogja a drágaságot előidéző okokat s ezek alapján — amennyire ez lehetséges — igyekezni fog a rendelkezésére álló eszközökkel olcsóbbá tenni a megélhetést.

Wekerle Sándor miniszterelnök ebből folyólag, már 1907. szeptember havában az összes törvényhatóságokhoz és bányakapitányságokhoz rendeletet intézett, amelyben a drágaság okainak kutatására szólította fel őket.

E felhívásnak tizenhét törvényhatósági joggal felruházott város, negyvenhét vármegye és öt bányakapitányság felelt meg. Kiküldött ezenfelül a miniszterelnök egy bizottságot is, azzal a megbízással, hogy a maga részéről is kutassa a drágaság okait és terjeszsen elő ennek enyhítésére alkalmas javaslatokat.

A drágaság okainak kikutatására és a közéletmezési viszonyok javítására irányuló munkálatairól terjedelmes kötetekben számolt be a kormány. Külön kötetben csoportosította a törvényhatóságok részéről beérkezett véleményes javaslatokat. Egy másik vaskos kötet azokat a statisztikai adatokat foglalja magában, melyek az élelmiszerek és élelmiszükségleti cikkek áremelkedését világítják meg 1897-től az 1905-ik évig bezárólag. Az osztrák kormánynak a drágaság ügyében megindított hasonló akciójának eddigi eredményeit foglalja magában egy további füzet. A drágaságot előidéző nemzetközi okokat világítja meg egy rendkívül figyelemre méltó és értékes tanulmányban *Zavadovszki* Alfréd pénzügyminiszteri titkár, míg az élelmiszerek megdrágulásának egyéb okait *Serfőző* Géza, Pestmegye közgazdasági előadója és *Krejsi* Rezső dr. a budapesti kereskedelmi és iparkamara titkára ismertetik külön-külön kötetben. Kiegészítik minde tanulmányokat az ezek alapján készült részletes bizottsági javaslatok és a földművelésügyi miniszteriumnak a drágaság enyhítésére irányuló javaslatai.

Wekerle miniszterelnök nagyon bölcsen nem kérte fel véleményadásra a drágaság kérdésében sem az ipari, sem a mezőgazdasági érdekviseleteket, nyilván úgy okoskodván, hogy az iparosoknak és nyerstermelőknél nincs semmi okuk arra vonatkozólag javaslatokat tenni, hogy előállított áruikat miképp értékesítsék a jelenleginél olcsóbban, tehát rosszabbul. Hiszen ez oly kívánság volna, mintha a tisztviselőktől vagy munkásoktól valaki arra vonatkozólag kérne javaslatokat, hogy évi jövedelmüket vagy napszámukat miként csökkentésék.

Azt azonban helyénvalónak látta a kormány, hogy a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem és az

érdekelte hatóságok képviselőinek bevonásával tartott szaktanácskozmány elé vigye megvitatás céljából a drágaság ügyében összegyűjtött anyagot s az annak enyhítését célzó javaslatokat, alkalmat adván az azokhoz való hozzájárulásra. Az egyes érdekcsoportok képviselői éltek is az alkalommal elég bőségesen s a lefolyt szaktanácskozmány tárgyalásai közismertek.

Épp ez okból talán feleslegesnek is látszik, hogy a drágaság kérdésével ehelyütt ismételtén foglalkozzunk. Mindazonáltal helyénvalónak kell tartanunk e kérdés beható megvitatását azon okból, mert egy a közvélemény, mint különösen az anketén megnyilvánult vélemények szerint az élelmiszerek megdrágulásának közvetlen előidéző oka a mezőgazdaság s ebből folyólag a drágaság megszüntetését, vagy legalább enyhítését célzó javaslatok túlnyomólag a mezőgazdaság egyenes megkárosítására irányulnak. Ehhez pedig nekünk is van szavunk s a mezőgazdaságot hátrányosan érinteni kívánó mindennemű javaslat ellen a leghatározottabban tiltakoznunk kell.

Csodálatos, hogy amikor vagy másfél évtized előtt a nyerstermény árak hihetetlenül alacsonyok voltak miatt a magyar mezőgazdaság csaknem válságba került, akkor senkinek sem jutott eszébe segíteni annak bajain, most azonban, hogy különböző okok összejárása folytán a terményárak valamelyest emelkedtek, az egész közvélemény a mezőgazdaság megrontása árán akarna a helyzetet javítani s a kormány hajlandónak látszik ezt a törekvést támogatni. Azonban az ország érdeke ennek ellenkezőjét parancsolja s nem a mezőgazdasági nyerstermények árainak csökkentése, hanem azok emelése, vagy

legalább mostani nivóban való tartása kellene, hogy a kormány legfőbb gondját képezze mert az ország fizetési képessége ezt követeli.

Miután úgy a közvélemény, mint az anketén történt felszólalások a mezőgazdaság terhére rójják a bekövetkezett drágaságot s mert az ezt enyhíteni célzó javaslatok nagyobb részben a mezőgazdasági termelés megkárosítására irányulnak, foglalkoznunk kell a drágaság kérdésével teljes tárgyilagossággal s ki kell mutatnunk, hogy a nyerstermények árában bekövetkezett áremelkedés maga a legtávolabbról sem előidézője az élelmiszerek jelenlegi valóban magas árának, hanem hogy ezt más egyéb oly okok idézték elő, amelyekhez a mezőgazdasági termelésnek abszolúte semmi köze sincs.

A közvélemény a drágaságot előidéző okokat a gazdák szervezkedésében, a védővámok életbeléptetésében, az őrési forgalom eltörlésében, a Balkán-államok állapotbehozatalának megszüntetésében, az élelmiszerek kivitelében látja első sorban s követeli ennél fogva a védővámok eltörlését, az őrési forgalom visszaállítását, a balkán állapotbehozatal engedélyezését, a kivitel korlátozását, továbbá a néptápszerek, margarin, kókuszolaj stb. behozatalának elősegítését és más, ezekhez hasonló dolgokat.

Sorjában foglalkozni kívánunk ezekkel az óhajokkal, illetve javaslatokkal s le akarjuk szállítani azokat kellő értékükre. Előbb azonban foglalkozni óhajunk röviden a drágaságot előidéző okokkal, azon adatok alapján, melyeket erre vonatkozólag a kormány a szakértekezlet rendelkezésére bocsájított.

I. tábla. Egyes élelmiszerek kocsinybeni eladási árai évi átlagokban a székesfővárosi vásárcsarnokok hivatalos árjegyzésével alapján.

Élelmiszerek megnevezése	Mennyiség	1900	1901	1902	1903	1904	1905 (okt.)	1906 (okt.)	1907 (okt.)
		Árak fillérekben							
Középmínőségű marhahus (leveshus)	1 kg.	112	113	112	117	128	147	176	176
„ sertéshus	„	124	116	132	146	150	175	175	177
Füstölt szalonna	„	119	117	128	150	149	173	164	169
Sertésszár	„	123	120	135	154	144	167	154	161
Belföldi szalámi	„	349	333	330	372	381	445	425	445
Teljes tej	1 liter	21	21	21	21	22	24	24	28
Lefőlt tej	„	13	12	12	13	14	20	—	—
Vaj (főzésre)	1 kg.	212	211	219	224	227	233	235	252
Buzalisz (5-ös kenyérlisz)	„	23	22	24	23	25	23	22	31
Rozslisz (II-es)	„	23	23	24	23	24	23	22	29
Fehér kenyér	„	30	29	29	29	32	28	29	33
Barna kenyér	„	28	23	23	22	25	24	24	28
Burgonya (sárga)	„	8	7	7	8	10	10	8	10
Lencse	„	34	32	36	37	39	45	62	60
Borsó	„	29	30	30	31	31	32	34	33
Bab	„	23	24	25	28	29	33	30	29
Kelkáposzta	1 drb	5	5	5	6	7	5	5	5
Vöröshagyma	1 kg.	14	12	17	11	18	13	10	14
Tojás (alföldi, friss)	80 fill.-ért hány db?	15	16	15	15	14	0.4	10.7	11.5

II. tábla. Fontosabb életszükségleti cikkek átlagárai néhány magyarországi városban 1905-ben.

	Miskolc	Szeged	Pozsony	Debrecen	Temesvár	Pécs	Kolozsvár
Marhahús	120	123	159	115	140	159	132
Borjúhús	127	130	165	127	157	135	129
Disznóhús	132	148	160	143	119	136	157
„ zsir	181	175	161	159	157	148	171
Szalonna	175	149	154	118	144	144	165
Vaj I. oszt.	250	268	253	227	249	267	290
„ II.	223	223	205	190	200	215	249
Buzaliszt	26	26	26	26	25	27	27
Rozsliszt	21	22	22	20	—	24	23

III. tábla. Fontosabb életszükségleti cikkek átlagárai néhány osztrák városban 1905-ben.

	Bécs	Linz	Salzburg	Grác	Laibach	Trieszt	Prága
Ökör 1 q	67.82	80.00	70.00	70.96	—	122.00	79.82
Borjú 1 q	100.00	85.00	117.00	107.00	129.00	—	—
Sertés 1 q	103.00	102.00	129.00	124.00	115.00	—	—
Marhahús 1 kg.	1.53	1.42	1.42	1.30	1.44	1.33	1.13
Borjúhús 1 kg.	1.58	1.28	1.42	1.35	1.58	1.62	1.38
Disznóhús 1 kg.	1.70	1.46	1.60	1.58	1.39	1.34	1.43
Sertészsir 1 kg.	1.36	1.82	1.65	1.64	1.40	1.47	1.69
Szalonna 1 kg.	1.29	1.80	1.69	1.58	1.40	1.33	1.83
Vaj 1 kg.	2.80	2.13	2.18	2.55	2.40	2.70	2.68
Buzaliszt 1 q	29.33	28.43	26.03	25.87	31.41	29.16	23.28
Rozsliszt 1 q	21.24	24.00	19.17	25.68	27.16	22.00	23.97

A drágaság, amint ezt mindannyian tapasztalásból tudjuk, nagy arányokat öltött a termelés minden ágazatában. (A főbb fogyasztási cikkek áralakulásáról a budapesti vásárcsarnokokban tájékoztatást nyújt az I. számú kimutatás. Összehasonlítás okából közöljük néhány belföldi és osztrák nagyobb város 1905. évi hasonló adatait is, amely évbent i. a jelenlegi drágaság nagyobb mérvet kezdett ölteni.) A drágaság azonban nem helyi, hanem nemzetközi jellegű, csakohy nálunk, ahol a kereseti források gyengébbek s az egyesek jövedelme csekélyebb mint a gazdagabb nyugati államokban, sokkalta jobban érezhető, sőt a drágaság foka is megkelelő intézmények és észszerű korlátozó intézkedések hiánya s más egyéb okok miatt talán abszolút is nagyobb mérvű, mint másutt, ami nyeresztermelő ország létünkre kétszeresen szembeötlő. A drágaság okai — jellegüknek megfelelőleg — részben nemzetközi, részben helyiek.

A drágaság általános, vagyis nemzetközi oka *Zawadowski* Alfréd szerint a világgazdaságban közreműködött általános természetű ármeghatározó tényezőkre vezethető vissza. Ezek a tényezők pedig legfőképpen a következők: 1. Az aranyprodukció az utóbbi években bekövetkezett rendkívüli emelkedése. 2. Egyes világ-események, mint pl. az ebben az évtizedben lezajlott háború. 3. A munkásoknak az utolsó évtizedben erősen terjedt és megerősült szervezése. 4. A „Standard of life“ (az összes kulturált államokban valamennyi társadalmi rétegnél egyaránt észlelhető életigények megnagyobbdása s az életmód szintjének emelkedése). 5. A nagyszabású trösztök, kartellek és szindikátusok.

Mind ezek a tényezők a pénz és az áruk, illetve munka közti értékviszonyt megváltoztatták, még pedig oly irányban, hogy az áruk általánosan emelkedtek s minthogy ezt a viszonyváltozást nemcsak az áruk, hanem a pénz oldaláról is közreműködött ármeghatározó tényezők is előidézték, ennél fogva a pénz vásárlási képessége s ennek keretén belül a pénz vásárlási ereje is lényegesen csökkent.

Nem szenvedhet kétséget, hogy a fentebb felsorolt nemzetközi alapvető okok az általános drágulás bekövetkeztére nagy mértékben közrehatottak. A magam részéről azonban abban a véleményben vagyok s aligha tévedek, ha az általános drágaság kezdő vagy mondjuk indító okául az utolsó másfél évtized előtt nagyszabású létesült kartelleket, szindikátusokat és hasonló egyesületeket jelölöm meg, amelyek az

ipar által termelt áruk forgalombahozatalának szervezése s azok árának emelése céljából létesítettek. Ezek adták meg a mai drágaságnak az első lökést. Hogy azután az organizált munkások bérharcza, a folytonos sztrájkok és az ezek révén kiereszkolt munkabéremelések az egész vonalon óriási módon segítettek elő a termelés megrágitását s hogy az aranyprodukciónak az utóbbi években bekövetkezett rendkívüli emelkedése s ennek folyamánként a pénz vásárlási erejének tetemes csökkenése, valamint főleg az utolsó évek kedvezőtlen terméseredménye is fokozta a drágaságot, az bizonyításra nem szorul.

Igazolja ezt a véleményt egyébként *Zawadowski*-nak a kartellek, szindikátusok, stb.-ről

mondott az a nézete, hogy „a kartellárak rendszerint viszonylagosan és átlagosan is magasabbak, mint a versenyárak, megrágitják a fogyasztást, ami ellen a szervezeten és védtelen fogyasztóközönség versenyvállalatai reussálni mindaddig képesek nem voltak. Valamennyi kartell politikája a vállalkozói nyereség emelésére irányul, ami úgy érnek el, hogy számításba veszik, milyen kereslet és mekkora ár mellett tehetnek szert a legnagyobb haszonra és mily mennyiséget képesek bizonyos ár mellett értékesíteni.“

A kartellek és szindikátusok s hasonló egyesületek pedig a termelés minden ágazatában a kelletnél nagyobb számban vannak. Ausztriában és Magyarországon csupán az utolsó tíz év alatt a következő ismert kartellek alakultak: árpagyöngy-, benzín-, juhbőr- és talpbőr-, cement-, ócskavas-, sör-, szesr-, gyufa-, karbid-, papír-, czerina-, csomagolópapír-, enyvfászen-, parkett-, szénsav-, biztosítási, fehérnemű-, kőszén-, cukorfinomító-, esernyő-, izzólámpa-, játékszer-, kalap-, malom-, műtrágya-, nemez-, ócskarongy-, petroleum-, rézsodrony-, szóda-, téglá-, tinta-, üveg- és vaskartell.

Látjuk tehát, hogy az áruk emelése céljából létesült ily egyesületek az ipari termelés minden ágában működnek s elvitathatatlan faktum, hogy az ipar — bár elismerem, hogy sok tekintetben kényserítő körülmények behatása alatt — nagyon céltudatosan és eredményes eszközökkel törekszik előállított áruinak árát emelni, azok értékesítését fejleszteni és organizálni s ezzel üzleti hasznát öregbíteni. És e fölött senki meg nem ütközik, sőt ezt a törekvést mindenki igen érthetőnek és természetesen tartja.

De ha ezt a törekvést jogosultnak és megengedettnek tartják az ipari termelés terén, akkor vajon mi okból tartják azt jogosulatlanak és megengedhetetlennek a mezőgazdasági termelés terén, holott pedig köztudomásúlag általában a nyeresztermelőket okolja a közvélemény a bekövetkezett drágaság miatt és megengedhetők hirdeti az élelmiszerek ár-emelésére irányuló törekvést.

Már pedig ez a törekvés a mezőgazdasági termelés terén is nemcsak megengedhető, de a legteljesebb mértékben okadatolt és szükséges, mert az ipari cikkek megrágitása és a munkabérek jelentékeny emelkedése elsősorban a mezőgazdasági termények termelési költségeit drágítja meg nagy mértékben s valójában nem a mezőgazdasági termények ár-emelkedése az oka az általános drágaságnak, hanem véle-

ményem szerint csak okozata az egyéb téren mesterséges eszközökkel felidézett drágulásnak.

Érthető és természetesen törekvése tehát a mezőgazdasággal foglalkozó osztálynak is az, hogy termelvényeinek árát lehetőleg fokozza, de ez a törekvése, hogy úgy mondjam, csak akadémikus értékű, mert a nyeresztermelő gazdasztály széttagoltságánál fogva képtelen az organikus szervezkedésre s ebből a szempontból tekintve, óriási hátrányban van az aránylag tökeerős, sokkalta, centralizáltabb s könnyebben szervezhető ipari termeléssel szemben.

És itt áttérhetünk a mezőgazdaság ellen emelt azon vádra, hogy a gazdák céltudatos szervezkedéssel emelték, még pedig jelentékenyen az élelmiszerek árát. Hát ezt a vádat a mezőgazdaság ellen igazán csak tájékozatlan emberek emelhetik.

Hogy mennyire nem lehet a gazdákat legvitálisabb érdekeik megvédése céljából szervezni, azt ehelyütt hosszasan bizonyítani bizonyára nem szükséges, de az avatatlannak tájékoztatása céljából egy eléggé eklatáns példával illusztrálhatom. Néhány éve csak, hogy a mostani miniszterelnökkel, aki akkoriban a Tejtermelők Egyesületének elnöke volt, szerencsés voltam részt vehetni abban az akcióban, melyet a Budapesti tejjel ellátó gazdák szervezése s a budapesti tejkereskedők kartelljének megtörése céljából megindítottunk. A tejkereskedők t. i. pár év előtt olyanira leszorították a termelőknek fizetett tej árát, hogy az már az előállítás költséget sem fedezte. Oly ár elérése céljából indította meg tehát az akkori Tejtermelők Egyesülete az akciót, amely legalább a termelési költségeket fedezze. Annak dacára azonban, hogy ebben a mozgalomban csak a Budapestre szállító termelők voltak érdekelve, tehát alig egy-két százan, a mozgalom mégis fiaskóval végződött, mert a kereskedők találtak módot az akció ellensúlyozására s bizony az egész mozgalom kudarcra végződött be. Ugyaníly eredménytelenséggel végződtek a cukorgyárak és műtrágyagyárak kartelljének megtörése céljából megindított mozgalmaik s egészen bizonyos, hogy pl. a mezőgazdasági gépgyárak kartelljével szemben sem lesz lehetséges a küzdelmet felvenni, úgy, hogy mindenki, aki csak valamelyest is ismeri a helyzetet, tisztában van azzal, hogy a gazdák szervezkedésének az áruk alakulására vajmi csekély vagy éppenséggel semmi befolyása sincs s hogy ők egyszerűen kénytelenek elfogadni azt az árat, amelyet áruikért kapnak.

El kell tehát utasítani a közvélemény részéről emelt azt a vádat a mezőgazdasággal szemben, hogy az élelmiszerek árának szertelen emelése az ő céltudatos szervezkedésének eredménye.

Ebben a tekintetben a mezőgazdaság valóban csak passzív szerepet játszik, annak dacára, hogy az egyes termelőkben kétségkívül meg volna a hajlandóság terményeiket minél magasabb áron értékesíteni, amint ez a törekvés megvan minden egyéb termelési ághoz tartozó egyénben is, de mint említettem, a gazdáknak az áruk alakulására még a szűkebb értelemben vett helyi fogyasztási cikkek áralakulására sincs semmi ingerenciája.

Lássuk most már a legerősebb argumentumot, melyet a gazdasági termények árdragító oka gyanánt felhozunk, t. i. a védővámokat. Ezekben hála Istennek valóban oly védelmet bír hazai mezőgazdaságunk, amelynek köszönheti, hogy a múlt év abnormisan rossz termés mellett a tönkremenéstől megóvatott. Egyáltalán nincs mit tagadnunk azon, sőt jogos büszkeséggel hirdethetjük, hogy a mezőgazdasági érdekképviseletek fáradozásának megett az az eredménye, hogy a hazai termelést az idegen versenytől sikerült megvédeni. És joggal utalhatunk ez alkalommal arra a tényre, hogy amíg az államhatalom az ipar fejlesztését igen hathatós eszközökkel segítette elő kezdettől fogva s jelentékeny kedvezményekben részesítette a múltban

s részesíti a legutolsó volt része hosszú éve szükségére, a lehető erejét és a megszüntetve nyervén versenyéve

IV. tábla.

1906 Feb
Ma
Áp
Má
Jun
Jul
Au
Sz
Ok
No
De
1907 Jan
Fe
Má
Áp
Má
Jun
Jul
Au
Sz
Ok
No
De
1908 Jan
Fe
Átlagos

Csakohg különösen sának az szempontj adatai igaz 1906 márc a buza, m egészen 1 árának s bekövetkez volt, kezdő vámvédele évben a b állandóan angol piac Hogy eg tulságosan idézésében számmal k többletet n legutóbb I számítván. lást feltév e czimen összegre m nélkül még élő család Amig az kedés a d hatott köz megóvta a és megóvt

s réezesíti a jelenben, addig a mezőgazdaságnak a legutolsó időkig nagyon mostoha elbánásban volt része és a mezőgazdasági társadalomnak hosszú évek munkájára és agitációjára volt szüksége, amíg jóformán az egyedüli számbavehető eredményt, a gabonavámok életbeléptetését és a Balkán-államok élőállatbehozatalának megszüntetését keresztül tudta vinni, védelmet nyervén ezáltal a hazai termelés a külföldi versenyével szemben.

A gabonaárral kapcsolatban azonban, melynek árát nagyban egészben a világpiacon konjunktúra szabja meg, van egy, azt hiszem figyelembe veendő észrevétel. Az nevezetesen, hogy bár a gabona árát valójában a világpiacon konjunktúra szabályozza, arra mégis befolyást gyakorolhatnak helyi tényezők is, ahogy minálunk tényleg gyakorolnak is. Egy ilyen igen jelentékeny árfolyásoló tényező minálunk a fedezetlen határidőjárték. 10,000 mm. gabona piacra

években a la hausse, bőtermésű években a la baisse spekulál, ennél fogva nyilvánvaló, hogy az árak normális kialakulását megakadályozza és kárára van a termelőnek és fogyasztónak egyaránt.

Eppen ezért teljesen megengedhetetlen az, hogy a legnélkülözhetetlenebb élelmiszerek értékesítésénél spekuláció tárgya lehessen, miért is szükséges, hogy a kormány ennek az erkölcs-telen üzelemnek gátat vessen.

Miután az Ausztriával megkötött kereskedelmi szerződésben a magyar kormány a fedezetlen határidőjárték megszüntetésére kötelezettséget vállalt, a magyar mezőgazdaság érdekében első sorban sürgőznünk kell a megfelelő intézkedések mielőbbi megtételét.

Sürgőzik a merkantilisták az őrési forgalom visszaállítását is a drágaság csökkentésének egyik hahatós eszköze gyanánt. Valamikor az őrési engedély fenntartását a mezőgazdaság érdekében állónak hirdették, azt bizonyítva, hogy az őrési engedélynek áremelő hatása van, most pedig annak visszaállításától a gabona árak csökkenését várják. Vajjon melyik argumentumuk az igazi s vajjon mi értéke van az ily — az adott körülmények szerint változó — argumentumoknak?

Vizsgáljuk ezután, vajjon vannak-e az általános drágaságot előidéző nemzetközi okokon kívül oly speciális okok, melyek jelesül nálunk közrehatnak a drágaság fokozására. Ily okok, illetve közreműködő tényezők az imént említetten kívül igen is vannak s konstatálni kívánom, hogy a fogyasztóknak legkevésbé sem volna okuk a panasza, ha az élelmiszereket abban az árban — illetve tisztességes polgári közvetítői haszon hozzáadásával — oly árban szerezhették meg, amily árat a gazda termelvényeiért kap. Csak hogy igen hosszú az út, amelyet a különböző élelmiszerek a termelőtől a fogyasztó kezébe jutásáig megtesznek s ez alatt a hosszú út alatt eredeti árak hihetetlen százalékkal megnövekszik.

Nem a mezőgazdaság, de a közvetítő kereskedelem drágítja meg nálunk az élelmiszerek árát s míg a gazda sok esetben alig kap annyit, amennyi az előállítás költségeket fedezi, addig a fogyasztó a beszerzési áránál száz, kétszáz százalékkal is drágábban kénytelen az árut megfizetni.

Hogy mily mérvben drágítja meg a közvetítő kereskedelem az egyes élelmiszerek árát, azt szembeötlően tanúsítják az V. számú táblázat adatai. E kimutatás tájékoztat egyrészt egyes fontosabb élelmiszerek áremelkedéséről az 1897—1905. évi időközben a nagybani és kicsinybani forgalomban, de különösen a nagybani forgalom 1905. évi adatai, összehasonlítva az ugyanezen évi kicsinybani forgalom adataival, tájékoztatást nyújtanak arról az óriási megdrágításról, melyet a közvetítő kereskedelem előidéz. Nyugodtan állíthatjuk, hogy minálunk a közvetítő kereskedelem valósággal tobzódik az árak megdrágításában s a vonatkozó adatok tülön-tul bizonyítják az élelmiszerüzorsora virágzását. Ez a drágaságnak egyik legfőbb kuforrása s ennek kiküszöbölése kell, hogy a hivatott tényezők legelsőrendű feladatát képezze.

Hogy mi módon válik ez lehetővé, úgy gondolom, hogy erre egyedül a termelőnek a fogyasztóval való közvetlen összehozatala a célravezető eszköz. Értékesítő és fogyasztási szövetkezetek létesítése feleslegessé teszi a közvetítőt s ezért ezek létesítésének elősegítése a kormány és társadalom egyik igen fontos feladata. Hangsúlyozni kell, hogy a kormányoknak is vannak e téren feladatai, mert sajnos, egyes törvényes rendelkezések némely értékesítő szövetkezetek létesítését, illetve prosperitását abszolúte lehetetlenné teszik, amint ezt a tejszövetkezeteknél tapasztalni lehet, amelyek nagy része a fennálló törvényes rendelkezések miatt feloszlanak és megszűnnek kénytelen, mert nem képes az érvényben lévő törvényes intézkedéseknek megfelelni.

IV. tábla. A gabona áralakulása a budapesti, mannheimi, párisi és liverpooli piacokon
Havi átlagárak 1906—1908-ig.

	Budapest		Mannheim		Páris		Liverpool	
	buza	rozs	buza	rozs	buza	rozs	buza	rozs
1906 Február	17.72	13.60	22.53	20.60	22.83	14.96	17.88	—
Márczius	17.62	13.63	22.48	20.40	22.82	14.63	17.16	—
Április	17.64	13.65	22.66	20.65	22.66	14.43	17.62	—
Május	18.83	13.29	22.70	20.36	22.52	14.38	17.18	—
Junius	16.68	12.98	21.23	18.06	22.86	14.77	17.40	—
Julius	16.14	12.75	21.53	17.91	23.18	15.25	17.35	—
Augusztus	15.08	12.02	20.88	17.05	21.79	15.26	16.55	—
Szeptember	14.64	12.13	20.73	17.85	21.36	15.89	16.23	—
Október	15.00	12.67	21.33	18.86	22.22	17.06	17.27	—
November	15.09	12.84	21.32	18.55	22.08	17.42	16.76	—
December	15.13	12.77	21.28	18.44	22.21	16.58	17.01	—
1907 Január	15.27	13.05	22.42	20.06	22.09	16.75	16.84	—
Február	15.64	13.21	22.64	20.40	22.47	16.81	17.13	—
Márczius	15.80	13.39	23.24	21.02	21.99	17.30	16.97	—
Április	16.93	13.51	23.46	21.49	21.79	17.58	16.92	—
Május	20.62	15.63	24.24	23.15	23.47	18.27	17.38	—
Junius	20.53	15.88	25.47	24.28	24.42	18.47	18.43	—
Julius	22.56	16.89	25.62	24.24	25.77	18.15	18.42	—
Augusztus	23.12	17.91	25.33	23.02	23.00	16.58	18.52	—
Szeptember	22.88	19.21	26.83	24.19	22.34	17.47	20.76	—
Október	23.88	20.91	29.04	25.91	22.86	18.11	21.68	—
November	25.34	23.07	28.78	25.30	22.00	18.17	22.27	—
December	26.08	24.19	27.09	24.69	21.28	17.81	22.19	—
1908 Január	25.20	21.98	27.74	25.24	21.65	17.69	21.81	—
Február	23.81	20.19	26.82	21.13	21.10	16.90	20.06	—
Átlagos havi ár	19.05	15.21	23.97	21.31	22.51	16.63	17.91	—

Csak hogy tulságos jelentőséget tulajdonítanak különösen a merkantilisták a vámvédelem kihatásának az élelmiszerek árának megdrágítása szempontjából. Az alábbi IV. számú táblázat adatai igazolják, hogy bár az agrárvámok már 1906 márczius elsején életbeléptek, mégis úgy a buza, mint a rozs ára messze alatta maradtak egészen 1907 április haváig a többi piacok árának s csak azon időtől kezdve, amikor a bekövetkező termés silánysága már kézenfekvő volt, kezdett a buza ára emelkedni s kezdett a vámvédelem érvényesülni, de a jótermésű 1906-ik évben a buza ára hazai vámvédett piacainkon állandóan csekélyebb volt a vámmal nem védett angol piac áránál.

Hogy egyébként a gabonaár emelkedése nem tulságosan jelentékeny tényező a drágaság előidőzésében s hogy az egy nagyobb taglétszámmal bíró család évi kiadásában érezhető többletet nem okoz, azt kézzelfoghatóan kimutatta legutóbb *Rubinek* Gyula a lapok hasábjában, kiszámítván, hogy q-kint 6 korona gabona árdrágulást feltéve, egy öttagú család évi többkiadása e czímen mindössze 42 koronára rug, oly összegre tehát, amelyet nagyobb megerőltetés nélkül még az igazán szerény viszonyok között élő család is elviselhet.

Amíg azonban a bekövetkezett gabonaáremelkedés a drágaság előidőzésére lényegesen nem hatott közre, addig viszont ez az áremelkedés megóvta a mezőgazdaságot a válságajutástól és megóvta ennek vásárlóképességét.

dobásával jelentékeny árdevalvációt lehet előidézni s tudjuk, hogy börzénken sok százezer métermáza papirosgabona képezi állandóan adásvétel tárgyát. A fedezetlen határidőre kötött adásvétel idézi elő hazai piacainkon azt az óriási és indokolatlan árfolyásingyulást, melynek szemtanúi vagyunk. Micsoda létjogosultsága van annak, hogy a buza egyik napról a másikra egy korona, sőt ennél nagyobb áremelkedést, vagy áresést szenved. Mivel indokolható, hogy pl. a kukoricza ma, amikor pedig a készletek már jelentékenyen megapadtak, több mint egy koronával olcsóbb, mint volt néhány hét előtt, amikor a készletek, tehát a kínálat is sokkalta nagyobb volt, mint ma? Ebből az áringadozásból a gazdának épp úgy, mint a fogyasztónak is semmi haszna sincs és a gazdának egyáltalában nem az az érdeke, hogy átmenetileg szokatlanul magas legyen a gabona és egyéb termények ára, hanem érdeke az, hogy normális középárak legyenek, mint vannak azokban az országokban, ahol a fedezetlen határidőjártékot eltörölték.

Ezeknek a normális középáraknak kialakulását akadályozza meg a spekuláció. És valóban leszögezni való nyilatkozatot tett erre vonatkozólag az e kérdésben kétségkívül kompetensnek tekinthető *Császár* Imre tőzsdetanácsos a drágaság ügyében megtartott ankétán, aki kijelentette, hogy a spekulációnak tényleg nagy része van a mostani gabonaárak felhajlásában. Miután pedig köztudomásulag a spekuláció rossz természetű

V. tábla. Egyes fontosabb élelmiszerek áralakulása a budapesti vásárcsarnokokban a nagybani és kicsinybani forgalomban.

(A vásárcsarnokigazgatóság árjegyzései szerint.)

	Nagybani forgalom		Áremelkedés	Kicsinybani forgalom		Áremelkedés
	1897	1905		1897	1905	
	árak fillérekben	árak fillérekben		árak fillérekben	árak fillérekben	
Marhahús pécenyének	—	—	—	156	187	31
„ levesnek I. oszt.	—	—	—	144	183	39
„ „ II. „	—	—	—	133	174	41
„ „ III. „	—	—	—	107	138	31
Borjúhús hátulja	120	147	27	192	244	52
„ elje	104	125	21	152	175	23
Csirke la párja	187	273	86	209	348	139
„ II. „	136	225	89	161	287	126
Tyúk la „	236	332	96	279	436	157
Rucza hí ott párja	430	558	128	500	657	157
„ sovány „	264	334	70	303	439	136
Burgonya „	392	825	533	kg. 6	12	6
Főzvény	132	174	42	184	256	72
Sárgarépa	—	—	—	17	33	16
Fejeskáposzta	—	—	—	4	9	5
Uborka	—	—	—	2	6	4

A kormánynek tehát feladata könnyen betartható intézkedések statuálásával, úgy az értékesítő, mint a fogyasztási szövetkezetek létesítését elősegíteni, hogy a termelő és fogyasztó lehetőleg összehozatván, a teljesen felesleges és indokolatlan közvetítői nyereszkekés kizárásával értékesíthesse, illetve megszerezhesse áruját. Igaz, hogy egy csomó csekély tőkével embertársai megnyuzása árán élőködő egészsz-tencia más kenyérkeresetre lesz szorítva, de ez a közérdek szempontjából fontossággal nem bíró körülmény.

Nagy mértékben elősegíti az élelmiszerek drágulását az is, hogy az élelmiszeripar szervezetlen, illetve nagyon szétagolt. Itt van pl. a sütő- vagy a hentesipar. Rongteteg nagy azoknak az iparosoknak a száma, akik többnyire tökeszegény, apró ekzsiztenciák. Nem tudom számszerűleg hány, de mindenesetre igen sok azoknak a fővárosi mészárosmestereknek a száma, akik hetenként egy darab marhát vágnak. Az ily kisüzem természetesen igen nagy rezszivel jár s innen van, hogy egy bizonyára nem „elfogult agrárius”, de a budapesti ipar- és kereskedelmi kamara titkáranak, Krejcsi dr. nak adatai szerint is körülbelül 60—70%-kal az önköltségi áron felül hozza az ily mészáros forgalomba a húst, amint azt beszerezte, úgy hogy bruttó nyeresége egy 330 korona értékű marhánál 90—100 korona. Természetes, hogy e bruttó bevételből kénytelen fedezni a mészáros igen jelentékeny rezsi költségeit és többnyire a drága kölcsönök magas kamatait is, úgy, hogy az ily kis mészáros alig tud megélni jövedelméből, de a fogyasztásra kerülő

hús árának felszökötése miatt lehetetlenné teszi a kis jövedelmű fogyasztónak a hús vásárlását, annak túl magas ára miatt.

Ugyanez az eset forog fenn a pékiparnál is. A kisebb iparosok igen sok esetben kölcsön-pénzen tartják fenn üzletüket, csekély üzemmük miatt igen nagy a rezszijük és így kénytelenek tudomást nem venni a nyeresztermények esetleg bekövetkező árcsökkenéséről, ellenben sietve megragadják azok áremelkedését készítményeik áremelésére.

Es valóban tény, hogy a nyeresztermények áremelkedését nyomon követi a készítmények áremelése, viszont általán ismert dolog, hogy a nyeresztermények áresését csak igen-igen lassan követi a készítmények árcsökkenése. Igazolja ezt a mostani gabona- és állatárak jelentékeny csökkenése s a kenyér meg sütemény, valamint a hús árának stabilitása.

Csökkeneni kell ennél fogva a kis élelmiszeriparosok számát és aránylag csekélyebb rezszivel dolgozó nagy üzemeket kell létesíteni, amely módozat mellett a mostani kisiparosok is biztosabb ekzsiztenciát fognak találni, mint ma.

Gát volna vetendő egyttal az élelmiszeripar tulságos áremelő törekvéseinek is. Ausztria példát nyújt arra, hogy ez miként lehetséges. Grác város a pl. egyes utcákban mészárszékék és péküzletek nyitására bocsájt az erre vállalkozóknak helyiségeket rendelkezésre, de időről- időre a gabona- és marhaárak alapján megszabja a kimérendő hús és a sütemény vagy kenyér árát. Aki a megállapított árakat túllépi, elveszti konzesszióját s új vállalkozó mindig akad. Ezzel az egyszerű eszközzel ellensúlyozza

Grác városa eredményesen az élelmiszeriparosok áremelő törekvését, amit a III. számú táblázat adatai is igazolnak.

Hogy az árak csökkentésére van eszköz minálunk is, azt Debreczen város példája is bizonyítja, ahol a város egyszerűen azzal a fenyegetéssel, hogy hatósági mészárszékéket állít, rákényszerítette a mészárosokat az árak jelentékeny csökkentésére.

Hatósági mészárszékék és sütők létesítése, első sorban pedig nagyobb üzemi ily vállalatok létesítése, főleg szövetkezeti alapon nagymértékben tennék lehetővé az árak csökkentését, amint ezt a gazdák értékesítő szövetkezetének husvágója is igazolja, amely jóvalta olcsóbb áron árusítja a húst, mint ezt a fővárosi mészárosok általában árusítják.

Az összes élelmiszerek között a kenyér után legfontosabb a hús, amelynek áremelkedése óriási nagy az utolsó években, olyannyira, hogy a szegényebb néposztály által meg sem szerezhető. A húsárak nagy emelkedését általában szeretik kapcsolatba hozni, sőt egyenesen visszavezetni a Balkán-államok élőállatbehozatalának eltiltására és az ország állatállományának jelentékeny csökkenésére, azaz a depekorációra. Amennyiben az állatlétszám csökkenésénél sertés és juhról van szó, itt az utolsó deczeniumban csakugyan fennforog a számbeli, még pedig igen jelentékeny csökkenés, de nem állítható ez a szarvasmarhára vonatkozólag, amelynek állománya az utolsó 10—12 évben számszerűleg nem emelkedett ugyan, de nem is csökkent és a múlt évi tavaszi állatszám-lás adatai szerint körülbelül egyforma az 1895-ik évivel. (Lásd a VI. sz. táblázatot.) Igaz, hogy az utolsó 12 év alatt emelkedett a lakosság száma és ezzel kapcsolatosan emelkedett a fogyasztás is, de ezzel szemben az utolsó 12 év alatt ugyszólván teljesen átalakult az ország szarvasmarhaállománya s a mostani létszám nemcsak számszerűleg is nagyobb valamivel a 12 év előttinél, de minőség tekintetében, azaz hussulyra hasonlíthatatlanul kiválóbb, úgy, hogy különbség az akkori és mostani helyzet között az anyag husmennyisége tekintetében nem igen van. A szarvasmarhalétszám csökkenése tehát nem lehet oka a húsárak jelentékeny emelkedésének.

De mondják, hogy a szerb marha elmaradása szökötette fel voltaképpen a marha- és húsárakat. Hát ez sem áll és voltaképpen a szerb élőállatok elmaradásának áremelő kihatásáról szóló jelszót az azelőtti vásárpénztár és a főváros dobta igen ügyesen a közvéleménybe. Csak bele kell látni a kulisszák mögé s akkor e jelszó felvetésének rugóit megismerhetjük.

Aki tudja, hogy a szerb marha körülbelül 6—7 napig állott a fővárosi vásártér istállóiban, az hamarosan megérti, hogy az istálló és sok más egyéb díjakban s a fogyasztott takarmányok révén mit jelentett ez a vásárpénztárnak és a fővárosnak és megérti, hogy a szerb marha elmaradása mekkora sebet ütött ezek bevételein. És épp ezért igyekezett a vásárpénztár minden rendelkezésre álló módon emelni a szerb felhaj-

VI. tábla. Magyarország állatállománya.

	1884	1895	+		1904	1907	+		Jegyzet
Szarvasmarha	4.879,000	5.829,000	+	950,000	5.679,000	5.953,000	+	1884—1895 = 11 évi átlagszaporulat 86,300 drb + 1904—1907 = 3 „ „ 91,400 „	
Sertés	4.304,000	6.447,000	+	1.643,000	4.275,000	4.869,000	+	1884—1895 = 11 évi átlagszaporulat 149,300 drb + 1904—1907 = 3 „ „ 197,906 „	
Juh	10.595,000	7.527,000	-	3.068,000	6.843,000	7.549,000	+	1884—1895 = 11 évi átlagsökkenés 279,000 drb + 1904—1907 = 3 évi átlagszaporulat 235,000 „	

Jegyzet. A szarvasmarha-állomány husszolgáltató képességének növekedését bizonyítja az a körülmény, hogy 1884-ben az összállománynak 78%-a volt magyar fajta szarvasmarha, amely ma már csak 37-7%, s jelenleg az állomány 62-3%-át a sokkalta gyorsabb fejlődésű és hizékonyabb nyugati fajta képezi. — Jelentékenyen javult a helyzet a tehénállomány szaporodásával is, amennyiben 1884-ben a tehénállomány az összállománynak 37-6%-át, 1906-ban pedig már 42-8%-át tette ki. Javult az apállatok aránya is: 1895-ben 1 bikára 64 tehén, 1906-ban 64 tehén jutott.

tást, am...
alatt a...
Nem es...
közzel...
jövöre...
bizony...
hatása...
árakra...
sem oly...
emelésé

VII. tá

	1905	1907	1908

Egy p...
ják en...
tás ada...
amikor...
pesti pi...
szerb m...
évi felh...
a mult...
nyen na...
kivitel...
száma...
bot tett...
évi átl...
fillért...
A mult...
állatok...
bot, te...
1905-b...
egy kie...
idejében...
ban 75...
3 febru...
3 fillér...
ben a sz...
Ezt se...
emelked...
valóban...
zési ár...
sem áll...
De en...
egy es...
a drág...
ból kik...
állatbe...
javasol...
és külö...
védelme...
Es eh...
Arad, J...
Szepes...
Nógrád...
vaslatát...
előállat...
megye...
a gazdak...
tési sa...
nagy töb...
áll, azt...
illető...
mánya...
mily óri...
előállat...
ha tud...
egészség...
tenyészt...
volna ki...
volna...
hozatal...
tűdőlob...
amely...
szarvas...
ugyanese

tást, ami sikerült is neki, felemelvén rövid idő alatt a felhajtást 35 ezerről 71 ezer darabra. Nem csodálható ennél fogva, hogy minden eszközzel igyekeztek a szerb marha felhajtását a jövőre is biztosítani, amire legjobb módnak az bizonyult, hogy kikürtöltették, mekkora áremelő hatása lesz ennek elmaradása a hus- és marharakra. Pedig nem nagyon volt és semmiesetre sem oly mértékben, amely a husárok szerfeletti emelését csak távolról is indokoltá tehetné.

sértésállományunkkal. Ily veszedelmeknek az ország állományát és ily óriási károknak az ország gazdaközösségét a kormány ki nem teheti s amint a Szerbiával megkötött kereskedelmi szerződés bizonyítja, ki sem fogja tenni. De még a husbehozatal engedélyezése is ez államokból óriási veszedelmet rejt magában, miért is a Szerbiának adott ezen koncesszió ellen ehelyütt is tiltakozunk.

Nem a Balkán-államok élőállatbehozatalának

gazdák a szárazság miatt nem képesek elegendő jószágot tartani, mert a nyári szárazság és legelőhiány miatt azokat eltartani nem képesek. Ha intézkedések tétlenének, hogy az alföldi gazdák állatállományukat tavasztól őszig a havasi legelőn tarthatnák, amely kérdésnek megoldása nem is ütközik túlnagy nehézségbe, úgy kétségkívül állatállományunk rövid idő alatt nagyon fejleszthető volna a fogyasztás javára.

Lényegesen csökkenthetné a husrágaságot a vadhusfogyasztás lehetővé tétele, de ezt az élelmiszert valóságos luxusadó terhelé, ami azok fogyasztásba vétele nagy mértékben akadályozza. A vadra kivett fogyasztási adó ennél fogva eltörölendő volna, de módosítandó maga az ezidőszert már elavult vadászati törvény is.

Egyáltalán a drágaság enyhítésére a fogyasztási adók csökkentése és czélszerűbb, igazságosabb megállapítása igen hathatós eszköz lenne. Ezek ma nagyon rendszertelenül és igazságtalanul vannak megállapítva, amint ez a VIII. számú kimutatásból eléggé kitűnik. Nemesak Budapestre, de a II. és III. oszt. községekre kivett fogyasztási adók is túlmagasak, és tény, hogy némely fogyasztási cikkek fogyasztási adója azok értékének 20—30%-át is kiteszi. Hogy ezek az adók ennél fogva mennyire járulnak hozzá a drágaság fokozásához, azt különösebben fejtegetni nem szükséges.

Baj van a városi lakosság tejjel való ellátása körül is és a tej ára valóban elviselhetlenül magas. Emellett drága pénzért mizerábilisan rossz, hamisított tejet kap a fogyasztó. A termelőnek fizetett és a fogyasztó által vásárolt tej ára között igen nagy a differenzia.

A múlt ősszel egy csomó termelőtől beszerintem az adatokat arra vonatkozólag, hogy mit kap a tej literjéért. Ezek szerint a Budapestre tejet szállító termelők átlagban 17 fillért kapnak a tej literjéért ab állomás, s mi fogyasztók mégis 28 fillért fizetünk a már vizezett tej literjéért. Ismét a közvetítő kereskedelem ár-emelő ténykedésének következménye,

E téren is sok a teendő. Első sorban szükséges a nagyobb és szigorú ellenőrzés, mert a hamisítást talán egyetlen cikknél sem üzik oly szemérmetlen módon, mint a gyermekek nélkülözhetetlen táplálékát képező tejnél, másodsorban kívánatos, hogy termelő és fogyasztó összehozassék. Megállapítandó továbbá a tejszírtartalma a mai törvényes 2·8% helyett 3·5%-ban. — Ezidőszert ugyanis a fogyasztásba kerülő tej zsírtartalma körülbelül 3%, vagyis 28 filléres ár mellett 1 százalék zsírtartalmat 9 fillérral fizeti a fogyasztó. Ha ugyan-ezen 28 filléres árért 3·5% os, tehát táphatóságban értékesebb tejet kaphat, relative olcsóbban vásárolhatja a tejet. A köztisztviselők szövetezete pl. 25 fillérért szállítja a hamisítatlan tej literjét, ami hogy mekkora különbség a kiskereskedők által árusított — vízzel hígított — tej 28 filléres árával szemben, azt a fentiek után nem kell részleteznünk.

Tagadhatatlan tény azonban, hogy a tejkereskedők is sok nehézséggel küzdenek, mert egész évre kötvén szerződést, nyáron is azt az árat kénytelenek fizetni, mint télen, holott a nyári hónapok alatt sok tejük megromlik, mert nagy részét a nyaraló publikumnak a fővárosból való távozása miatt nem tudják értékesíteni stb. A külföldön e bajon úgy segítettek, hogy a kereskedő és termelő három különböző áron, de egy évre kötött szerződés alapján vásárolja, illetve adja el a tejet. Télen és kora tavasszal a kereskedő a termelőnek nagy árat fizet, nyáron a legolcsóbbat és ősszel ismét valamivel nagyobb, úgy, hogy megfelelő berendezéssel a termelő is, a kereskedő is jól jár és a fogyasztó is elég jutányosan jut az áruhoz. Ezt a vélteli módozatokat kellene nálunk is meghonosítani, amit a kereskedők successive keresztül is vihethetnének.

VII. tábla. Szarvasmarhafelhajtás és árak a budapesti közvágóhídon 1905—1907-ben.

	Összes felhajtás átlaga 1 vásárra	Eladatlanul maradt átlag	Átlagár 100 kg. élőszul koronákban		Szerb-magyar ókor átlagára 100 kg.-kint korona
			Magyar	Szerb	
1905	3223	112	73·6	65·5	69·5
1907	2178	116	75·1	—	—
1908 jan.—febr.	2105	94	68·5	—	—

Egy pillantás a VII. számú táblázatra igazolja ennek az állításnak helyességét. E kimutatás adatai szólnak egyrészt az 1905. évről, amikor még szerb marha hajtattott fel a budapesti piacra, másrészt az 1907. évről, amikor szerb marha már nem hajtattott fel. Az 1905. évi felhajtás persze sokkalta nagyobb volt, mint a múlt évi, valamint a forgalom is jelentősen nagyobbodott az Ausztriába irányuló nagy kivitel folytán. Az eladatlanul maradt állatok száma évi átlagban egy-egy vásáron 112 darabot tett ki. Az árak II. rendű szarvasmarhánál évi átlagban 73·6 fillért, a szerb marhánál 65·5 fillért, a kettőnél együtt 69·5 fillért tettek ki. A múlt évi felhajtásból az eladatlanul maradt állatok száma egy-egy vásáron átlag 116 darabot, tehát még valamivel többet tett ki, mint 1905-ben. A felhajtás tehát a keresletet épp úgy kielégítette a szerb állatok elmaradása idejében, mint azelőtt. Az árak pedig évi átlagban 75·1 fillért tettek ki, sőt az ez évi január és február havi átlagár 68·5 fillért, vagyis csak 3 fillérrel többet, mint a szerb felhajtás idejében a szerb állatok átlagos eladási ára.

Ezt senki sem mondhatja valami óriási ár-emelkedésnek, míg ellenben a husáremelkedés valóban óriási mérvű s a nyersanyag beszerzési árának emelkedésével semmi arányban sem álló.

De ennek dacára nemesak a fogyasztók és egyes hatóságok, hanem maga a kormány által a drágaság kérdésének tanulmányozása céljából kiküldött bizottság is a Balkánállamok élőállatbehozatalának engedélyezését sürgeti és javasolja, ami ellen a magyar mezőgazdaság és különösen állategészségügyi érdekeink megvédése szempontjából tiltakozunk kell.

Es ehelyütt kérdeznünk akarjuk, hogy vajjon Arad, J.-N.-K.-Szolnok, Krassó-Szörény, Somogy, Szepes, Torontál, Zólyom, Borsod, Baranya, Nógrád stb. vármegyék alispánjainak azt a javaslatát, hogy Szerbiából és Romániából az élőállat- és husbevitel engedélyeztessék, a vármegye közönségének véleménye fedi-e? Miután a gazdaközösség kívánsága ezzel merőben ellentétes s a nevezett megyék lakosságának túlnyomó nagy többsége mezőgazdasággal foglalkozókból áll, azt hisszük, hogy ez a vélemény az illető vármegyei alispánok kizárólagos magánvéleménye s az illetők bizonyára nem tudják, hogy mily óriási veszedelem rejlik a Balkán-államok élőállatbehozatalának engedélyezésében; mert ha tudnák, hogy az ottani desperátus állategészségügyi viszonyok miatt az ország állatgyógyászata a ragályozás állandó veszedelmének volna kitéve, ily javaslatot bizonyára nem tettek volna. Főleg a Romániának adandó netáni behozatali engedély a marhapestist és ragadós tüdőlobot szabadítaná rá állatállományunkra, amely betegségek épp úgy megtizedelhetnék szarvasmarhaállományunkat, mint tette ezt az ugyancsak a Balkánról behuzolt sertésvész

engedélyezésével kell a fennforgó bajokon segíteni. Vannak egyéb eszközök, amelyek célra vezethetnek, még pedig a termelők megkárosítása nélkül. Ne az legyen a törekvés, hogy darabszám minél több állatot hozzunk a piacra, hanem hogy mentül jobb minőségű, felhizlalt jószág kerüljön eladásra. Ez azonban az adott körülmények között nehézségekbe ütközik s a gazdák ebbeli törekvését a kereskedelmi kormány helytelen politikája a legnagyobb mértékben megghusítja. Az állatok táplálkozásához, illetve hizlalásához nélkülözhetetlenül szükséges abrakatarmányok — jelesül korpá, takarmányliszt, pogácsa stb. — külföldre való kiözönlését nemesak hogy nem akadályozza, hanem valóságos prémiumok adásával elősegíti, úgy, hogy bizonyos állomásokról — hol nagyobb malmaik vannak — Németországba szállított ily küldemények után 68 korona díjszállítási kedvezményt, illetve prémiumot ad wagononkint. Ennek azután az a következménye, hogy abrakatarmányaink hihetetlen mennyiségben kiözönlnek az országból elannyira, hogy a múlt évben közel 1.600.000 q ment ki ezen takarmányanyagokból mi tőlünk, jelentékeny részben Németországba. Ez a mérvű kivitel azután felszoktette ezen takarmányanyagok árát idehaza oly fokra, hogy a hizlalást lehetetlenné tette.

Ez egy oly helytelen politika, melyen változtatni kell s épp ezért a takarmányanyagok kedvezményes kivitele feltétlenül beszüntetendő, sőt nehezítendő. Ha lesz mivel hizlálni állatainkat, akkor lesz felhajtás is bővíben.

Rá kell mutatnunk még egy más körülményre, mely e felhajtásokat nagymértékben megnehezíti. Ez az a számtalan forgalmi korlátozás, melylyel az állatok szabadforgalma akadályoztatik, még pedig igen sok esetben feleslegesen akadályoztatik. Egész járárok és megyék vannak sokszor hetekig zár alatt s az állattulajdonosok nem képesek eladásra kész jószágukat vásárra vinni. Különösen a sertésforgalom van nagyon megnehezítve a legkülönfélébb korlátozó rendelkezésekkel, melyeknek szükségességét Németországba irányuló kivitelünkkel indokolták. — Sajnosan kell azonban konstatálnunk, hogy a Németországgal megkötött kereskedelmi szerződés életbelépte óta a 80.000 darabban kontingentált mennyiségből összesen 42, azaz negyvenkettő darabot vittünk ki, tehát a mai forgalmi korlátozások fenntartásának abszolúte semmi indoka nincs. A forgalom szabadabbá tétele az árak normális kialakulására kétségkívül igen hasznos eszköznek fogna bizonyulni.

Tekintettel arra, hogy az ország népessége állandóan szaporodik és a fogyasztás emelkedik, kétségkívül szükséges az állatállomány emeléséről is gondoskodni. Intézkedések kellenek a borju és növendékmarha pusztításának megakadályozására s a havasi legelő-gazdaság meghonosítására. Havasaink legnagyobb részben kihaszíratlanok, amivel szemben az alföldi

VIII. tábla. Állami és községi fogyasztási adók Budapesten.

Az árucikk megnevezése	Az áru súlya vagy mértéke	Fizetendő fogyasztási adó					
		állami		községi		összesen	
		kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
Bor, minőségi különbség nélkül	Hl.	12	92	1	08	14	—
Ökör és bika, levágva	400 kg.	12	60	2	90	15	50
Tinó	300 „	12	60	2	90	15	50
Tehén	160 „	12	60	2	90	15	50
1 éven alóli borjúk	120 „	2	10	—	56	2	66
„ „ „	50 „	2	10	—	56	2	66
Juhok	15—30 kg.-ig	—	80	—	30	1	10
Báránypók, malacok	4—14 kg.-ig	—	52	—	24	—	76
Süldők	6—20 „	1	58	—	40	1	98
Sertések	21—200 kg.-ig	3	16	1	06	4	22
Friss hús	100 kg.	4	70	1	20	5	90
Beszózott, páczolt hús, buskésztmények	100 „	4	70	1	20	5	90
Pulyka, lud	darabonkint	—	20	—	05	—	25
Kacsa, káppan	„	—	10	—	03	—	13
Tyúk, csirke	„	—	06	—	02	—	08
Vad, szarvas, dámvad	160 kg.	6	—	2	—	8	—
Vaddisznó	17 kg.-on felül	6	—	2	—	8	—
„	17 „ alul	4	—	1	—	5	—
Óz, zerge	20—30 kg.	4	—	1	—	5	—
Nyul	darabonkint	—	30	—	10	—	40
Feldarabolt vadhus	100 kg.-kint	10	72	2	08	13	40
Pácán, fagd	darabonkint	—	60	—	20	—	80
Vadkacsa, fogoly, szárcsa	„	—	20	—	06	—	26

IX. tábla. Egyes fontosabb ipari cikkek behozatala a magyar szent korona országainak területére 1903—1906:

Az áruk megnevezése	Mennyiség ezer q.-ban vagy ezer darabban				Érték millió koronában			
	1903	1904	1905	1906	1903	1904	1905	1906
Pamutszövet	458	453	448	494	148	157	149	182
Gyapjuszövet	61	63	63	71	69	70	74	84
Félgyapjuszövet	56	58	55	57	28	30	28	30
Selyemszövet	3	3	3	3	20	20	20	21
Fehérnemű	12	13	13	17	11	12	12	20
Férfiruha	18	19	19	22	17	18	18	20
Köztű pamutaru	30	36	38	40	14	16	16	19
Len-, kenderszövet	35	29	30	33	14	14	15	18
Félselyemszövet	4	4	4	4	11	11	10	12
Női ruha	7	7	6	6	13	13	12	10
Csipke	3	4	4	3	6	7	7	7
Czipő és eszima	21	22	23	25	14	16	17	21
Férfikalap	6	7	7	3.211	6	7	7	10
				ezer db.				

X. tábla. Egyes élelmiszerekre szolgáló állatok és állati termények kivitele a magyar szent korona országjaiból 1903-tól 1907-ig.

Az áruk megnevezése	Mennyiség ezer q.-ban vagy ezer darabban					Érték millió koronában				
	1903	1904	1905	1906	1907	1903	1904	1905	1906	1907
Ökör	265	301	238	194	175	115	136	108	94	82
Tehén	48	58	56	40	33	16	18	20	14	12
Sertés	413	372	408	425	390	60	52	57	59	60
Tojás	396	403	283	361	404	30	31	23	31	34
Eleven szárnyas	8.308	8.489	7.310	7.589	7.540	10	10	11	13	13
Friss hús	86	92	102	96	91	9	10	13	13	12
Dizsnózsír	94	75	43	70	91	12	9	5	9	12
Vaj	52	54	42	41	41	9	10	8	8	8.7
Szalonna	49	57	60	61	65	5	6	7	7	8
Leőtt szárnyas	127	131	113	114	124	15	14	15	18	20

Sok nehézségbe ütközik a tej szállítása is hűtővagonok hiánya miatt. Ilyenek alkalmazásával lehetővé válnék a tejnek nagyobb távolságról való szállítása is a nagyobb fogyasztási piacokra, ami szintén figyelembe vehető körülmény.

Hihetetlenül nagy a tojás és baromfi ára is. A tojáskereskedelem nébány nagyobb cég kezében van, kik domináló helyzetüket a maguk javára nagyon jól ki tudják használni. Tojás-gyűjtő szövetkezetek és egy központi tojás-értékesítő szövetkezet gyökeresen javíthatna a mai kedvezőtlen helyzetet, valamint szükség lenne baromfi-hizláló-telepek nagyobb számban való létesítésére is.

Hogy mennyire drágítja a fővárosi lakosság megélhetését a vásárcsarnokok intézménye mai szervezetében, arról megérdemelt, de mégis túlonult szelid kritikát mond dr. Krejcsi a fővárosi drágaság okairól írott előadói munkálataiban s valóban a főváros tulságosan fiskális politikát üz ezen intézményeivel, nem kis mértékben mozdítván ezzel elő Budapesten a drágaságot.

Amint nekünk van a világon a legdrágább és legluxuziózabb parlamentünk, azonképpen Budapest áll első helyen a legluxuziózabbban és legdrágábbban épített vásárcsarnokaival. Ezt illetőleg igen érdekes leleplezést tett legutóbb a főváros volt főpolgármestere, aki egy párt-értekezleten a főváros gazdálkodását bírálván, kiemelte, hogy a vásárcsarnokok építési költségei eredetileg 5 millió koronában voltak prelimitálva s mire megépültek, több mint 11¹/₂ millió koronába került az építési költségük. Leleplezésnek ez valóban igen érdekes, csak az a kár, hogy annak idején, amikor a volt főpolgármesternek ez módjában állott, nem akadályozta meg ezt a tulságos költséget, ami annál nagyobb baj, mert a főváros a vásárcsarnokokba fektetett tőkét hasznosan és bőségesen kamatozó üzleti befektetésnek tekinti, amely bőségesen jövedelmez is, mert a hivatalos kimutatások szerint a befektetett tőke a városnak tisztán 48%-ot jövedelmez, az éppen nem olcsó igazgatási és az összes rezsi költségek fedezésén felül. A fővárosi vásárcsarnokoknak a közlelmizést drágító szerepe tehát ebből a tényből eléggé kiviláglik.

Az élelmiszeri viszonyokat nagy mértékben hátrányosan befolyásolja az árak állandóságának hiánya is. Az élelmiszerek legnagyobb része ugyanis szezoncikket képez, ennél fogva azok bizonyos időszakokban igen nagy tömegekben tódnak a piacra, míg az év többi részében vagy csak nagyon drágán, vagy egyáltalán nem kaphatók. Ezen a bajon egyrészt a nagykereskedelmi szervezet volna hivatva segíteni, az árak en gros bevásárlása útján, másrésztől és főleg a Budapesten legutóbb épült s egész Európában pártját ritkító berendezésű hűtőház, mely lehetővé teszi, hogy a romlásnak kitett élelmiszerek változatlan minőségben konzerváltassanak s az egész év folyamán állandó és egyforma árak mellett jöhessenek forgalomba.

Mulhatatlanul szükséges ennél fogva a közlelmiszeri viszonyok rendezése és helyesebb alapokra való fektetése céljából az, hogy a fővárosi vásárcsarnokok szoros kapcsolatba hozassanak a hűtőházzal s bevezetessenek a külföldön annyira bevált élelmiszer-aukciók is.

A közvélemény általában az élelmiszerek exportjának megnehezítése révén vél a drágaságon enyhíthetni s az anketén különösen a merkantilis irány képviselői az élelmiszerek kivitelének megnehezítését hozták javaslatba. Azt hiszem, e javaslatot illetőleg elég arra utalni, hogy Magyarország nyeresztermelő ország s utalva van feleslegeinek külföldi fogyasztó piacokon való elhelyezésére. Ezeket igen könnyű elveszíteni, mert konkurrencziánk van bőségesen, de viszont igen nehéz ilyeneket szerezni. Egy-két jó esztendő s van kiviteli feleslegünk bőven, amelyet ha biztos piacokon értékesíteni nem tudunk, nemcsak mező-

gazdasági iparvesztésünk a bizonyos a külföldi fizetjük ezekkel letünk tudunk lehetőleg ezekkel IX. sz. nos, jelentés (tatást) külker passzív eladósok a term. tessék.

XI. tábl.

A va. illetve j. valamé. Különö. u. n. a. az OMO. tett rés. gaság. vasutak. hogy a. nem ve. terhelő. illetéke. módoza. De ezze. ban is. ményét. mennyis. óhajtan. az élelm. bevezet. alapos. Végül. ről. Ma. termelés. mesen. és a j. ket vol. felelően.

gazdaságunk megy tönkre, de azzal együtt az ipar- és kereskedelem is, miért is a legnagyobb veszedelmet jelentené az országra, ha exportunk elé csak a legesekélyebb akadályok is gördítetnének. Hiszen talán felesleges is bővebben bizonyítani, hogy mindazt az ipari árut, amit a külföldről vásárolunk, nyersterményeinkkel fizetjük. Ezek a mi fizetési eszközeink s csak ezekkel tudjuk megvásárolni azokat a szükségleteinket, melyeket mi idehaza előállítani nem tudunk. Kivitelünket tehát nem csökkenteni, de lehetőleg emelnünk kell, mert a külföldi ipari cikkek behozatala évről-évre emelkedik (lásd IX. számú kimutatást) és ezzel szemben sajnos, nyersterménykivitelünk az utolsó években jelentékenyen eszikken, (lásd X. számú kimutatást), aminek következménye máris az, hogy külkereskedelmi mérlegünk 1906—1907-ben passzív, ami egyenlő jelentőségű az ország eladósodásával. Ennélfogva nem kivitelünk csökkentésére van szükség, hanem arra, hogy a termelés fokozása révén az lehetőleg emeltessek.

kellő gond fordítatnék. Bizonyosság rá Kecskemét, Szeged, Makó, Újvidék, Szabadka példája, hogy a termelés céltudatos szervezésével annak minősége és mennyisége mily rendkívüli mértékben fokozható. Az említett vidékek példái azonban sajnos kivételek s általában élelmiszertermelésünk mélyen nivón alul áll. Szükséges ennél fogva egy a termelésnek, mint a termelt termények értékesítésének szervezéséről gondoskodni. Előfeltétele ennek egyrészt a mezőgazdasági szakértelem fejlesztése, másrészt az érdekképviselet szervezése, mely utóbbi volna hivatva a nép széles rétegeivel megismertetni a termelés fejlesztésének mikéntjét s hivatva volna céltudatos cselekvésre nevelni a termelőket.

Az előbbieken tartottam szükségesnek ösmeretni azokat az általános és különleges okokat, amelyek nálunk a drágaságot előidéztek s változni azokat a javaslatokat, amelyek ennek enyhítése céljából egyrészt a mezőgazdaság

Ezzel szemben a drágaság enyhítésére alkalmasnak véljük a következő intézkedéseket:

I. A mezőgazdasági termények és élelmiszerek termelésének fokozását és szervezését

- a) a mezőgazdasági szakértelem fejlesztése és
- b) a mezőgazdasági érdekképviselet törvényes rendezése útján.

Szükségesnek tartjuk az állattenyésztés fejlesztését a tenyészanyag növelése, a borjú és növendékállatok pusztításának megállítását, a hasvashi legelők kihasználásának lehetővé tétele és a közlegelők felosztásának lehető korlátozása útján.

II. A fogyasztás és élelmiszerkereskedelem szervezését. E tekintetben szükségesnek véljük:

- a) a közvetítő kereskedelem megrendszabályozását, illetve lehető kiküszöbölését, a termelőnek a fogyasztóval való közvetlen érintkezésbe hozatala révén. Evégből kívánatos a fogyasztó és értékesítő szövetkezetek minél nagyobb számban való létesítése s ezeknek a kormány és hatóságok részéről való támogatása.

b) Az élelmezési kisipar csökkentését, nagy élelmiszervállalatok és husnaggyvágó létesítése útján.

c) A vásárlás egységes szabályozását, a piaci és helyi árak szabályozása és rendezése, valamint az elővásárlási tilalmak életbeléptetése útján.

d) A főváros vásárcsarnokainak szerves kapcsolatba hozatalát az újonnan létesült hűtőházakkal, valamint az élelmiszer-aukciók bevezetését és rendszeresítését.

e) A hatóságok részéről az ipartörvényben biztosított azon joguknak érvényesítését, hogy kellő befolyást gyakoroljanak az élelmi iparcikkek áralakulására, szükség esetén hatósági mérszársekek, péküzletek s élelmiszereket forgalomba hozó üzletek felállítására útján.

Szükségesnek tartjuk továbbá:

1. Az iparcikkek drágító kartellek ellenőrzés alá helyezését s különösen az élelmiszerkartellek megrendszabályozását, illetve ez utóbbiak létesítésének a legszigorubb büntetés terhe mellett tilalmazását.

2. Az élelmiszerhamisítás kéréhetetlen üldözését és szigorú büntetését. Ezzel kapcsolatban a tápszertörvény mielőbbi életbeléptetését.

3. Az élelmiszerekre érvényes szállítási tarifák lehető mérséklését. Az államvasutak tarifapolitikájának az ország és a főváros élelmezése ocsóbbításának szolgálatába állítását. Az agrikoltarifák intézményének bevezetését.

4. A tejszállítás megkönnyítését; hűtővagonok alkalmazását. A tejkereskedelemnek a legéberebb ellenőrzés alá helyezését s a forgalomba kerülő tej zsirtartalmának a mai 2·8% helyett 3·5%-ban való megállapítását. Szükséges a tejszállítási szerződések okszerű reformálása is.

5. A fogyasztási adók lehető mérséklését, illetve méltányos rendezését.

6. A vad fogyasztási adójának eltörlését, valamint

7. a vadászati törvény gyökeres módosítását.

XI. tábla. A magyar szent korona országai nemzetközi külkereskedelmi mérlege 1904—1907.

Év	Behozatal		Kivitel		A magyar szent korona országainak nemzetközi külkereskedelmi mérlege tehát:
	értéke millió koronákban	többlet millió koronákban	értéke millió koronákban	többlet millió koronákban	
1904	1.328	—	1.355	—	26·6 + (aktív)
1905	1.363	—	1.397	—	34·7 + (aktív)
1906	1.555	46·7	1.508	—	— (passzív)
1907	1.592	14	1.578	7	— (passzív)

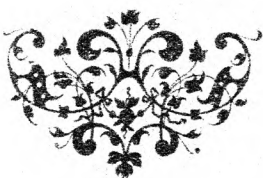
A vasuti tarifák helyesebb megállapításával, illetve jobb tarifapolitikával is mérsékelni lehetne valamelyest a drágaság nyomasztó kihatását. Különösen figyelembe veendő volna az u. n. agrikoltarifák, melyek életbeléptetésére az OMGE. már több mint tíz év előtt terjesztett részletes javaslatot a kormány elé. A drágaság ügyében tartott anketén ugyan az államvasutak képviselője azt igyekezett bizonyítani, hogy az agrikoltarifák intézménye nálunk be nem vezethető, elsősorban az élelmiszereket terhelő állami fogyasztási és városi hasonló illetékek miatt, amelyek lerovása ezen szállítási módozat mellett teljesen lehetetlenné válnék. De ezzel szemben áll az a tény, hogy Ausztriában is sikerült bevezetni az agrikoltarifák intézményét s ennek révén ocsóbbá tenni a kis-mennyiségű élelmiszerek szállítását. Feltétlenül óhajtandó ennél fogva, hogy az államvasutak az élelmiszerszállítás ezen módozatának mikénti bevezetésére és meghonosítására komoly és alapos kísérleteket tegyen.

Végül még pár szót a termelés szervezéséről. Magyarországon csekély és egyoldalú a termelés. Az áldott hazai föld a mainál tetemesen nagyobb termések szolgáltatására képes és a jelenleginél sokszorta több élelmiszereket volna képes teremni, ha a termelés megfelelően szervezve volna s annak fokozására

kárára tétettek, másrészt a mezőgazdaság érdekeinek megóvása mellett a fennforgó bajok enyhítésére alkalmasoknak látszanak. Az minden kétségen felül áll, hogy a drágaságot előidéző u. n. nemzetközi okokat megszüntetni nem áll módunkban, de a helyi okok megszüntetésére legalább törekedni kell és e téren, ha nem is momentán, de pro futuro eredményeket is lehetne bizonyára elérni.

Elvitathatlan tény az, hogy drágaság van, amivel szemben viszont tény, hogy ezt nem a mezőgazdaság által előállított élelmiszerek árának emelkedése idézi elő, hanem egyéb más okok, amelyek a mezőgazdasági termények árát a fogyasztó kezébe jutásáig drágítják meg valójában illetéktelenül. Nincs is tehát semmi józan ok arra, hogy a drágaság enyhítése céljából bármely oly intézkedés léptetessék életbe, amely a mezőgazdaságot hátrányosan érintené.

Tiltakoznunk kell ennél fogva egy a vámvédelmet gyengíteni akaró, vagy idegen nyerstermények behozatalát elősegítő intézkedések életbeléptetése, valamint a Balkán-államok élőállat és állati termékek behozatalának engedélyezése ellen. Érintetlenül kívánjuk hagyatni az őrési forgalmi tilalmat, s nyersterményeink kivételét nem csökkenteni, hanem lehetőleg fokozni tartjuk szükségesnek.

Fontos minden gazdának!

Sajtó alatt van és e hó folyamán megjelenik a:

Mezőgazdák Üzemi Utmutatója

Kereskedelmi tanácsadó a gazdaközönség számára.

Felvilágosítást nyújt a következőkre:

- Miként értékesítsük terményeinket?
- Mire ügyeljünk gépeink beszerzésénél és azok használatánál?
- Hogyan kössük meg biztosításainkat?
- Gabonakereskedelmi szokványok.
- Erőtakarmánycikkek beszerzése körüli tudnivalók.
- Hogyan adjuk el borainkat?
- Élelmiszer-értékesítés módzatai.
- Hizott állatok, tenyészállatok értékesítése.
- Külföldi államok állategészségügyi egyezményei.
- Szarvasmarhavások, sertésavások, lóvások, országos vásárok jegyzéke időszerinti sorrendben.
- Vetőmagvak, beszerzése, értékesítése.
- Áruszükségleti cikkek beszerzése körüli utmutatás.
- Fakereskedelmi rész.
- Jogi rész, rövid vonatkozásokban a gazda és cseléd közötti jogviszony szabályozása.
- Haszonbérlet.
- A balesetbiztosítási törvény rövid ismertetése.

Nélkülözhetetlen bizalmas tanácsadó!

Ára 5 korona.
Előzetes megrendelésnél 4 korona.

Előfizetések a "PÁTRIA" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedéséhez, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám intézendők.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az oksterü gazdasági berendezés alapjait szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését**. **Tanácsot** ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését**. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat készít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben**. **Gazdasági ügyekben jogi tanácsccsal szolgál és vitás ügyekben** a választott szakbírói tisztelet elvállalja. **Birtok és mindenemű mezőgazdasági értékbecsléseket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokok**at törzkönyvileg **nyilvántartja**.

Gazdatiszteket és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet** eresőketk **nyilvántart.**

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszaterítését kieszközli. **Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál.**

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok: **543 m. hold** Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetessel, csementárugyártással, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Bármikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1598

197 m. hold pilisecsabai vonalon. fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyészéssel, 8 h. szőlővel, csüörökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás íveges, zárt verandával. 455

200 m. hold sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3849

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, urí lakással és 5 hold díszkertet, köves ut mentén. 3743

100 kat. hold körül: I. o. bácskai föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösök. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129

1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csak egy körülből 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130

608 kat. hold Érmelléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedélyvel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4261

Tomosvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal. 150 darab marhára való istállóval, nagy kukoricza-gőréval, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszisu kert talaj**, egy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törzslétes kölcsön. 4601

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsral 1/2 óra, vasútállomástól műton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőállósággal. 4756

400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold ószi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésis keresztésű törzsjuhnyájjal és 200 drb báránnyal. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 4701

588 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert. 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5040

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320

3000 m. h. Fejér megyében, kitűnő talaj elegendő, szilárd anyagból épült gazd. épületekkel. 6 számu kitűnő köböl épült épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkásvizonyok. Ara felszerelés nélkül 600,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 602

290 hold Szilagy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kocszáló. Dolmánytermelési engedélyvel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénteleszetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54

200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 1061

555 hold Budapesttől 1 óra, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urilak. 40 h. dohányengedély. Jókárban levő kellő számu gazdasági épülettel. Ara teljes felszereléssel és vetéssel 305.000 K. 1061

200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családának való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7

Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

400-1000 h. birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi házért egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950

200 holdas birtok urí lakházzal, lehetőleg Kecskemet vidékén. 3982

10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9

2000 hold elsőrendű talaju birtok, czukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Bécestől legfeljebb 6 órányira. 5215

800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456

2000 hold jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönnel. 12/ü

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12

800-1000 holdig jó földek és épületekkel, instrukcióival. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavandorlók** letelepítésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnel.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket
AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

"Patria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).